

Göteborgsdoktorer 2011

Arbetsituation och syn på forskarutbildningen
bland disputerade från Göteborgs universitet

Rapport: 2013:06

Dnr: V 2013/744

Jennie Sidiropoulos och Daniel Berlin

SAMMANFATTNING

Göteborgsdoktorer 2011 är en enkätundersökning som skickades ut till alla som disputerat vid Göteborgs universitet mellan åren 2003 och 2008, totalt 1595 personer. Undersökningen är den första i sitt slag och genomfördes under våren 2011 av Enheten för analys och utvärdering. Studiens syfte är att belysa de disputerades nuvarande arbetssituation samt deras syn på forskarutbildningen. Svarsfrekvensen var 72 procent.

Rapporten som följer är uppdelad i två delar; arbete och forskarstudier. Analysen av den första delen visar att doktorerna som disputerat från Göteborgs universitet har en stark ställning på arbetsmarknaden. Enbart två procent svarar att de är arbetslösa i dagsläget och tre av fyra har inte varit utan arbete sedan disputation överhuvudtaget. Sammanlagt förvärvsarbetar 94 procent av doktorerna på antingen hel- eller deltid.

75 procent har samtidigt en tillsvidareanställning. Andelen skiljer sig dock beroende på inom vilken sektor doktorerna arbetar. Exempelvis har universitetsanställda i lägre utsträckning en tillsvidareanställning och har dessutom en högre andel tidsbegränsade anställningar än de inom övriga sektorer. Majoriteten, 56 procent, arbetar idag inom statlig sektor, dit universitet och högskola räknas. Det finns dock stora skillnader beroende på vilken fakultet doktorerna har disputerat ifrån, vilket i och för sig inte är något överraskande resultat.

Medianlönen för de disputerade ligger på 36 500 kr/månad. Kvinnor har generellt 2000 kr lägre i lön än vad männen har. Det finns även skillnader beroende på inom vilken sektor doktorerna arbetar. De högsta inkomsterna finner vi inom region/landsting och de lägsta inom högskolevärlden och kommunal sektor. I jämförelse med alumnerna med examen från grundläggande nivå, befinner sig betydligt fler doktorer inom de högre inkomstgrupperna.

Av de som är anställda inom högskolesektor arbetar 65 procent, helt eller delvis, vid Göteborgs universitet. Mest benägna att stanna kvar efter disputation är doktorerna från Samhällsvetenskaplig och Utbildningsvetenskaplig fakultet. Generellt är de som också bedrivit sin grundutbildning här, mer benägna att stanna kvar än övriga.

9 av 10 doktorer som idag förvärvsarbetar anser att de kunskaper och färdigheter de fick under utbildningens gång har mycket eller ganska stor relevans för det nuvarande arbetet. Samtidigt menar drygt 70 procent att en doktorsexamen är en nödvändig förutsättning för det arbete de idag genomför. Var femte framhåller dock att deras arbete inte kräver mer än en grundläggande högskoleexamen. Forskarutbildningens mervärde när det gäller att få ett kvalificerat arbete är således inte helt given. Generellt är dock drygt 90 procent av doktorer-

na nöjda med sina arbeten, även om det finns en del skillnader mellan exempelvis fakulteter och utbildningens relevans för arbetet.

Rapportens andra del fokuserar på doktorernas uppfattningar och erfarenheter av själva forskarutbildningen. Analysen visar att nästan en tredjedel av alla doktorer genomgår forskarutbildningen på 4-5 år, men att det samtidigt finns stora skillnader i genomströmning mellan fakulteterna. Det finns också en diskrepans mellan doktorernas subjektiva uppfattningar om hur länge de gått forskarutbildningen och de uppgifter som går att hämta från det studieadministrativa systemet Ladok.

Den aspekt av forskarutbildningen som doktorerna anser sig ha haft mest nytta av i det nuvarande arbetet är själva avhandlingsarbetet. Den färdighet som framför allt har stärkts i och med utbildningen är att kritiskt granska och bedöma ny kunskap, vilket samtidigt är en mycket viktig aspekt i deras arbete. Medan de disputerade generellt är relativt nöjda med aspekter som tillgång till fysisk arbetsplats och handledning, tenderar lönenivån och i synnerhet karriärvägledningen ha fungerat mindre tillfredsställande. Att genomgå forskarutbildningen verkar bidra till såväl den personliga som den yrkesmässiga utvecklingen samtidigt som två av tre menar att den också var värd arbetsinsatsen. Det är däremot en betydligt större andel som anser att den förberedde för en akademisk karriär än en karriär utanför akademien.

Sammantaget svarar 83 procent att de är nöjda med sin forskarutbildning. Tre av fyra skulle påbörja samma forskarutbildning igen om de stod inför valet idag. En viktig aspekt som påverkar graden av nöjdhet är hur väl handledningen har fungerat.

Generellt visar analysen på relativt små skillnader i åsikter och förhållningssätt mellan kvinnor och män, både gällande det nuvarande arbetet och också synen på forskarutbildningen. En del av variationerna mellan könen kan förklaras med hjälp av arbetsmarknadssektor och om doktorerna arbetar inom eller utanför akademien. Desto större skillnader finns istället mellan disputerade vid olika fakulteter. Ett exempel gäller vilka aktiviteter som handledaren/na uppmuntrar doktoranderna att ägna sig åt. Resultaten vittnar om att såväl innehåll som förberedelser inför arbetslivet skiljer sig åt mellan de olika fakulteterna. Detta beror sannolikt på att den verklighet de disputerade möter efter avslutad utbildning också ser mycket olika ut.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	10
<i>Göteborgsdoktorer 2011</i>	11

DEL I – ARBETE

Förvärvsarbete och arbetslöshet	13
Anställningsform	16
Vad tjänar doktorerna?	17
Vart tar de forskarutbildade vägen?	19
<i>Statliga sektorn dominerar (tack vare universitetssektorn)</i>	19
<i>Är doktorerna där de vill vara?</i>	21
Rörlighet utom och inom akademien	23
<i>Sahlgrenska akademins och Naturvetenskapliga fakultetens doktorer lämnar universitetsvärlden i högst utsträckning</i>	24
<i>Karriäravsikt och karriär</i>	26
<i>Internrörlighet: Många doktorer blir hemmamiljön trogna</i>	26
<i>Rekrytering från Göteborgs universitet och stanna vid Göteborgs universitet?</i>	28
<i>Postdoc, forskarassistenttjänster och andra tillfälliga merinte- ringstjänster</i>	29
Arbetets karaktär och kvalifikationer	29
<i>Vad förväntas man kunna i sitt nuvarande arbete?</i>	29
<i>Vem (förväntas ha) vilka kunskaper?</i>	31
Forskarutbildningens relevans för nuvarande arbete	32
Har de disputerade ett arbete som kräver doktorsexamen? ...	34
Är Göteborgsdoktorer nöjda med sitt arbete?	37
<i>Att förklara varierande nöjdhet hos Göteborgsdoktorerna</i>	37
<i>Nöjda och mindre nöjda doktorer</i>	38

DEL II – STUDIER

Genomströmning	42
Olika former för forskarutbildningen	44
Färdighetsträning i forskarutbildningen	46

<i>Jämförelse av färdigheter som stärktes inom forskarutbildningen och vad som förväntas i det nuvarande arbetet</i>	49
Uppmuntran av handledaren/na	51
Bedömning av forskarutbildningens nytta i det nuvarande arbetet	54
Bedömning av studie-/arbetsförhållanden i forskarutbildningen	57
Forskarutbildningen i backspegeln	59
<i>Handledningens betydelse för upplevelsen av forskarutbildningen</i>	65
Vilken arbetsmarknadssektor hade doktorerna tänkt sig?	66
Tankar kring den nuvarande och den framtida arbetsmarknad	68
Källförteckning	70
BILAGA 1 – Teknisk rapport	72
BILAGA 2 – Figurförteckning	80
BILAGA 3 – Enkäten	112

INLEDNING

Göteborgsdoktorer 2011 är den första uppföljningen av disputerade på övergripande nivå vid Göteborgs universitet¹. Syftet med undersökningen är att ge en samlad bild dels av doktorers etablering på arbetsmarknaden, dels deras syn på forskarutbildningen och om denna svarade upp mot förväntningarna.

Det är intressant att följa upp disputerade av flera olika anledningar. En undersökning av det här slaget ger oss exempelvis en bild av om doktorerna anser att det lönar sig att disputeras, dvs. om de har fått ett kvalificerat arbete som är relevant utifrån deras utbildning och om etableringsgraden är högre än eller den samma för de studenter som tagit examen från grundutbildningen.

Forskarutbildningen är landets högsta utbildning och kraven på doktoranden är satta därefter. Nyblivna doktorer utgör även grunden för universitetens framtida kompetensförsörjning. Andelen professorer över 65 år ökade med nästan 20 procent mellan åren 2009 och 2010, vilket vittnar om en allt äldre professorskår². När fler och fler professorer går i pension ökar sannolikt lärosätenas behov av disputerad personal. Frågan är dock om doktorerna vill stanna kvar inom akademien.

Samtidigt har det från politiskt håll, allt sedan forskarutbildningsreformen 1969, tryckts på att utbildningen också ska förbereda doktoranderna för en arbetsmarknad utanför universitetet³. Detta budskap har sedan upprepats i flera senare politiska dokument⁴. Frågan är då om arbetsmarknaden utanför tar tillvara på doktorernas kompetens och kvalifikationer. Av dessa skäl är det intressant att studera hur stor andel av doktorerna som söker sig utanför akademien men också hur de upplever sina arbeten samt vilken nytta de har haft av olika moment i sin forskarutbildning.

Ett annat skäl är att få en bild av hur doktorerna uppfattade kvalitén på sin forskarutbildning. Svaren på frågor som vad de anser fungerade bra och mindre bra, vilka färdigheter utbildningen gav och hur dessa kommer till användning i det nuvarande arbetet, kan användas som grund i universitetets kontinuerliga kvalitetsförbättringsarbete⁵. Undersökningen fungerar ur denna aspekt som ett sätt att ta tillvara på doktorernas erfarenheter.

* * *

¹ Undersökningen omfattar alla disputerade vid Göteborgs universitet mellan åren 2003 och 2008.

² Statistiska Centralbyrån (2011) *Universitet och högskolor. Personal vid universitet och högskolor 2010*. Statistiska meddelanden UF 23 SM 1101.

³ Kungl. Maj:ts proposition nr 31 1969.

⁴ Exempelvis Prop. 1997/98:1 *Budgetproposition för 1998* samt SOU 2004:27 *En ny doktorsutbildning – kraftsamling mot excellens och tillväxt*.

⁵ Göteborgs universitet (2010-12-20) *Plan för kvalitetsarbetet vid Göteborgs universitet 2011-2012*, Styrdokument Dnr U 5271/10, punkt 7.

Föreliggande rapport presenterar resultat på en universitetsövergripande nivå, med nedslag på fakultetsnivå där det är möjligt och där det visar på intressanta skillnader. Rapporten är uppdelad i två delar. Den första fokuserar på doktorernas arbete och den andra på upplevelsen av forskarutbildningen.

Göteborgsdoktorer 2011

Vem är det då som har svarat på enkäten? Om vi börjar med att summa de generella egenskaperna eller dragen visar det sig att den ”typiska Göteborgsdoktorn” som deltagit i enkätundersökningen är en kvinna uppvuxen i Göteborgsregionen med svenska som modersmål och en grundexamen från Göteborgs universitet. Hennes båda föräldrar har högskoleexamen och hon är idag 46 år gammal. Före forskarkarstudierna arbetade hon inom högskolevärlden och har en arbetslivserfarenhet på mer än fem år. I första hand hade hon tänkt sig en fortsatt akademisk karriär efter studiernas slut och är sammantaget nöjd med sin forskarutbildning, som det tog henne 4-5 år att genomföra.

Idag arbetar den typiska Göteborgsdoktorn heltid inom den statliga sektorn (dit universitet/högskola räknas) och har en tillsvidareanställning. Medelinkomsten ligger på drygt 40 000 kr och arbetsplatsen är geografiskt placerad i Göteborgsregionen. Hon har ett kvalificerat arbete som kräver en doktorsexamen och har arbetsuppgifter som är relevanta utifrån de kunskaper och färdigheter hon fick under utbildningens gång. Precis som med forskarstudierna, är hon nöjd med det nuvarande arbetet.

DEL I
ARBETE

I rapportens första del står doktorernas arbetsmarknadsanknytning i fokus. Graden av förvärvsarbete studeras närmare tillsammans med anställningsformer och lönenivåer. Här studeras även inom vilken sektor de disputerade arbetar samt hur kvalificerade arbetsuppgifter de anser sig ha. Slutligen redogörs för hur nöjda de är med det nuvarande arbetet.

FÖRVÄRVSARBETE OCH ARBETSLÖSHET

Generellt sett har forskarutbildade personer tillsammans med övriga universitets- och högskoleutbildade en starkare ställning på arbetsmarknaden än de med endast grundskole- eller gymnasieexamen. Enligt en redovisning, byggd på enkätdata, från Statistiska Centralbyrån (SCB) var 4 procent av de som doktorexaminerades läsåret 2006/07 arbetslösa eller deltog i arbetsmarknadsåtgärd i april 2010. Även om det saknas aktuell officiell registerbaserad statistik om arbetslösheten bland forskarutbildade, visar fackförbundet SACO:s bearbetningar av statistik från Arbetsförmedlingen att cirka 1500 forskarutbildade personer var arbetslösa våren 2011, vilket motsvarar ungefär 2 procent av antalet forskarutbildade.⁶

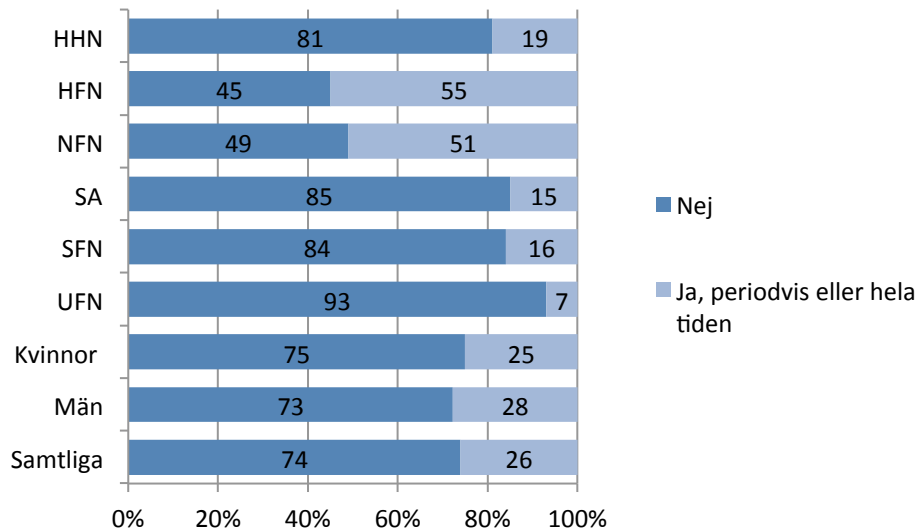
Andelen Göteborgsdoktorer som anger att de är arbetslösa är just 2 procent, vilket alltså tyder på att Göteborgsdoktorerna har samma relativt starka ställning på arbetsmarknaden som forskarutbildade i allmänhet, med en betydligt lägre arbetslöshet än andra grupper. I antal personer rör det sig om ett tjugotal doktorer som anger att de var arbetslösa vid undersökningstillfället. Arbetslöshetsgraden är högst bland de som disputerat vid Naturvetenskapliga fakulteten, 4 procent (bilaga 2; figur 1). Arbetslösheten skiljer sig i viss mån också åt mellan doktorer med olika examensår (bilaga 2; figur 2). Bland de som tog sin examen 2003 är arbetslösheten 1 procent, medan den är 4 procent bland de som tog sin examen 2008. Skillnaderna mellan män och kvinnor är marginella (bilaga 2; figur 3).

Enkäten innehåller också en fråga om huruvida doktorerna varit arbetslösa *någon gång* sedan de avslutade sin forskarutbildning. På den frågan svarar tre fjärdedelar att de inte varit arbetslösa alls, och en fjärdedel har varit arbetslösa periodvis. Bara ett fåtal individer har varit arbetslösa hela tiden sedan examen.

---

⁶ www.saco.se

Figur 1 Arbetslöshet sedan avslutad forskarutbildning fördelat på fakultet* och kön (procent)

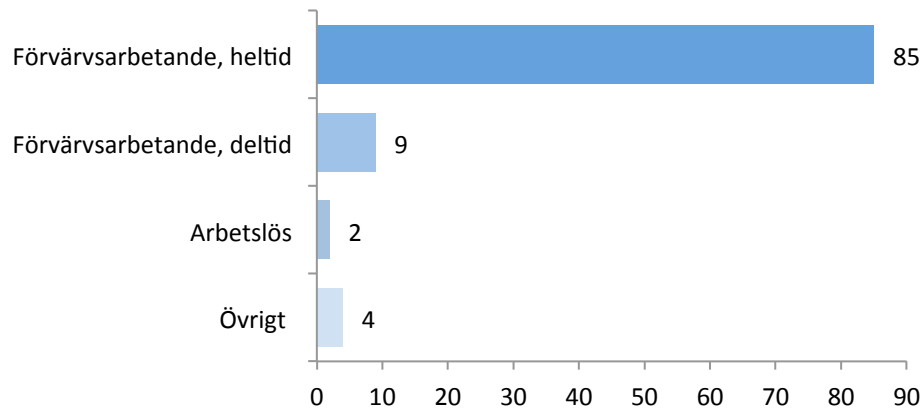

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1145. Handelshögskolan 79, Humanistisk fakultet 157, Naturvetenskaplig fakultet 176, Sahlgrenska Akademin 490, Samhällsvetenskaplig fakultet 162, Utbildningsvetenskaplig fakultet 59. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17 (se Bilaga 1 Teknisk rapport s 74). Respondenterna tillhörande dessa fakulteter ingår dock i siffrorna för kvinnor, män och samtliga.

Doktorerna med examen från Naturvetenskapliga och Humanistiska fakulteterna har i högst utsträckning åtminstone periodvis gått arbetslösa efter avslutad forskarutbildning (51 respektive 55 procent). Även om humanisterna vid själva undersökningstillfället inte hade särskilt hög arbetslöshet (bilaga 2; figur 1), så visar arbetslöshetssiffrorna i figur 1 ovan att humanister och naturvetare har haft det mest motigt på arbetsmarknaden. Mönstret med högre arbetslöshet bland humanistiska och naturvetenskapliga doktorer återfinns också i Högskoleverkets studie om doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden⁷, även om datajämförbarheten mellan vår och Högskoleverkets undersökning är begränsad på grund av skillnader i definitioner, mätmetoder och konjunkturläge.

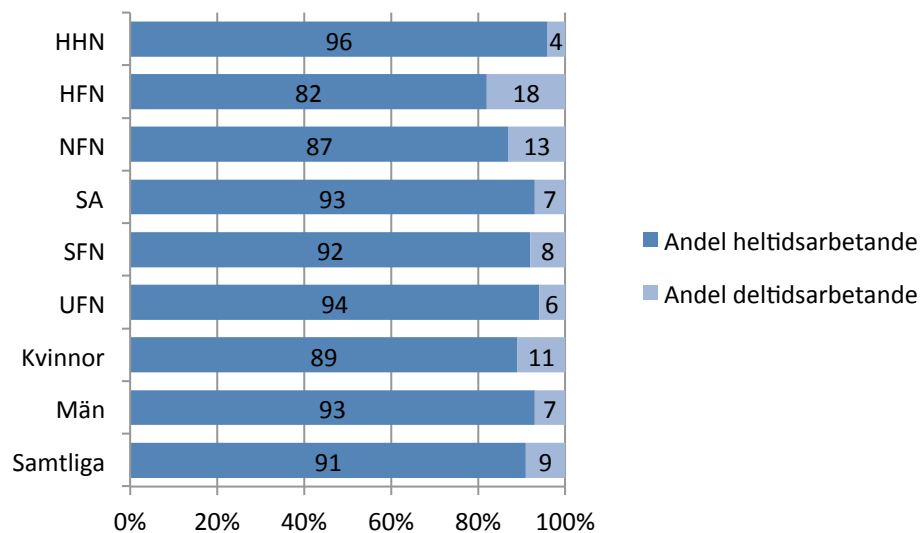
Vid undersökningstillfället var 94 procent av Göteborgsdoktorerna förvärvsarbetande på hel- eller deltid. 85 procent var heltidsarbetande och 9 procent deltidsarbetande.

⁷ Högskoleverket (2010) *Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden*. Stockholm: Högskoleverkets Rapportserie 2010:21 R

Figur 2 Nuvarande huvudsaklig sysselsättning 2011 (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1130. Fråga [7]: Vilken av de här grupperna tillhör du för närvarande? I kategorin *Övrigt* ingår personer i arbetsmarknadsutbildning, arbetsmarknads-politiska åtgärder, studerande och pensionärer.

Förvärsgraden skiljer sig inte särdeles mycket åt mellan doktorer från olika fakulteter, bortsett från de som disputerat vid Utbildningsvetenskaplig fakultet som har en betydligt lägre grad av förvärsarbete än genomsnittet på Göteborgs Universitet (81 procent). Detta beror i stor utsträckning på att andelen pensionärer är högre i denna grupp.

Figur 3 Andel hel- och deltidsarbetade bland de som förvärsarbetar fördelat på fakultet* och kön (procent)

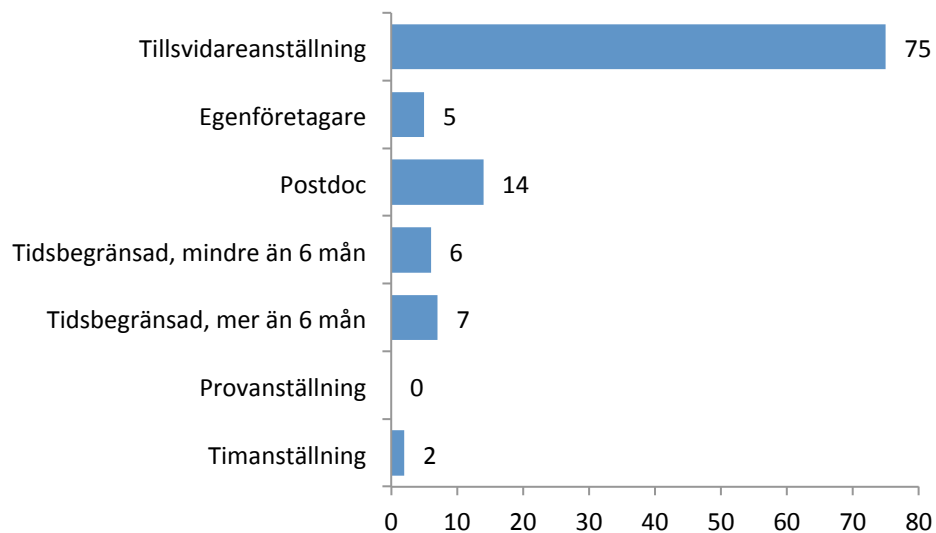
Kommentar: Endast de som förvärsarbetar ingår i beräkningen. Totalt antal respondenter: 1056. Handelshögskolan 71, Humanistisk fakultet 144, Naturvetenskaplig fakultet 162, Sahlgrenska akademien 458, Samhällsvetenskaplig fakultet 151, Utbildningsvetenskaplig fakultet 49. Kvinnor 611, män 445. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande är för lågt. Respondenterna tillhörande dessa fakulteter ingår dock i siffrorna för kvinnor, män och samtliga.

Som visas i figur 2 och 3, arbetar 9 procent av alla doktorer i undersökningen deltid. Även om andelen förvärvsarbetande som sådan inte skiljer sig särskilt mycket åt mellan olika grupper, finns det en del märkbara skillnader när det gäller andelen hel/deltidsarbetande. Doktorer från den Humanistiska och Naturvetenskapliga fakulteten deltid arbetar i högre utsträckning än övriga. Det finns även en viss könsskillnad som innebär att män i högre utsträckning än kvinnor är heltidsarbetande (93 respektive 89 procent av de som förvärvsarbetar). Av undersökningen framkommer inte i vilken utsträckning de som arbetar deltid gör det självmant, eller om deltiden är påtvingad.

ANSTÄLLNINGSFORM

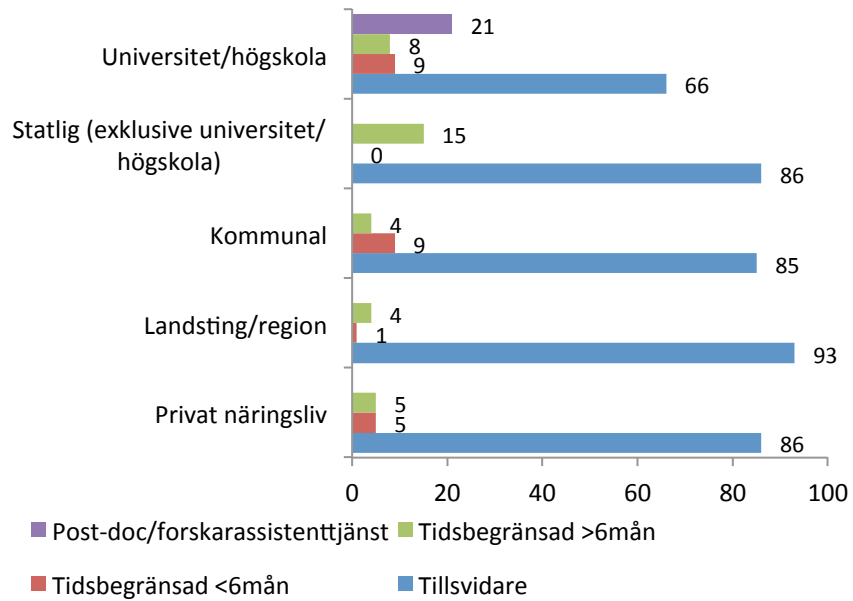
Figur 4 nedan visar att tre fjärdedelar uppger att de har någon form av tillsvidareanställning.

Figur 4 Anställningsform 2011 (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1056

Anställningsformerna skiljer sig åt beroende på i vilken arbetsmarknadssektor doktorerna arbetar. I figur fem nedan visas hur anställningsformerna ser ut för doktorer i olika anställningssektorer. Universitetsanställda har i lägst utsträckning en tillsvidareanställning. Delvis förklaras detta givetvis av de särskilda meriteringstjänster som finns inom akademien, och som vi ser har en femtedel av de som arbetar i universitetsvärlden en postdoc eller forskarassistenttjänst. Universitetssektorn har emellertid också den högsta andelen tidsbegränsade anställningar i övrigt.

Figur 5 Anställningsform fördelat på anställningssektor (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1056. Universitet/högskola 637, Statlig (exklusive universitet/högskola) 55, kommunal 47, landsting/region 258, privata näringslivet 152. Gruppen statlig (exklusive universitet/högskola) är de som på fråga 12 angett att de arbetar i statlig sektor, och i fråga 10 inte angett att de är anställda inom universitet/högskola. Antalet svarande i olika sektorer och totalt antal svarande summerar inte ihop, eftersom man kan vara anställd i flera olika sektorer samtidigt. Andelarna för anställningsformerna inom varje sektor summerar inte till 100 procent eftersom timanställning, provanställning och egenföretagare inte redovisas i figuren. Siffrorna för universitet/högskola överstiger 100 procent eftersom flera svarsalternativ kan anges och respondenter följaktligen förekomma i flera av kategorierna.

Den nuvarande anställningsformen skiljer sig också åt mellan doktorer från olika fakulteter vid universitetet (se bilaga 2; figur 4) Den högsta andelen tillsvidareanställda doktorer finns bland de som examinerats vid Handelshögskolan (83 procent) och Utbildningsvetenskapliga fakulteten (84 procent)⁸. Doktorerna från Humanistisk och Naturvetenskaplig fakultet är i lägst utsträckning tillsvidareanställda (63 respektive 67 procent). Humanisterna har istället den högsta andelen tidbegränsade anställningar (29 procent, mot 13 procent för universitetet som helhet), medan naturvetarna har en relativt hög andel med postdoc-tjänster (21 procent mot GU snittet på 14 procent).⁹

VAD TJÄNAR DOKTORERNA?

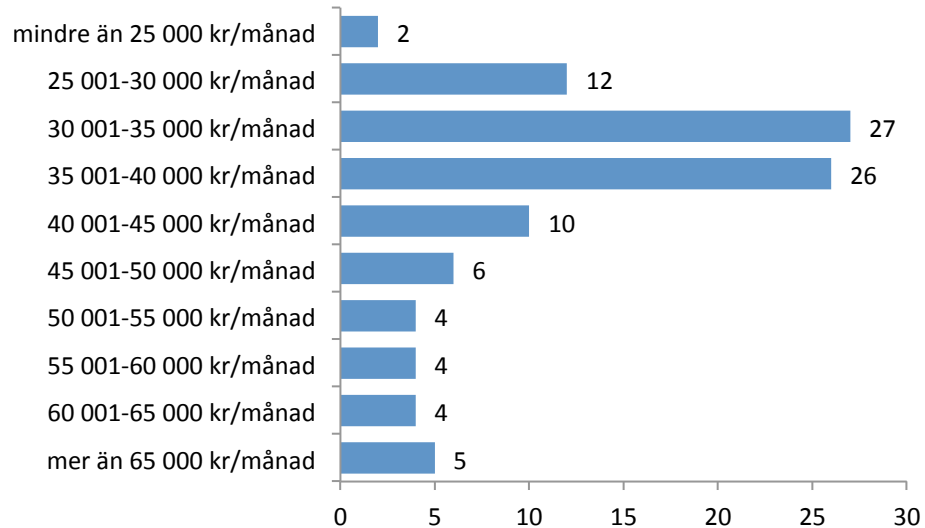
Medianlönen för doktorerna i undersökningen är 36 500 kr/mån. Som framgår av figuren nedan tjänar varannan doktor mellan 30 och

⁸ Bilaga 2; figur 5

⁹Andelen post-doc tjänster är troligen underskattad eftersom enkäten inte skickades till de med adress i utlandet.

40 000 kr/mån, och nästan två tredjedelar (64 procent) återfinns i lönespannet 25-40 000 kr.

Figur 6 Månadslön före skatt (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1042. Antal svarande i lönekategorierna: 28-281.

Tabellen nedan redovisar medianlönen efter fakultetstillhörighet, kön, anställningssektor och examensår. En analys av löneskillnaderna mellan doktorer från olika fakulteter visar att doktorerna från Sahlgrenska och Handelshögskolan befinner sig högst upp på lönetrappan medan humanister och naturvetare är längst ned.¹⁰ Kvinnornas medianlön är 2000 kronor lägre än männens (36 000 mot 38 000). När det gäller lönenivåer i olika arbetsmarknadssektorer tjänar universitetsanställda och kommunalt anställda mindre än övriga, och lands-ting/regionanställda tjänar mest. Examensår spelar också viss roll för lönen, ju längre tid en doktor varit ute i arbetslivet som disputerad, desto högre är lönen. Det skiljer exempelvis 3000 kr i medianlön mellan de som tog sin doktorsexamen 2003 och 2008.

Figur 7 Medianlönen fördelat på fakultet, sektor, examensår och kön (procent)

	Medianlön	N
HHN	37 800	68
HFN	33 000	139
NFN	34 100	158
SA	40 000	441
SFN	35 700	146
UFN	37 500	45

¹⁰ IT-fakultetens doktorer hamnar också högt med en medianlön på 42 200, men antalet svarande är lågt.

Universitet/högskola	35 400	619
Statlig sektor (exkl. universitet/högskola)	38 000	54
Kommunal sektor	34 300	42
Landsting/region	49 500	247
Privata näringslivet	37 600	145
Egenföretagare	40 000	51
Examensår 2003	38 000	191
Examensår 2004	37 400	173
Examensår 2005	37 500	160
Examensår 2006	36 100	167
Examensår 2007	35 700	160
Examensår 2008	35 000	166
Kvinnor	36 000	583
Män	38 000	434
SAMTLIGA	36 500	1042

Jämför vi lönenivåerna mellan doktorerna och de alumnerna från grundutbildningen som ingick i vår studie *Göteborgsakademiker 2010*, ser vi att andelen disputerade som ligger inom intervallet 30–35 000 kr är dubbelt så stor som för grundutbildningsalumnerna. På motsvarande sätt är det nästan tre gånger så stor andel doktorer i spannet 35–40 000 kr i jämförelse med grundutbildningsalumnerna. Även om vi inte här räknar konkret på utbildningspremier såsom om forskarutbildningen ger en rimlig avkastning jämfört med grundutbildning, så kan vi konstatera att doktorernas lönenivå i alla fall är betydligt högre.¹¹

VART TAR DE FORSKARUTBILDADE VÄGEN?

För att kunna följa de disputerades väg ut på arbetsmarknaden, såväl inom som utanför akademien, ställdes en fråga om inom vilken arbetsmarknadssektor de för närvarande arbetar. Eftersom det är möjligt att dela sin anställning inom flera områden, gavs möjligheten att kryssa i flera sektorer. I följande avsnitt presenteras resultaten från denna och relaterade frågor.

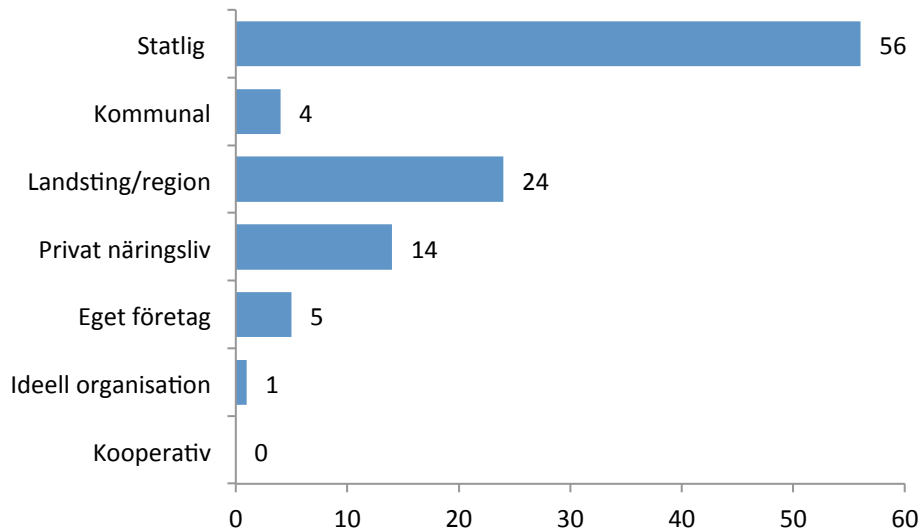
Statliga sektorn dominerar (tack vare universitetshögskolesektorn)

Den statliga sektorn dominerar klart bland Göteborgsdoktorerna och har dragit till sig mer än varannan (56 procent) av de svarande. Det är den enskilt största sektorn för de disputerade från alla fakulteter utom Sahlgrenska akademien (bilaga 2; figur 5). De som i högst grad

¹¹ Notera att undersökningarna är gjorda med cirka ett års mellanrum.

arbetar inom statlig sektor är doktorerna från de Samhällsvetenskapliga- och Utbildningsvetenskapliga fakulteterna (86 respektive 88 procent), medan Sahlgrenskas och Naturvetenskapliga fakultetens doktorer i klart lägre utsträckning än universitetsgenomsnittet finns inom den statliga sektorn (36 respektive 46 procent). För naturvetarna är den statliga sektorn ändå den enskilt största sektorn. Övriga stora arbetsmarknadssektorer för Göteborgsdoktorerna är landsting/region (24 procent, varav den största andelen givetvis kommer från Sahlgrenska akademien), och det privata näringslivet (14 procent). Det privata näringslivet är en relativt stor sektor för naturvetardoktorer (34 procent) och doktorer från Handelshögskolan (17 procent).¹²

Figur 8 Arbetsmarknadssektor (procent)

Kommentar: Antal respondenter 1056. Fråga [12]: Inom vilken arbetsmarknadssektor arbetar du för närvarande? Flera svarsalternativ kan anges.

Sex av tio anger att de idag helt eller delvis arbetar inom universitet/högskola (visas ej i figuren ovan), och den statliga sektorns ställning som doktorernas arbetsmarknadssektor framför andra kan nästan helt och hållet tillskrivas universitets/högskolevärlden.¹³ Hela 90 procent av de som jobbar inom statlig sektor finns helt eller delvis inom akademien. Figur 9 nedan illustrerar en analys av hur de doktorer som idag *inte* arbetar inom universitetets/högskolesektorn sprir

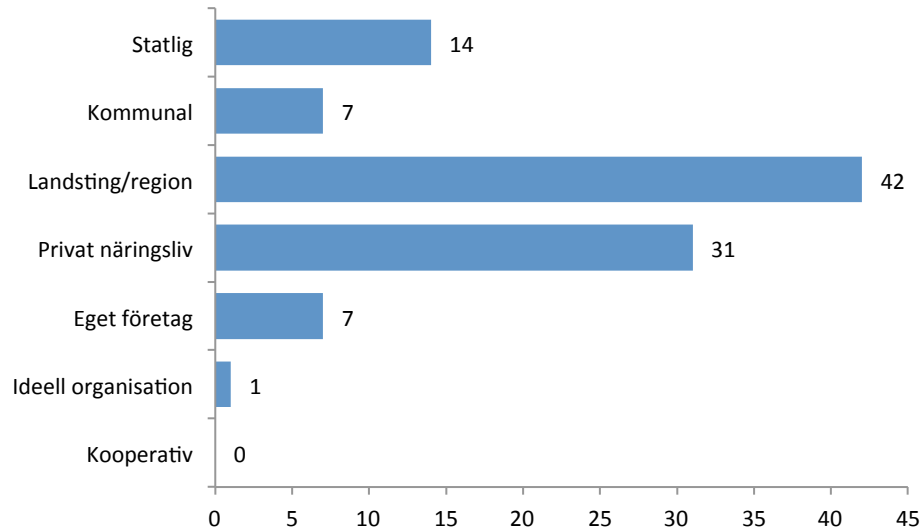
¹² På frågan [fråga 10] om man arbetar inom universitet/högskola svarar 61 procent ja. Samtidigt anger endast 56 procent att de arbetar inom statlig sektor [fråga 12A]. Det betyder att drygt femtio personer anger att de arbetar inom universitet/högskola, men inte inom staten. Tänkbara förklaringar till detta "glapp" är att respondenterna faktiskt arbetar inom högskolor som inte är statliga myndigheter, arbetar utomlands, eller helt enkelt inte vet om att universitet/högskola tillhör den statliga sektorn. 16 personer anger att de arbetar inom universitet/högskola [fråga 10], och samtidigt anger de alternativet "annat" på frågan om vilken arbetsmarknadssektor de arbetar inom [fråga 12]. Det finns alltså cirka 40 respondenter som eventuellt borde tillföras den statliga sektorn. Vi har dock valt att använda de svar som respondenterna faktiskt angivit.

¹³ Strömmarna till och inom universitetets/högskolesektorn analyseras vidare i annat avsnitt.

der sig mellan olika arbetsmarknadssektorer. Analysen visar att landsting/region och det privata näringslivet då är de största sektorerna.

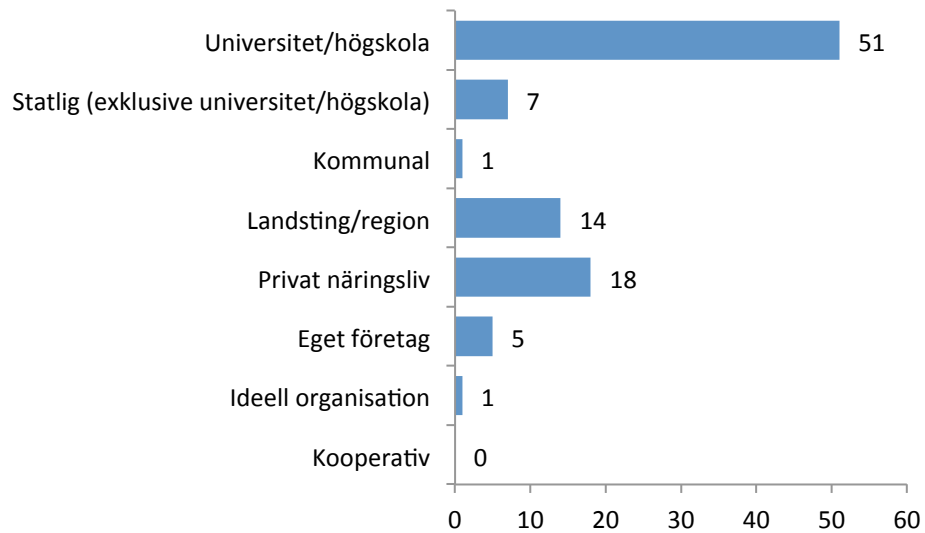
Figur 9 Arbetsmarknadssektor, exklusive universitet/högskola (procent)

Kommentar: Antal respondenter 403. Figuren visar fördelningen mellan arbetsmarknadssektorer om man undantar de som angett att de arbetar helt eller delvis inom universitet/högskola.

Är doktorerna där de vill vara?

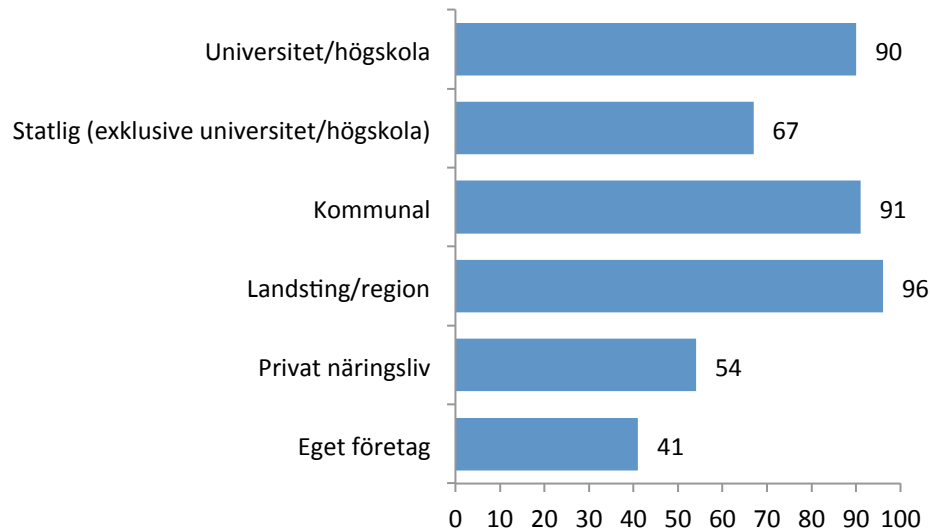
Om Göteborgsdoktorerna får välja fritt, inom vilken arbetsmarknadssektor skulle de då helst vilja arbeta? Den sektor som flest vill arbeta inom är universitets/högskolevärlden, som föredras av 51 procent av doktorerna. Därefter är det ett stort glapp i popularitet ned till sektor nummer två i rangordningen, som är det privata näringslivet (18 procent), och sektor nummer tre landsting/region (14 procent). Ytterligare några procentenheter färre anger den statliga sektorn (exklusive universitet/högskola) som första val (7 procent). 5 procent skulle helst arbeta inom eget företag och endast en procent skulle helst arbeta i den kommunala sektorn.

Figur 10 Önskad arbetsmarknadssektor (procent)

Kommentar: Antal respondenter 1033. Fråga [13]: Om du fick välja fritt, vilken arbetsmarknadssektor skulle du helst arbeta inom? Respondenterna kan bara ange ett svarsalternativ.

På aggregerad nivå är således överensstämmelsen ganska god mellan doktorernas önskesektor och den faktiska spridningen av doktorer över olika arbetsmarknadssektorer, åtminstone i meningen att de tre mest önskade sektorerna också är de sektorer där flest doktorer befinner sig. Hur ser det då ut på individnivå, i vilken utsträckning är doktorerna i den sektor de önskar arbeta? Relationen mellan önskad och faktisk sektor studeras här genom andelen uppfyllda önskningar, dvs. hur många av de som helst vill arbeta inom en sektor som också arbetar där. Som visas i tabellen nedan finner vi den bästa matchningen i landsting/region, kommunal sektor och universitets/högskolevärlden där 96, 91 och 90 procent av de som helst vill vara där också är där. Däremot är bara hälften av de som föredrar det privata näringslivet också verksamma där.

Figur 11 Andelen doktorer som idag arbetar inom den sektor de önskar arbeta (procent)

Kommentar: Antal respondenter 1033.

RÖRLIGHET UTOM OCH INOM AKADEMIN

Av den dryga procent¹⁴ av den svenska arbetskraften som genomgått forskarutbildning arbetar den största delen som universitets/högskolelärare (siffra från HSV)¹⁵. Även om en substantiell andel av forskningen i Sverige bedrivs inom näringslivet, så är andelen disputerade i denna sektor låg, och ännu lägre inom offentlig sektor (om man undantar högskolesektorn och landstingssektorn). Bristen på personell rörlighet mellan akademien och andra samhällssektorer har utmålats som ett problem, och många menar att den kompetens och de färdigheter som erhålls genom en forskarutbildning i högre grad borde komma till användning utanför högskolesektorn.¹⁶ Med en ökad rörlighet mellan akademien och det omgivande samhället ökar också förutsättningarna för spridning av kunskaper och utbyte, korsbefrukning och förståelse mellan olika samhällssektorer. En hög rörlighet mellan högskolesektorn och andra sektorer skulle kunna ge positiva bidrag till kvaliteten på forskningen och utbildningen.

¹⁴ 1,18 procent enligt Ekonomifakta (<http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Utbildning-och-forskning/Utbildningsniva/Forskarutbildade-i-Sverige/>) som hämtat uppgifterna från SCB – men räknat ut procentsatsen själva.

¹⁵ Högskoleverket (2010) Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden. Stockholm: Högskoleverkets Rapportserie 2010:21 R, s 24.

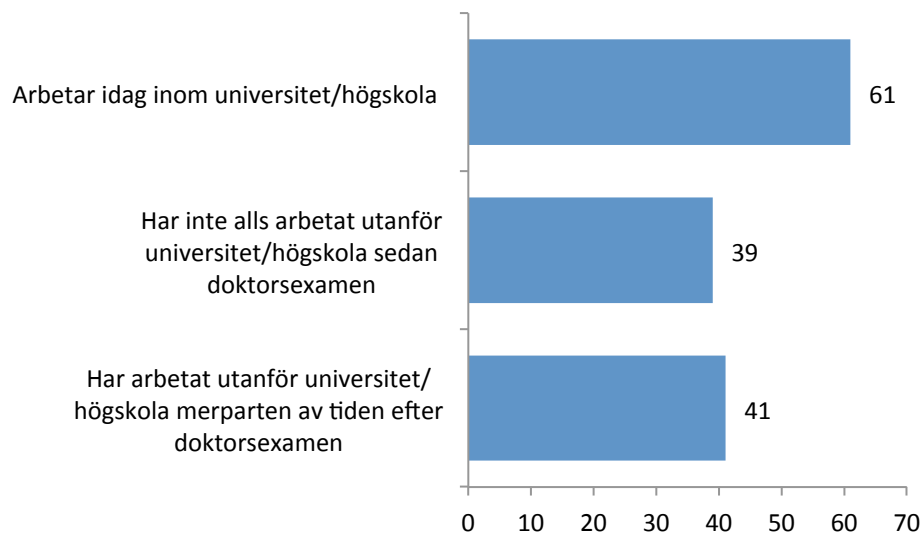
¹⁶ Se exempelvis Prop. 1997/98:1 *Budgetpropositionen för 1998*, s 91; eller Svenskt näringsliv (2011) *Fel fokus för svensk forskarutbildning?*

Sahlgrenska och Naturvetenskapliga fakultetens doktorer lämnar universitetsvärlden i högst utsträckning

Diskussionen om extern rörlighet, det vill säga rörligheten mellan akademien och övriga samhällssektorer, bygger på två enkätfrågor. Dels en fråga om man *idag* arbetar inom universitets/ högskolesektorn, dels en fråga om hur *stor andel av tiden sedan doktorsexamen* man varit anställd utanför universitets/högskolevärlden.

Av de som disputerat vid Göteborgs Universitet mellan 2003 och 2008, arbetar idag 6 av 10 helt eller delvis inom universitets/högskolevärlden (se figuren nedan). De allra flesta av dessa är verksamma i forskargrupp, i centrumbildning eller på institution och kan således antas syssla med forskning eller undervisning i någon form. Om man ser till var de har varit anställda hela perioden efter doktorsexamen anger 4 av 10 att de inte alls arbetat utanför universitetsvärlden och lika många att de gjort så mer än hälften av tiden.

Figur 12 Anställda inom universitets/högskolevärlden (procent)

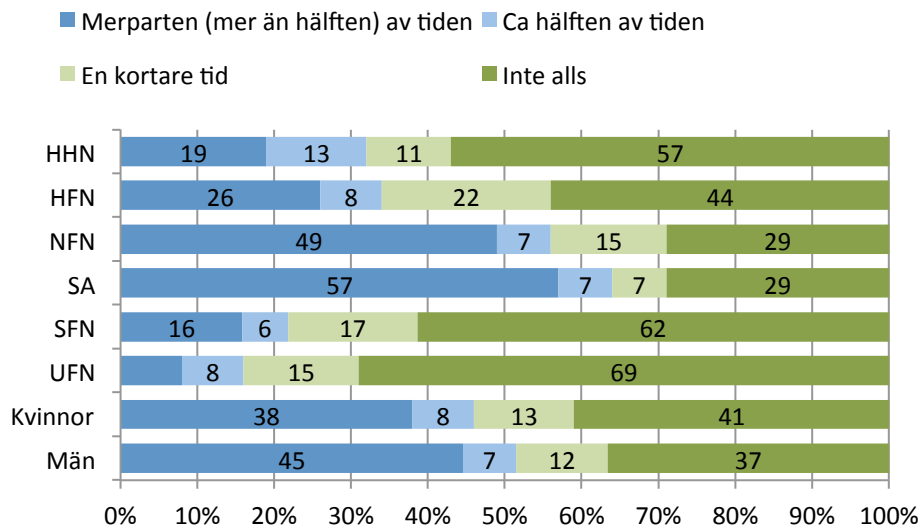

Kommentar: Figuren redovisar svaren på två olika frågor. Överst frågan [10] *Arbetar du idag helt eller delvis inom universitet/högskola* (Antal respondenter: 1013). De två nedersta redovisar svaren på frågan [6] *Hur stor del av tiden efter doktorsexamen har du varit anställd utanför universitetsvärlden?* (Antal respondenter: 985)

Könsskillnaderna när det gäller rörlighet mellan akademien och andra samhällssektorer är små, men kvinnor tycks i något högre utsträckning än män stanna kvar inom den akademiska världen. När det gäller den nuvarande anställningen arbetar 62 procent av kvinnorna och 60 procent av männen idag inom universitet/högskola, och kvinnorna anger också i något högre grad att de *inte alls* arbetat utanför akademien (41 mot 37 procent). Det finns stora skillnader i rörlighet mellan doktorer från olika fakulteter. Den generella bilden är att rörligheten är klart högst bland doktorerna från Naturvetenskaplig fakultet och från Sahlgrenska akademien. Resultatet är inte förvånande, och i linje med det mönster som framkommer i HSV:s rapport om doktorsexamen.

minerades etablering på arbetsmarknaden 2008 där medicin- och naturvetardoktorer oftare har en anställning utanför högskolan.¹⁷ För Sahlgrenskas doktorer finns en stor potentiell arbetsgivare i regioner och landsting. Dessutom finns en relativt stor forsknings- och utvecklingsintensiv arbetsmarknad för personer med medicinsk och naturvetenskaplig doktorsexamen jämfört med exempelvis humanister och samhällsvetare.

Figur 13 Anställning utanför universitets/högskolevärlden fördelat på fakultet* och kön (procent)

Kommentar: Antal respondenter i olika kategorier: 39-574. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17.

Det finns också väsentliga skillnader bland de fyra fakulteterna med lägre rörlighet än Sahlgrenska akademien och Naturvetenskapliga fakulteten. Rörligheten är allra lägst bland doktorerna från Utbildningsvetenskaplig fakultet där 96 procent idag arbetar inom akademien (ej redovisat i figur/se bilaga 2; figur 6) och 69 procent inte alls varit anställda utanför universitetsvärlden sedan examen. Även bland doktorerna från Samhällsvetenskaplig fakultet och Handelshögskolan är det en majoritet som inte alls haft en anställning utanför universitetsvärlden (62 respektive 57 procent). När de gäller de humanistiska doktorerna har de i högre grad än handels- och samhällsvetardoktorerna

¹⁷ Högskoleverket (2008) *Doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden*. Stockholm: Högskoleverkets rapportserie 2010:21. Enligt HSV:s rapport är andelen doktorer som är etablerade utanför högskolan väsentligt högre på nationell nivå (58 procent är anställda på annat håll än i högskolevärlden, jämfört med 39 procent i vår undersökning). Datan från Göteborgsdoktorer kan dock inte jämföras med HSV:s siffror. Dels bygger HSV:s siffror på registerdata, medan vi använder subjektiva påståenden om var man arbetat, dels använder HSV ett speciellt etableringsbegrepp, och till sist så innefattar HSV:s analys doktorer inom teknikvetenskap vilka har en relativt hög andel extern rörlighet.

arbetat utanför akademien, men är å andra sidan idag anställda inom akademien i högre grad.

Karriäravsikt och karriär

Även om rörlighetsmönstren delvis förklaras av de sektorsspecifika arbetsmarknadsförutsättningar som gäller för olika ämnesområden, så finns det naturligtvis andra faktorer som också förklarar varför vissa doktorer är kvar i akademien och andra inte. En faktor med viss förklaringskraft är de karriäravsikter man hade innan man påbörjade sin forskarutbildning. Av de som i första hand hade tänkt sig en fortsatt akademisk karriär var 75 procent kvar i akademien (bilaga 2; figur 7). Av de som i första hand tänkt sig en karriär utanför akademien var 60 procent utanför akademien. Resultaten kan naturligtvis delvis bero på att respondenterna i sina svar såhär i efterhand anpassar bilden av de dåtida karriäravsikterna till det nutida utfallet. Trots detta är det rimligt att tolka rörlighetsmönstren som att doktorerna i ganska stor utsträckning är där de avsåg hamna i starten av sin forskarutbildning, även om de med planer på akademisk karriär i större utsträckning lyckats realisera sina planer. Man kan också notera att bland de som angav att de inte hade någon tydlig karriäravsikt när de började forskarutbildningen, så finns merparten av dem (56%) idag i universitetsvärlden (bilaga 2; figur 7).

Intern rörlighet: Många doktorer blir hemmamiljön trogna

När forskningen vid Göteborgs universitet utvärderades inom ramen för RED 10¹⁸, var en av utvärderarnas viktigaste slutsatser att något måste göras åt den höga nivån på internrekryteringen, som av utredarna beskrevs som "a trait to be too dominant to be healthy for the University".¹⁹ Kritikerna av den relativt låga rörligheten pekar på att systemet med internrekrytering leder till att institutionerna går miste om impulser utifrån och att lojalitet och liktänkande premieras före nytänkande och kreativitet. Det är också personligt utvecklande att möta nya miljöer där det finns andra krav och perspektiv som kan bidra till en utveckling av enskilda forskares fack- och pedagogiska kunskaper. Andra tonar ned betydelsen av mobilitet för forskningskvalitet och menar att ökade krav på mobilitet i själva verket riskerar att förstärka de stråk av nepotism som kan finnas inom den svenska universitetsvärlden idag.²⁰

Högskoleverket har i en rapport om mobiliteten mellan svenska lärosäten konstaterat att 17 procent av professorer, lektorer och adjunk-

¹⁸ 2010 genomfördes en omfattande utvärdering av all forskningen vid Göteborgs universitet. Utvärderingen gjordes av internationella expertpaneler och kom att benämnas Research Evaluation for Development of research 2010, med förkortningen RED10. Den övergripande målsättningen var att identifiera styrkor och svagheter inom den forskning som bedrivs på universitetet. Utvärderingen finns dokumenterad i rapporten *RED 10 Research Evaluation. Report from the evaluation of all research at the University of Gothenburg 2010*, samt elektroniskt på: <http://hdl.handle.net/2077/24885>

¹⁹ Göteborgs universitet (2011) *RED 10 Research Evaluation. Report from the evaluation of all research at the University of Gothenburg 2010*, s 21

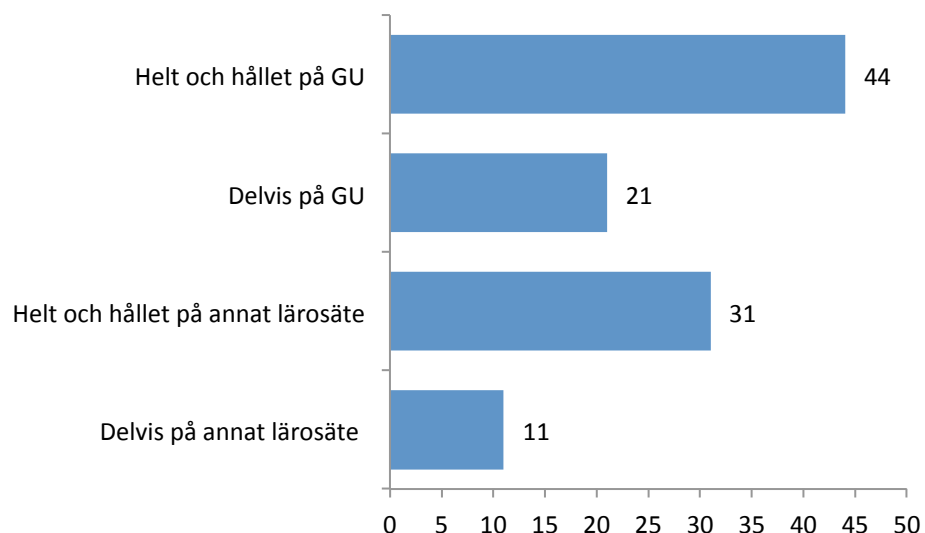
²⁰ Birgitta Jordansson & Louise Bringselius (2011) *Kraven på rörlighet i akademien befäster mansdominansen*. Newsmill 2011-09-02.

ter hade bytt lärosäte någon gång mellan 2001 och 2009. Mobiliteten skiljer sig åt mellan dessa grupper. 17 procent av professorerna, 23 procent av lektorerna och 9 procent av adjunkterna hade bytt lärosäte under perioden. Samma studie visar att Göteborgs universitet ligger något under riksgenomsnittet för professorer (14 procent), lektorer (16 procent) och adjunkter (8 procent).²¹

Mot denna bakgrund ska vi nu ge en bild av den interna akademiska rörligheten, dvs. mobiliteten inom universitets- och högskolevärlden, bland de som disputerat vid GU 2003-2008. Det ska påpekas att enkäten inte skickats till de som vid undersökningstillfället var verksamma och bodde utanför Sverige, vilket innebär att vi exkluderat en grupp som per definition är rörlig. Vi ställer i enkäten frågor om man idag helt eller delvis är anställd vid Göteborgs universitet samt i vilken utsträckning man arbetat vid den institution (eller motsvarande) där man genomgick merparten av sin forskarutbildning.

Av de respondenter som jobbar inom universitet/högskola i dag arbetar 65 procent vid Göteborgs universitet (44 procent helt och hållet; 21 procent delvis).²² En knapp tredjedel (31 procent) av de som idag finns i den akademiska världen jobbar helt och hållet vid ett annat lärosäte än GU. Mest benägna att stanna kvar vid GU (helt och hållet) är samhällsvetar- och utbildningsvetenskapliga doktorer (53 respektive 48 procent). Mest benägna att helt och hållet arbeta vid annat lärosäte är doktorerna från naturvetenskaplig fakultet (bilaga 2; figur 8).

Figur 14 Anställda vid Göteborgs universitet och andra lärosäten (procent)

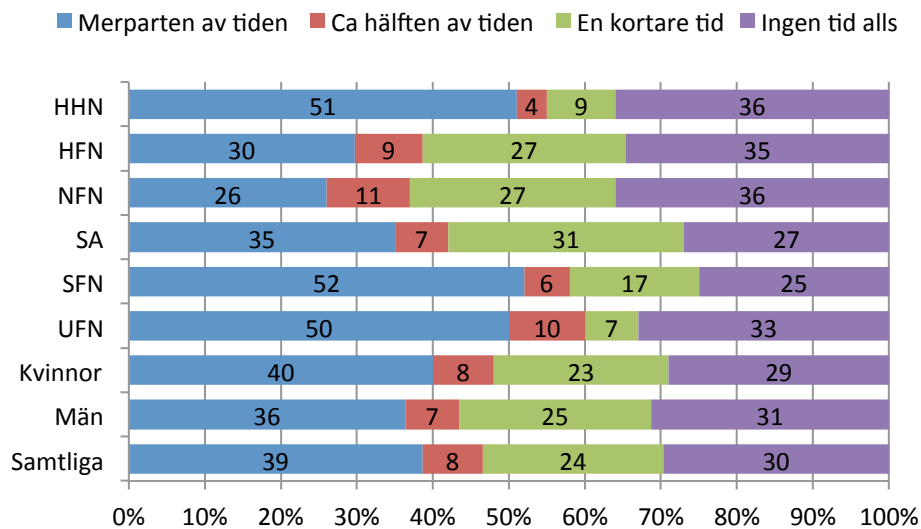
²¹ Högskoleverket (2011/12) *Rörligheten mellan svenska lärosäten bland professorer, lektorer och adjunkter*. Stockholm

²² De flesta av de som arbetar delvis på Göteborgs universitet jobbar *inte* samtidigt på en annan högskola

Kommentar: Antal respondenter: 637. Figuren visar hur stor andel av de som arbetar inom universitets/högskolesektorn som är anställda vid Göteborgs universitet och andra lärosäten. Notera att summan av andelarna överstiger 100 procent eftersom respondenterna samtidigt kan arbeta delvis på Göteborgs Universitet och andra lärosäten.

En ytterligare rörlighetsindikator är huruvida man arbetat kvar vid den institution man bedrev merparten av sin forskarutbildning. Som redovisas i figuren nedan har drygt två tredjedelar gjort det åtminstone en kortare tid (30 procent har inte gjort det alls). De som i störst utsträckning stannat vid hemmainstitutionen är doktorer från Utbildningsvetenskaplig och Samhällsvetenskaplig fakultet samt Handelshögskolan. Det är också vanligare bland kvinnor än män att vara/ha varit anställd vid hemmainstitutionen.

Figur 15 Anställning vid hemmainstitutionen fördelat på fakultet* och kön (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 599. Figuren visar i vilken utsträckning de som arbetar inom universitets/högskolesektorn har varit anställda vid den institution där de bedrev merparten av sin forskarutbildning. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17.

Rekryteras från Göteborgs universitet och stanna vid Göteborgs universitet?

Huruvida man stannar vid kvar vid Göteborgs universitet även efter sin doktorexamen, hänger delvis samman med var man har genomfört huvudparten av sin grundutbildning. De som bedrivit merparten av sin grundutbildning här är i högre utsträckning än andra benägna att stanna kvar även efter forskarutbildningen. Av de doktorer som genomgick sin grundutbildning vid Göteborgs universitet arbetar idag 41 procent kvar (27 procent helt, 14 delvis). Motsvarande siffra för personer som bedrev merparten av grundutbildningen vid annat lärosäte är 32 procent (20 procent helt, 12 delvis). Om vi bara räknar de som idag arbetar inom universitetsvärlden är motsvarande siffra 70 procent för de som har en grundutbildning från GU, och 53 procent

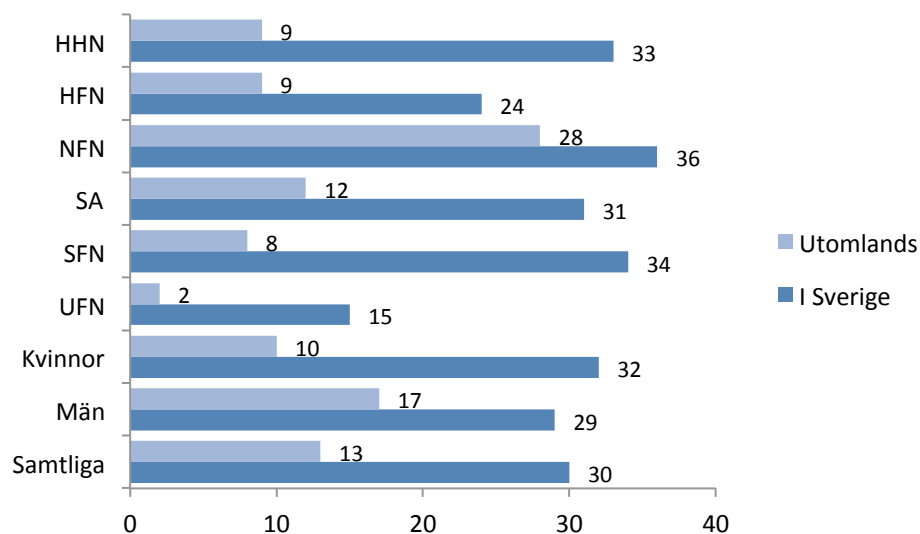
för de som huvudsakligen bedrev sin grundutbildning vid annat lärosäte.

Det skall också noteras att av alla doktorer i enkäten hade 72 procent bedrivit merparten av sin grundutbildning vid GU. En femtedel har varit vårt universitet trogna i meningen att de har sin grundläggande examen från GU, har disputerat vid GU och idag arbetar vid GU helt och hållet.

Postdoc, forskarassistentjänster och andra tillfälliga meriteringstjänster

Enkäten innehåller också frågor om man haft en postdoc eller annan meriteringstjänst efter examen. En knapp tredjedel (30 procent) har haft det vid ett svenskt universitet/högskola och 13 procent har haft en motsvarande tjänst utomlands. Denna typ av tjänster är enligt enkäten vanligast förekommande bland Naturvetenskapliga fakultetens doktorer både när det gäller svenska och utländska placeringar. Det finns dock skäl att tro att andelen personer som gör postdoc är underskattat eftersom enkäten inte skickats till doktorers adresser i utlandet.

Figur 16 Tillfälliga meriteringstjänster fördelat på fakultet* och kön (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1154. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17.

ARBETETS KARAKTÄR OCH KVALIFIKATIONER

Vad förväntas man kunna i sitt nuvarande arbete?

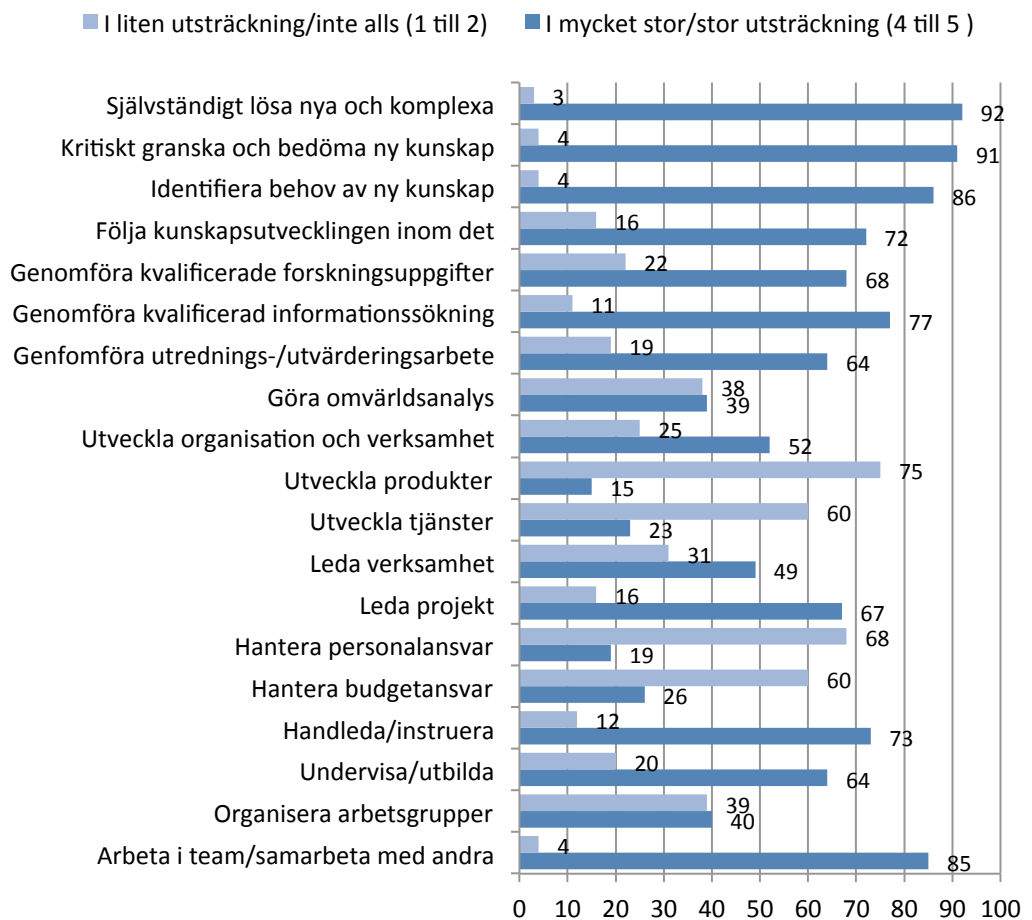
Vad innebär doktorernas arbete och vilken typ av kunskaper, färdigheter och förmågor förväntas de ha i den position de innehar nu? I enkäten fick respondenterna ta ställning till i vilken utsträckning de i

sina nuvarande arbeten förväntas kunna 19 olika saker. De 19 olika aspekterna rör allt från självständigt och analytiskt tänkande, kunskapsutveckling och forskning, utbildning, produkt- och tjänsteutveckling till lednings- och administrationsförmåga.

Man kan konstatera att förmåga till kritisk och självständig analys står högt i kurs hos göteborgsdoktorernas arbetsgivare. "Självständigt lösa nya och komplexa problem", "kritiskt granska och bedöma ny kunskap", samt "identifiera behov av ny kunskap" anges som 4-5 på en femgradig skala av cirka 9 av 10 svarande (92, 91 respektive 86 procent). Även samarbetsförmåga hamnar högt med sina 85 procent, liksom förmågan att "genomföra kvalificerad informationssökning" (77 procent).

De minst efterfrågade kunskaperna i Göteborgsdoktorernas arbetsliv är förmågan att utveckla produkter (15 procent) och tjänster (22 procent), samt lednings- och administrationsförmåga i form av personalansvar (19 procent) och budgetansvar (26 procent).

Figur 17 Förväntade kunskaper inom det nuvarande arbetet (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1012-1040. Fråga [16]: I vilken utsträckning förväntas du i ditt nuvarande arbete kunna följande?

Vem (förväntas ha) vilka kunskaper?

I vilken utstäckning de disputerade upplever att arbetet ställer krav på *lednings-och administrationsförmåga* (dvs. budgetansvar, personalsvar och leda verksamhet), hänger i första hand samman med hur länge man varit disputerad. Doktorer med några års arbetslivserfarenhet upplever i högre grad än relativt nydisputerade sådana krav. Exempelvis krävs förmåga att leda verksamhet av 60 procent av de som disputerade 2003 mot 41 procent för de som disputerade 2008 (se bilaga 2; figur 9).

I vilken grad doktorerna förväntas ha *forskningsrelaterade färdigheter* som att genomföra kvalificerade forskningsuppgifter, informationsökning och följa kunskapsutvecklingen inom ens område har delvis att göra med vilket utbildningsområde de kommer ifrån. Handelshögskoledoktorer anser i högst grad att de förväntas ha sådana färdigheter, medan humanister och naturvetare i lägst utsträckning anser sig möta sådana krav. 82 procent av handelsdoktorerna säger att de förväntas kunna genomföra kvalificerade forskningsuppgifter, jämfört med 58 procent av naturvetarna (bilaga 2; figur 10). Den viktigaste skilljelinjen tycks dock gå mellan olika arbetsmarknadssektorer. Statligt anställda, där alltså universitets- och högskoleanställda ingår, förväntas i högst utsträckning ha forskningsrelaterade färdigheter, medan doktorer i kommunal och privat sektor i lägre grad än genomsnittet behöver sådana kunskaper (bilaga 2; figur 11).

Utbildningskunskaper som att instruera, handleda och utbilda behövs främst i den statliga sektorn och i region/landsting (se bilaga 2; figur 11). Samhällvetare och utbildningsvetenskapliga doktorer förväntas ha sådana kunskaper i högre grad än doktorer från andra fakulteter (bilaga 2; figur 10).

Förmåga att *utveckla produkter och tjänster* krävs främst av de som disputerat i naturvetenskap (se bilaga 2, figur 10). Kunskaperna krävs också, föga förvånande, i högst grad inom det privata näringslivet samt av egenföretagare (se bilaga 2; figur 11).

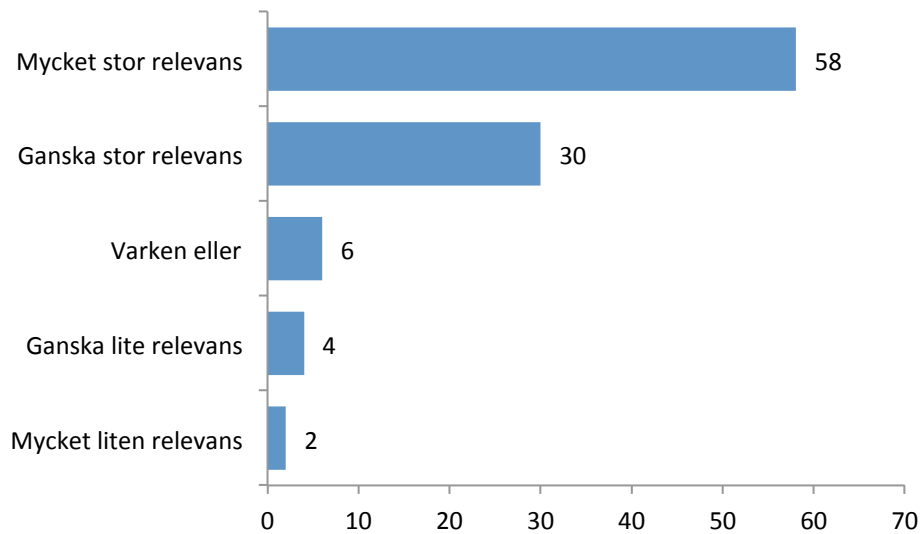
Förmåga till *självständigt och analytiskt tänkande* krävs av i stort sett alla grupper, oavsett fakultetstillhörighet, examensår eller anställningssektor. Humaniora-, och i viss mån också naturvetardoktorer, anger dock i något lägre grad att de behöver sådan förmåga i sitt nuvarande arbete. Exempelvis anger 85 procent av humanioradoktorerna och 89 procent av naturvetardoktorerna att deras arbete kräver förmåga att självständigt lösa nya och komplexa problem, jämfört med 94-97 procent av doktorerna från övriga fakulteter (se bilaga 2; figur 10).

FORSKARUTBILDNINGENS RELEVANS FÖR DET NUVARANDE ARBETET

Mot bakgrund av diskussionen i föregående avsnitt om vilka kunskaper som krävs i arbetet, och med tanke på att flera av dessa kunskaper finns inskrivna i examensmålen, så är det intressant att analysera i vilken utsträckning doktorerna anser att de har nytta av forskarutbildningen i sitt nuvarande arbete.

Flera av de "klassiska" akademiska färdigheterna och forskningsrelaterade kunskaperna hamnade relativt högt på listan över de förväntade kunskaperna. De allra flesta, nästan 9 av 10, av de idag förvärvsarbetande doktorerna anser också att de kunskaper och färdigheter som man fick under forskarutbildningen har mycket eller ganska stor relevans för de arbetsuppgifter man utför idag (58 procent svarar "mycket stor relevans" och 30 procent svarar "ganska stor relevans").

Figur 18 Bedömning av forskarutbildningens relevans för det arbete man utför idag (procent)

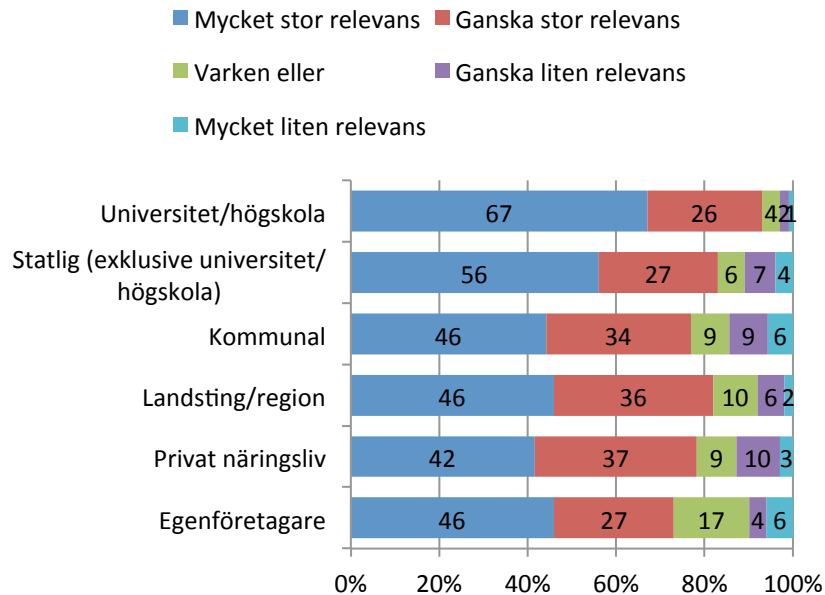

Kommentar: Antal respondenter: 1040. Fråga [18]: Är de kunskaper och färdigheter som du fick under forskarutbildningen relevanta för det arbete som du utför idag?

Även om de allra flesta, oavsett fakultetstillhörighet (se figur 20 nedan), ålder, examensår och kön (bilaga 2; figur 12) anser att man har nytta av forskarutbildningens erfarenheter i sitt nuvarande arbete skiljer sig bedömningarna till viss del åt mellan olika grupper. En jämförelse mellan anställda i olika arbetsmarknadssektorer (se figur 19) visar att särskilt de som jobbar inom universitet/högskola i hög utsträckning anser att forskarutbildningen var relevant i förhållande till de nuvarande arbetsuppgifterna (93 procent). Resultatet kommer inte som någon överraskning och speglar det faktum att forskarutbildningen i första hand är en förberedelse för en fortsatt akademisk

karriär. Egenföretagare och kommunalt anställda är de grupper som anser sig ha minst nytta med sin forskarutbildning.

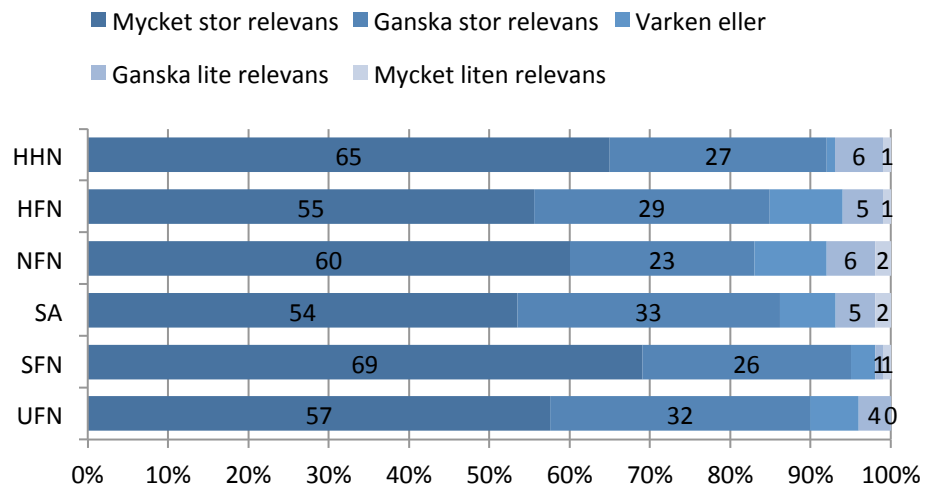
Figur 19 Bedömning av forskarutbildningens relevans för det arbete man utför idag fördelat på arbetsmarknadssektor (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1040. Antal respondenter i arbetsmarknadssektorer: 44-619. Fråga [18]: Är de kunskaper och färdigheter som du fick under forskarutbildningen relevanta för det arbete som du utför idag?

När det gäller skillnader mellan fakulteterna så anser doktorerna från Samhällsvetenskaplig fakultet allra högst grad att de fått för arbetet relevanta kunskaper (95 procent ganska eller mycket stor relevans), medan humanistdoktorerna ligger något under GU-snittet (84 procent). Humanistisk fakultet hamnar också längst ned på motsvarande fråga när alumner från grundutbildningen gör motsvarande bedömningar i undersökningen *Göteborgsakademiker 2010*.

Figur 20 Bedömning av forskarutbildningens relevans för det arbete man utför idag fördelat på fakultet* (procent)

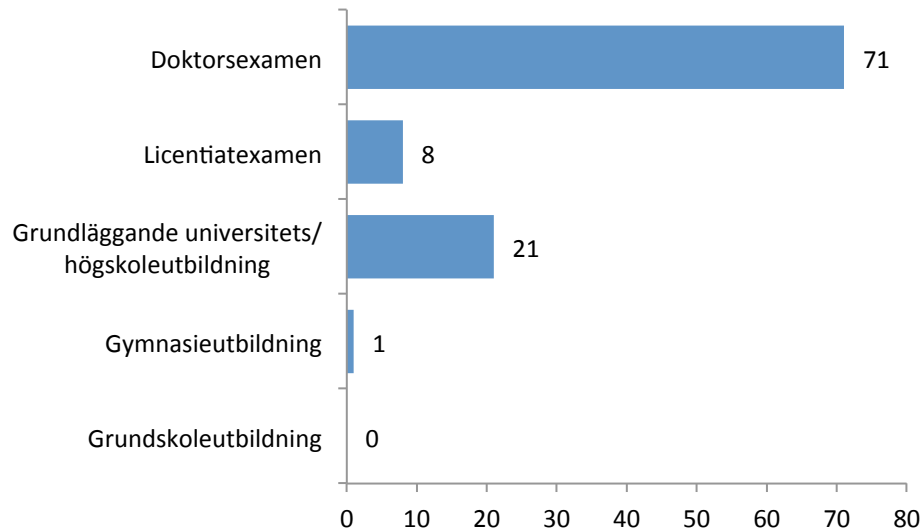
Kommentar: Totalt antal respondenter: 1019. Antal svarande i olika fakulteter 47-451. Fråga [18]: Är de kunskaper och färdigheter som du fick under forskarutbildningen relevanta för det arbete som du utför idag? *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17.

HAR DE DISPUTERADE ETT ARBETE SOM KRÄVER DOKTORSEXAMEN?

En intressant indikator på det nuvarande arbetets kvalifikationsgrad är respondenternas bedömningar av vilken utbildningsnivå som är tillräcklig för ens arbete.²³ En klar majoritet (71 procent) av respondenterna anser att doktorsexamen är nödvändig. Samtidigt anser en relativt stor andel (21 procent) att det faktiskt räcker med grundläggande universitets/ högskoleutbildning. Var femte doktor anser sig alltså ha arbetsuppgifter som man lika gärna kunde ha utfört utan flera års forskarutbildning. Forskarutbildningens mervärde när det gäller att få ett kvalificerat arbete är alltså inte helt given.

²³ Enkätfrågan som används för att mäta detta är Fråga [17]: Vilken lägsta utbildningsnivå/examen bedömer du vara tillräcklig för ditt arbete? Svartalternativen: grundskoleutbildning; gymnasieutbildning; grundläggande universitets/högskoleutbildning; Licentiatexamen; Doktorsexamen.

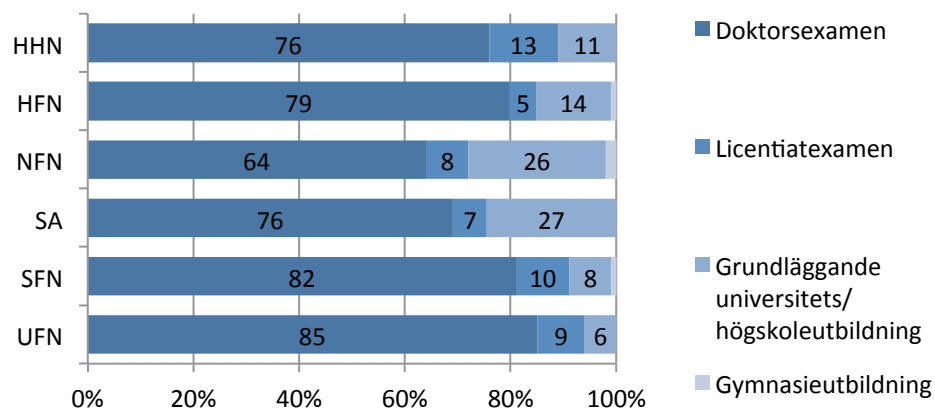
Figur 21 Bedömning av tillräcklig utbildningsnivå för nuvarande arbete (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1035. Fråga [17]: Vilken lägsta utbildningsnivå/examen bedömer du vara tillräcklig för ditt arbete?

Bedömningarna av arbetets kvalifikationsgrad skiljer sig åt mellan doktorer från olika fakulteter. Figuren nedan visar att Sahlgrenskas och Naturvetenskapliga fakultetens doktorer i lägst utsträckning anser att det behövs en doktorexamen för att utföra det nuvarande arbetet. Samhällsvetenskapliga- och utbildningsvetenskapliga fakultetens doktorer anser i högst grad att en doktorexamen är nödvändig.

Figur 22 Bedömning av tillräcklig utbildningsnivå för nuvarande arbete fördelat på fakultet* (procent)

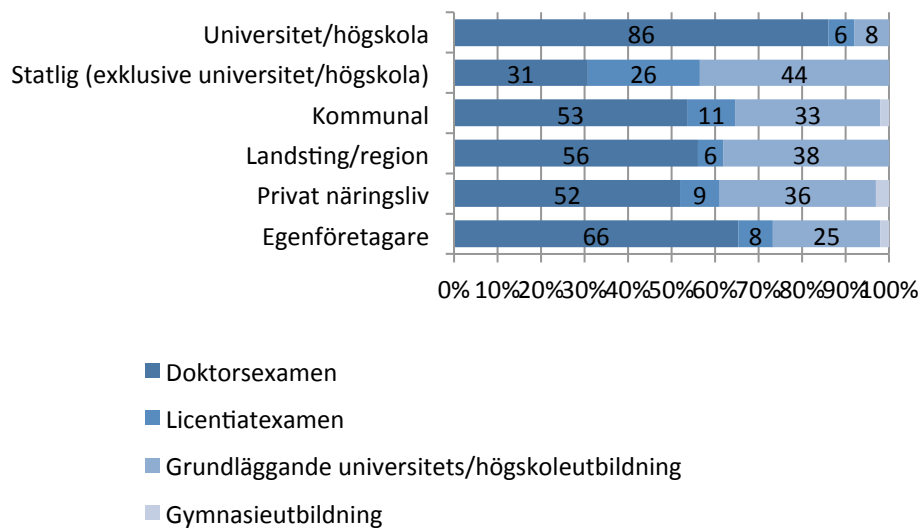

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1035. Figuren bygger på de som har angett att de förvärvsarbetar på hel- alternativt deltid. Antal svarande i olika fakulteter 47-449. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17.

Även arbetsmarknadssektor tycks spela roll för bedömningarna av arbetets kvalifikationsgrad. Den högsta andelen som anser att det

krävs doktorsexamen finns, inte särskilt förvånande, inom universitet/högskola. Den näst högsta andelen återfinns, kanske mer förvånande, bland egenföretagarna. De som i lägst utsträckning anser att en doktorsexamen är nödvändig är de som jobbar i den statliga sektorn, men inte i universitetsvärlden. Där anser bara var tredje person att de har ett arbete som kräver doktorsexamen, och fyra av tio att det räcker med en grundläggande universitets/högskoleutbildning.

Figur 23 Bedömning av tillräcklig utbildningsnivå för nuvarande arbete fördelat på arbetsmarknadssektor (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter:1056 Figuren bygger på de som har angett att de förvärvsarbetar på hel- alternativt deltid.

Man skulle kunna tänka sig att arbetsuppgifterna blir mer avancerade allteftersom doktorerna får mer arbetslivserfarenhet. I så fall borde vi se att det uppfattade behovet av en doktorsexamen ökar med antalet år som disputerad. Så är dock inte fallet. De som varit disputerade längst (examen från 2003) anser visserligen i högst utsträckning att deras arbete kräver doktorsexamen (80 procent), men de som i näst högst grad gör den bedömningen är de färskaste doktorerna, de med examen från 2008 (73 procent). De som disputerat 2004 anser i störst utsträckning att en grundläggande högskoleexamen är tillräcklig.²⁴ De uppfattade utbildningskraven ökar alltså inte linjärt med antalet år som disputerad.

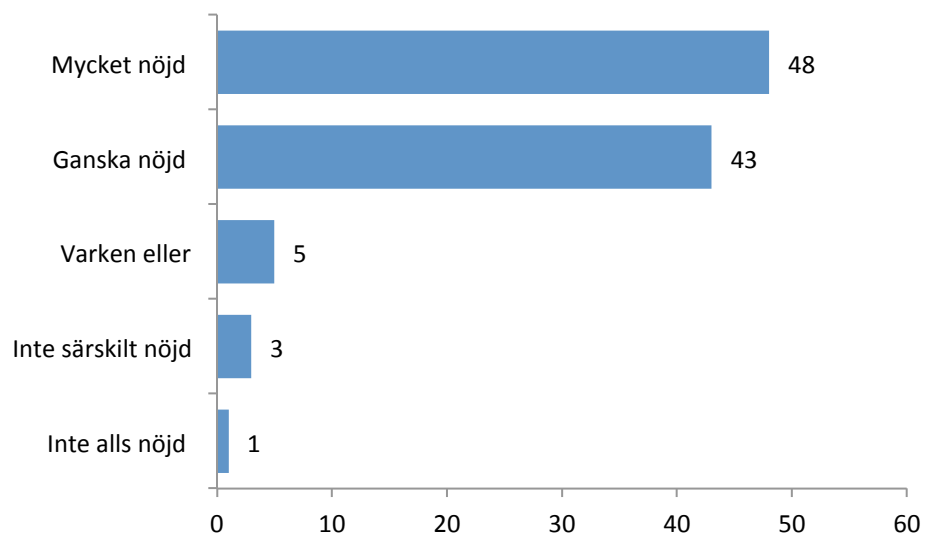
²⁴ Siffrorna redovisas i figur 13 i bilaga 2.

ÄR GÖTEBORGSdokTORERNA NÖJDA MED SITT ARBETE?

I de föregående avsnitten har vi tecknat en bild av Göteborgsdoktorernas syn på sin tid i arbetslivet efter disputation, deras anställningsförhållanden, i vilka arbetsmarknadssektorer de finns, vilka kunskapskrav de möter och huruvida de har användning av sina forskarutbildningserfarenheter i sitt nuvarande arbete. Den sista pusselbiten i att beskriva doktorernas arbetssituation handlar om deras generella tillfredsställelse. Hur nöjda är de, allt sammantaget, med sitt nuvarande arbete?

Figur 24 Bedömning av det nuvarande arbetet (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1039. Figuren bygger på de som har angett att de förvärvsarbetar på hel- alternativt deltid.

Nio av tio är mycket eller ganska nöjda med sitt nuvarande arbete (48 procent mycket nöjda och 43 procent ganska nöjda). Vi kan också jämföra Göteborgsdoktorernas nöjdhet med nöjdhetsnivåerna för GU:s grundutbildningsalumner där 83 procent anger att de är mycket eller ganska nöjda med sitt arbete (32 procent mycket nöjda, 51 procent ganska nöjda).²⁵

Att förklara varierande nöjdhet hos Göteborgsdoktorerna

I en mening är Göteborgsdoktorerna i princip överens. De är nöjda med sina nuvarande arbeten. Med 91 procent nöjda är de eventuella skillnader som finns mellan olika grupper av doktorer tämligen marginella, även om det naturligtvis finns avvikande grupper som är mindre eller mer nöjda än den genomsnittliga respondenten. För att bättre förstå sig på den underliggande strukturen bakom nöjdhetsbe-

²⁵ Schaller & Sternvik (2012) *Göteborgsakademiker 2010. Arbetssituation och syn på utbildningen bland Göteborgs universitets alumner*. Göteborg

dömningarna finns det goda skäl att inte endast basera jämförelserna på andelen nöjda, utan ibland också koncentrera analysen på andelen *mycket* nöjda i olika grupper.

Nöjda och mindre nöjda doktorer

Män och kvinnor gör i stort sett samma bedömningar av sitt nuvarande arbete, även om kvinnorna är något mer nöjda än männen (93 procent nöjda bland kvinnor och 90 procent bland männen). När det gäller skillnader i nöjdhet mellan olika åldersgrupper visar det sig att de äldsta (de över 60 år) och de yngsta (de upp till 40 år) är mest nöjda (bilaga 2; figur 14)

Figur 25 Nöjd med forskarutbildningen fördelat på fakultet, sektor, lön och kön (procent)

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Inte särskilt nöjd	Inte alls nöjd	N
HHN	47	49	3	1	0	71
HFN	53	35	8	2	1	139
NFN	47	43	6	4	0	160
SA	47	46	4	3	1	452
SFN	46	46	3	5	0	149
UFN	60	28	6	2	4	47
Universitet/högskola	49	43	4	3	1	618
Statlig sektor (exkl. universitet/högskola)	50	39	9	2	0	54
Kommunal sektor	44	47	4	4	0	45
Landsting/region	48	44	2	4	1	252
Privata näringslivet	44	45	8	4	0	147
Egenföretagare	57	38	4	2	0	53
Mer än 65 000 kr/månad	67	31	3	0	0	48
60 001-65 000 kr/månad	54	43	0	3	0	37
55 001-60 000 kr/månad	46	48	5	2	0	44
50 001-55 000 kr/månad	57	38	3	3	0	37
45 001-50 000 kr/månad	52	41	5	2	2	64
40 001-45 000 kr/månad	58	37	1	4	0	99
35 001-40 000 kr/månad	42	52	3	3	1	272
30 001-35 000 kr/månad	44	46	6	3	1	281
25 001-30 000 kr/månad	32	56	7	3	2	124
Mindre än 25 000 kr/månad	25	32	21	21	0	28
Kvinnor	48	45	3	3	1	598
Män	49	41	7	3	0	441
SAMTLIGA	48	43	5	3	1	1039

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1039. Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten redovisas inte separat eftersom antalet svarande endast är 4 respektive 17. Respondenterna tillhö-

rande dessa fakulteter ingår dock i siffrorna för arbetsmarknadssektor, lönenivåer, kön och samtliga.

Nöjdhetsgraden skiljer sig åt mellan doktorer från olika fakulteter, men bilden av vem som är mest och minst nöjd skiljer sig åt beroende på om vi tittar på andelen nöjda eller andelen mycket nöjda. Doktorerna från Handelshögskolan är allra nöjdast med sitt nuvarande arbete med 96 procent ganska eller mycket nöjda. Något under GU genomsnittet, med 88 procent ganska eller mycket nöjda, är man vid de Humanistiska- och Utbildningsvetenskapliga fakulteterna. Samtidigt har dessa två sistnämnda fakulteter de högsta andelarna mycket nöjda (60 procent för utbildningsvetenskap och 53 procent för humanistiska), och i övrigt den största spridningen i bedömningarna, med relativt höga andelar *inte alls* nöjda samt *varken eller*.

Det finns också skillnader i nöjdhet mellan de olika examensårgångarna som medverkar i studien (bilaga 2; figur 14). Men det finns ingen tydlig systematik i hur den tid som förflutit sedan examen påverkat graden av nöjdhet. Mest nöjda är de med examen från 2003 och de med examen från 2007. Vilken arbetsmarknadssektor man arbetar inom har begränsad betydelse för hur nöjd man är med sitt arbete. Statligt, kommunalt, landsting/region och privat anställda gör ungefär samma bedömningar även om de privatanställda tycks vara något mindre nöjda än de övriga. Den grupp som sticker ut som mer nöjd än de andra är egenföretagare (och de som arbetar i ideella organisationer, men där är antalet svarande mycket lågt). Man kan också notera att de som arbetar inom universitets- och högskolevärlden är lika nöjda (marginellt mer nöjda) som de som arbetar utanför. När det gäller anställningsformens påverkan på nöjdhet med arbetet sticker de med tidsbegränsade anställningar på under 6 månader ut som de minst nöjda med 29 procent mycket nöjda och 53 procent ganska nöjda (bilaga 2; figur 14). Innehavare av postdoc-tjänster är dock den klart mest nöjda gruppen medan tillsvidareanställda också är mer nöjda än genomsnittet. Även om andelen nöjda egenföretagare är strax under GU-snittet på 90 procent, så har gruppen en mycket stor andel mycket nöjda (57%).

Utöver själva anställningsformen tycks också lönen påverka hur nöjd man är (se figur 25 ovan). Personer i de högre och mellersta inkomstskikten är mer nöjda än de med lägre inkomstnivåer. Men ett steg upp på löneskalan betyder olika saker för nöjdheten beroende på från vilken nivå löneökningen sker. Generellt så ökar nöjdheten med stigande lön upp till 45 000 kr/mån. Därefter ligger nöjdheten still (eller möjligen sjunker tillbaka marginellt) för att sedan nå de allra högsta nivåerna vid 60-65 000 (97 procent nöjda) och över 65 000 kr/mån (98 procent nöjda). Det stora nöjdhetssprånget (31 procentenheter) sker redan längst ner på löneskalan. Andelen nöjda bland de som tjänar upp till 25 000 kr/mån är 57 procent, motsvarande andel för de som tjänar 25-30 000 kr/mån är 88 procent.

Det finns slutligen ett positivt samband mellan nöjdhet och huruvida man anser att kunskaper och färdigheter från forskarutbildningen är relevanta för det arbete man har idag (bilaga 2; figur 15). Ju mer relevanta kunskaperna är för dagens arbete, desto nöjdare är man med arbetet. Men intressant nog är en majoritet av de som bedömer att kunskaperna och färdigheterna har "mycket liten relevans" ändå ganska nöjda med sitt arbete.

DEL II
STUDIER

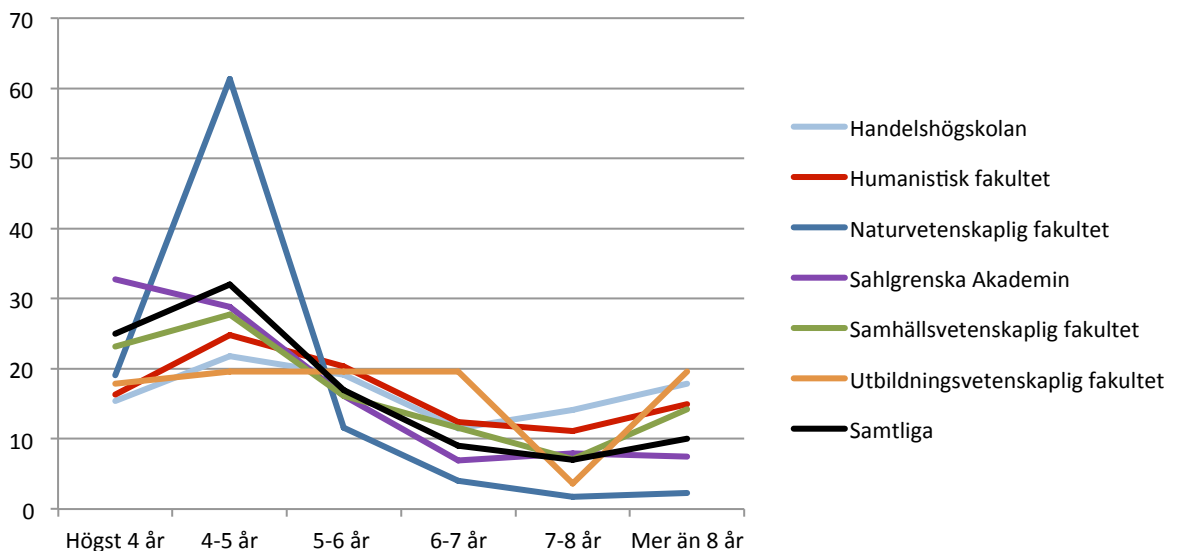
I denna del presenteras doktorernas uppfattningar om sin forskarutbildning samt kopplingen mellan utbildningen och deras nuvarande arbete. Det är värt att åter påpeka att det har gått mellan fyra och nio år sedan respondenterna disputerade. Svaren är retrospektiva, doktorernas uppfattningar har med stor sannolikhet påverkats av deras olika erfarenheter efter doktorandtiden. Kort och gott, att se tillbaka på forskarutbildningen är inte det samma som att befinna sig mitt i den. På liknande sätt uttalar sig doktorerna om sin utbildning så som den såg ut då. Både utformning och innehåll kan ha förändrats sedan dess.

GENOMSTRÖMNING

Genomströmning är ett mått på den tid det tar för en person att genomgå forskarutbildningen, från antagning till disputation. Generellt skiljer man mellan brutto- och nettostudietid. Bruttostudietid anger den totala tiden forskarutbildningen tar oavsett aktivitetsgrad, medan nettostudietid syftar till den tid doktoranden aktivt ägnar sig åt sina forskarstudier.²⁶

I undersökningen fick doktorerna ange hur lång tid det tog från att de påbörjade forskarutbildningen till att de tog sin doktorsexamen. Svaren visas i figuren nedan.

Figur 26 Uppskattad bruttostudietid fördelat per fakultet* (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1103. Handelshögskolan: 78, Humanistisk fakultet: 153, Naturvetenskaplig fakultet: 173, Sahlgrenska akademien: 466, Samhällsvetenskaplig fakultet: 155, Utbildningsvetenskaplig fakultet: 56. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

²⁶ Högskoleverket (2011) Universitet & högskolor. Högskoleverkets årsrapport 2011. 2001:8 R s 40.

Antal år visas i sex fasta kategorier. Forskarutbildningen omfattar 240 högskolepoäng (hp) vilket motsvarar fyra års heltidsstudier. Det förekommer dock att individer som läser på avancerad nivå går kurser som de sedan kan tillgodoräkna sig på forskarnivå. Det innebär i praktiken att studietiden kan förkortas med motsvarande tid när de påbörjar forskarutbildningen. Av den anledningen finns det med en kategori som omfattar *högst fyra år*. En person som har en anställning som doktorand kan i sin tur bedriva sina studier på minst halvtid, vilket resulterar i maximalt åtta års studier.²⁷ Det går dock fortfarande att finansiera sina forskarstudier på andra sätt än genom en doktorandanställning. Det innebär att studietiden i praktiken kan överstiga dessa åtta år, vilket avspeglas i den sista kategorin *mer än 8 år*.

Figuren bygger på doktorernas egna uppfattningar om hur lång tid utbildningen tog. Analysen visar att den genomsnittliga uppfattade bruttostudietiden ligger på sex år.²⁸ Medianen ligger däremot på fem år²⁹. Variationen är stor mellan de olika fakulteterna. Figuren visar att naturvetenskaplig fakultet utmärker sig stort från övriga fakulteter. 80 procent av doktorerna där anger att de hade disputerat inom fem år. Även Sahlgrenska akademien står ut på så sätt att var tredje person svarade att de tagit sin doktorsexamen på mindre än den stipulerade tiden på fyra år. Exakt hur detta går till har vi inte haft möjlighet att studera i undersökningen. En eventuellt bidragande orsak kan vara att tidigare kurspoäng tillgodoräknats inom ramen för forskarutbildningen, vilket nämndes ovan. Ämnesmässiga skillnader likt dessa är inte specifika för Göteborgs universitet, utan har påtalats tidigare också på nationell nivå.³⁰

Det går inte att se några större skillnader mellan kvinnor och män när det gäller genomströmningen, förutom i de fall där forskarutbildningen tagit mer än åtta år att slutföra (bilaga 2; figur 16). Här återfinns drygt sju procent av kvinnorna och nästan 14 procent av männen. Likaså går det att se en viss skillnad mellan dem som arbetar inom respektive utanför universitetet. Medan de som har universitetet som arbetsplats i något större utsträckning blir klara på högst fyra år (28 procent i jämförelse med 23 procent) blir de som arbetar utanför i större utsträckning klara på 4-5 år (37 procent i jämförelse med 28 procent för dem inom akademien, bilaga 2; figur 17).

²⁷ Högskoleförordningen, SFS 1993:100, 3a § Kap. 5

²⁸ Variationsvidden spänner mellan som lägst två år och som högst 45 år. Notera att siffrorna bygger på respondenternas egna angivelser om deras uppskattade studietid, ej registerdata.

²⁹ Medianen för bruttostudietiden nationellt, baserat på samtliga lärosäten, ligger på mellan 5,5 år (2006 och 2007) och 6 år (2003-2005 samt 2008) enligt Högskoleverkets statistiska meddelanden om doktorander och examina på forskarnivå från respektive år, http://hsv.se/statistik/statistiskameddelanden/universitetochhogskolorutbildningpaforskar_niva.444aba2dc11030072f758000408.html (2012-06-07). Notera att siffrorna från Högskoleverkets och Göteborgsdoktorer 2011 inte går att jämföra rakt av då undersökningens uppgifter bygger på doktorernas subjektiva uppfattning medan Högskoleverkets siffror i sin tur bygger på de enskilda lärosätenas datasystem exempelvis Ladok.

³⁰ Högskoleverket (2007) *Forskarutbildningsreformen 1998 – genomströmning och examination*. 2007:35 R

Det verkar samtidigt finnas en tendens till att bli klar fortare med sina studier ju yngre man är (bilaga 2; figur 18).³¹ 30 procent av doktorerna som är 39 år eller yngre blev klara på högst fyra år och ytterligare nästan hälften (49 procent) disputerade efter 4-5 år. Motsvarande siffror för de doktorer som är 60 år och över är 15 respektive 14 procent. Dessa skillnader är inte förvånande utan kan till viss del förklaras med att en betydligt större andel av de över 60 år antogs till forskarutbildningen före reformen 1998 än de yngre, då reglerna kring bland annat finansiering skärptes (50 procent i jämförelse med 6 procent). Att ha en ordnad finansiering underlättar i sin tur möjligheterna att bli klar inom utsatt tid. Samtidigt väljer vissa att påbörja forskarutbildningen efter att de har pensionerats. Då är pressen sannolikt lägre på att hinna klart inom fyra år.

När vi kontrollerar doktorernas subjektiva uppfattningar om studietiden med de uppgifter som finns i det studieadministrativa systemet Ladok, så stämmer uppgifterna delvis med varandra.³² Den genomsnittliga studietiden ligger fortfarande på 6 år och medianen på 5 år. Däremot visar Ladokuppgifterna på en variationsvidd mellan 0 och 36 år, medan doktorerna själva uppgett 2 till 45 år. Fördelningen mellan de olika fakulteterna skiljer sig också (bilaga 2; figur 19). Naturvetenskaplig fakultet och Sahlgrenska akademien skiljer fortfarande ut sig i samma riktning som tidigare, en större andel doktorer blir klara fortare än vid övriga fakulteter. Samtidigt antyder Ladokuppgifterna att det är en större andel vid fakulteterna Handelshögskolan, Humanistisk fakultet, Samhällsvetenskaplig fakultet samt Utbildningsvetenskaplig fakultet, vars utbildning tar mer än åtta år att genomföra, runt 30 procent för samtliga.

Det finns således en viss diskrepans mellan uppgifterna inrapporterade i systemet och doktorernas egna uppfattningar. Denna skillnad kan ha flera olika förklaringar, exempelvis felaktigheter när det gäller de registrerade uppgifterna. Det kan också bero på svårigheter att komma ihåg exakt när man formellt antogs, speciellt för de doktorer som inledde sin forskarutbildning långt innan de registrerades i systemet (s.k. skuggdoktorander).

OLIKA FORMER FÖR FORSKARUTBILDNINGEN

Under de senaste tio, femton åren har det funnits ett stort intresse för forskarskolor, inte minst från politiskt håll. 2001 satsades exempelvis särskilda medel i den forskningspolitiska propositionen för att etablera 16 nationella forskarskolor.³³ På Göteborgs universitet finns ett

³¹ Notera att ålderskategorierna återspeglar doktorernas ålder idag, inte disputationsålder.

³² De variabler som har använts i beräkningen från Ladok är skillnaden i år mellan *Antagningsdatum* och *Datum för sista prestation*.

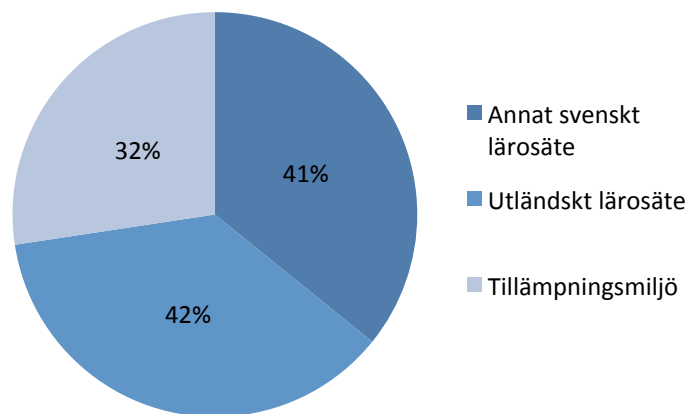
³³ Prop. 2000/01:3 Forskning och förnyelse.

flertal forskarskolor vid de olika fakulteterna. Tio procent av doktorerna i undersökningen anger att de bedrev sin forskarutbildning inom ramen för en forskarskola, medan en nästan lika stor andel (7 procent) svarar att de inte vet om de ingick i en sådan eller inte. 82 procent svarade att de inte var delaktiga i någon forskarskola (bilaga 2; figur 20). Forskarskolor är därmed inte speciellt vanligt förekommande, än så länge.

Det finns flera andra sätt att genomföra sin forskarutbildning, förutom att läsa inom en forskarskola. Numera finns det både företags- och industridoktorander, det vill säga personer som är anställda vid ett företag/industri och bedriver sin utbildning inom ramen för denna anställning. Samtidigt är det möjligt att vara antagen vid Göteborgs universitet men i praktiken gå sin utbildning vid såväl andra svenska som utländska lärosäten. Undersökningen omfattade därför en fråga om forskarutbildningen var förlagd till en annan miljö än Göteborgs universitet.

Figur 27 Forskarutbildning vid andra miljöer än Göteborgs universitet (procent)

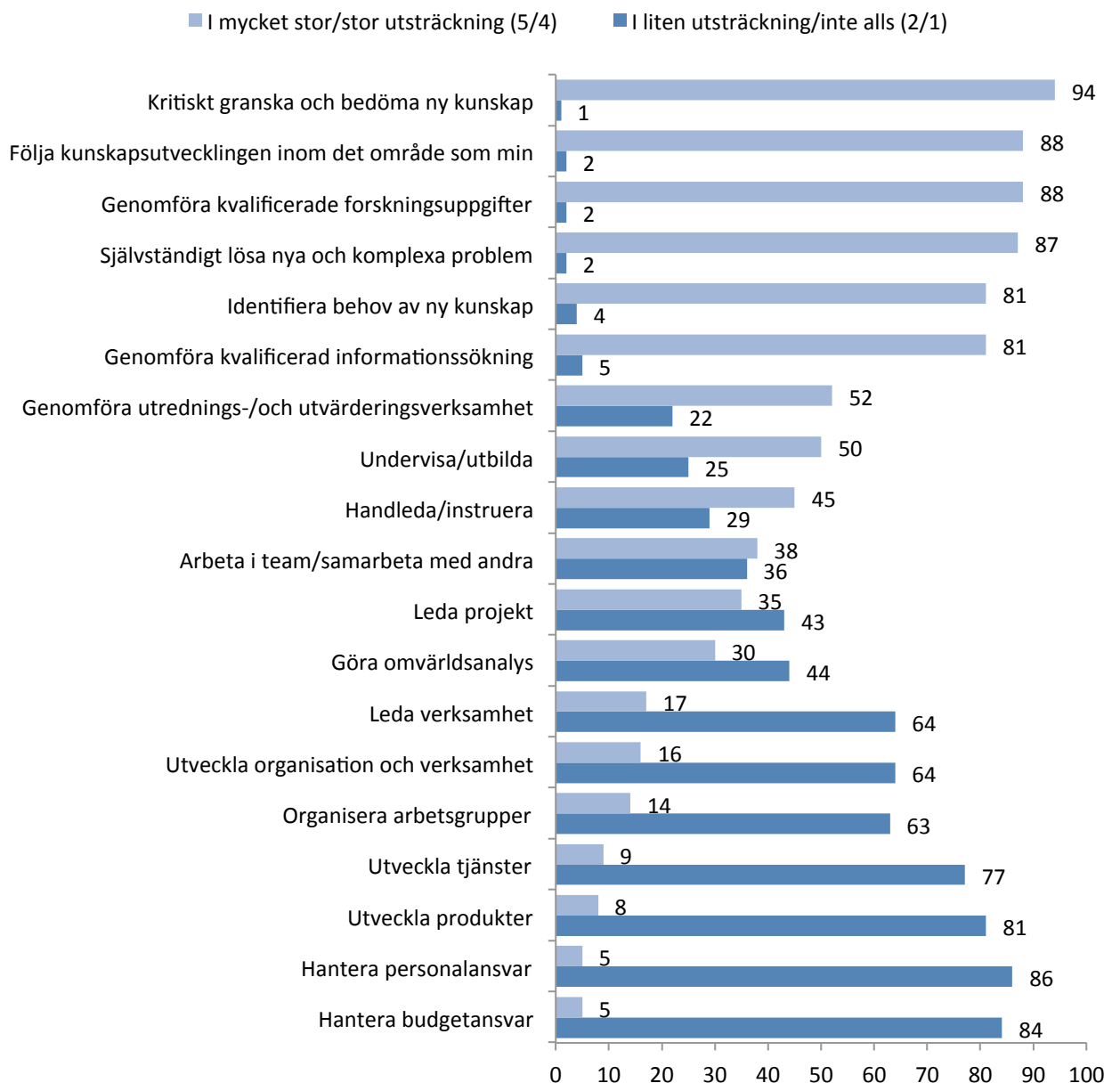
Kommentar: Totalt antal respondenter: 356. Fråga [21] Fanns det delar av din forskarutbildning som var förlagd till annan miljö än Göteborgs universitet? Figuren bygger på de som har svarat att det fanns delar av deras forskarutbildning som var förlagd till en annan miljö än Göteborgs universitet. Notera att en och samma person mycket väl kan ha svarat att utbildningen bedrevs i flera olika miljöer samtidigt, därav överstiger summan i figuren 100 procent.

Lite drygt 350 personer uppger att det fanns delar av utbildningen som var förlagd i en annan miljö. Av dessa svarar 41 procent att de var aktiva vid ett annat lärosäte i Sverige, 42 procent vid ett utländskt lärosäte och knappt en tredjedel i tillämpningsmiljö (t.ex. företag, sjukhus, statlig förvaltning). Skillnaden är stor mellan fakulteterna (bilaga 2; figur 21), vilket kan sägas vara förväntat. Exempelvis återfinns den största andelen doktorer i tillämpningsmiljö vid Sahlgrenska akademien medan den största andelen som i någon grad bedriver utbildningen vid ett utländskt universitet återfinns vid Naturvetenskaplig fakultet.

FÄRDIGHETSTRÄNING I FORSKARUTBILDNINGEN

I likhet med studier på grund- och avancerad nivå finns det bestämmelser i högskoleförordningen och dess examensordning kring vilka färdigheter som utbildning på forskarnivå skall ge. I undersökningen fick doktorerna ta ställning till 19 olika typer av färdigheter, varav flera hämtats just från högskoleförordningen. Resultatet visas i figuren nedan.

Figur 28 Stärkta färdigheter inom forskarutbildningen (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1113-1142. Fråga: [25] Bedöm i vilken utsträckning forskarutbildningen stärkt dina färdigheter i följande avseenden? 5-gradig svarsskala från 5=Mycket stor utsträckning till 1=Inte alls.

Drygt nio av tio personer anser att forskarutbildningen lärt dem att *Kritiskt granska och bedöma ny kunskap*. Nästan 90 procent anser också att färdigheterna *följa kunskapsutvecklingen inom det område som min forskarutbildning avsåg, genomföra kvalificerade forskningsuppgifter samt självständigt lösa nya och komplexa problem* stärkts inom ramen för forskarutbildningen. Samtidigt är det mycket få personer som angett att dessa färdigheter inte stärkts alls, vilket innebär att doktorerna är eniga i sina uppfattningar.

Nästan lika eniga är de i sina bedömningar kring vilka färdigheter som inte har stärkts nämnvärt. Drygt 80 procent menar exempelvis att forskarutbildningen inte har lärt dem att *hantera personalansvar, hantera budgetansvar samt utveckla produkter*.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns uppfattningar är liten (bilaga 2; figur 22). Generellt är kvinnorna något mer positiva i sina bedömningar. Störst skillnad gäller färdigheten *leda projekt* där 38 procent av kvinnorna svarat att utbildningen *I mycket stor/ganska stor utsträckning* lärt dem detta. Motsvarande siffra för männen är 30 procent.

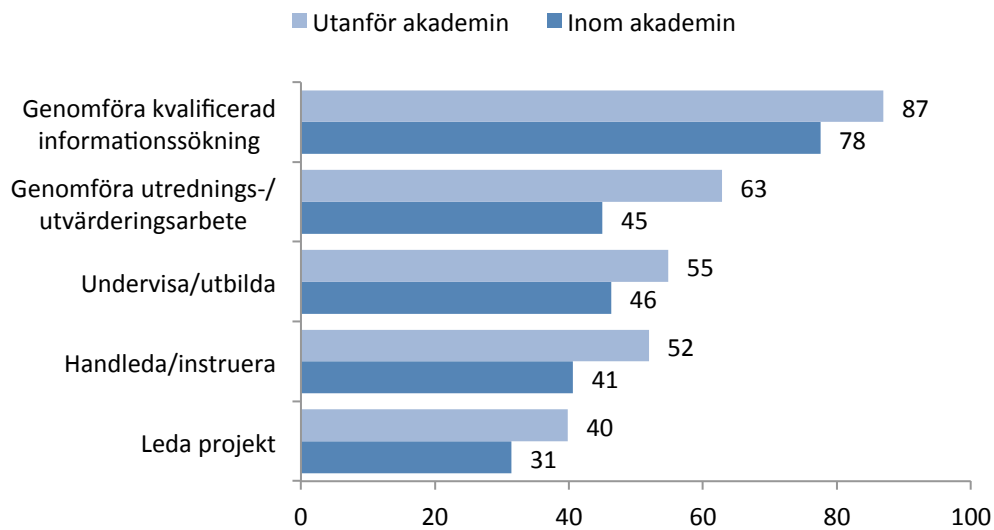
Det finns även en del skillnader mellan olika ålderskategorier av doktorander, även om det inte går att inte se några direkta mönster. Differensen är som mest 17 procentenheter och avser aspekten *undervisa/utbilda*. Doktorerna mellan 50-59 år är minst positiva i sina svar, 41 procent av dem menar att utbildningen stärkt denna färdighet i jämförelse med 58 procent av de som är 39 år och yngre (bilaga 2; figur 23).

Skillnaderna är desto större mellan de doktorer som arbetar inom respektive de som arbetar utanför akademien (bilaga 2; figur 24)³⁴. Som störst är differensen när det gäller *genomföra utrednings-/utvärderingsarbete*, med 18 procentenheter (se figuren nedan). 63 procent av de som arbetar utanför akademien anser att denna färdighet har stärkts, medan endast 45 procent av dem inom akademien är av samma åsikt. Detta kan bero på att de utanför universitet helt enkelt ägnar sig åt den här typen av arbete i högre grad än de inom akademien.

---

³⁴ Till de som arbetar inom akademien räknad de personer som i enlighet med fråga 10 har angett att de helt och hållet eller delvis arbetar vid Göteborgs universitet eller annat universitet/högskola.

Figur 29 Värdering av fem färdigheter i forskarutbildningen fördelat på doktorer som arbetar inom och utanför akademien (procent)

Kommentar: Antal respondenter:1022-1026. Fråga [25] Bedöm i vilken utsträckning forskarutbildningen stärkt dina färdigheter i följande avseenden. Respondenterna svarade på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Figuren bygger på dem som svarat alternativet I stor utsträckning (4) och I mycket stor utsträckning (5). Figuren innehåller de fem färdigheter där skillnaderna mellan de två grupperna är som störst.

Figuren visar de fem färdigheter där skillnaderna är som störst, mellan nio och 18 procentenheter. De som arbetar utanför akademien menar i större utsträckning att samtliga aspekter har stärkts inom ramen för forskarutbildningen än de som arbetar inom akademien.

Huvudansvaret för forskarutbildningen vid Göteborgs universitet ligger på de enskilda fakulteterna.³⁵ Det innebär att utbildningarna kan variera stort mellan universitetets olika delar. I undersökningen går det att skönja en mycket stor diskrepans mellan fakulteterna när det gäller vilka färdigheter doktorerna anser att forskarutbildningen har stärkt (bilaga 2; figur 25). Det är dock inte så att det är en och samma fakultet som skiljer sig från de övriga, färdigheterna har snarare stärkts i varierande grad på de olika fakulteterna.

Störst skillnad uppvisar färdigheten *undervisa/utbilda*. 75 procent av doktorerna inom Naturvetenskaplig fakultet menar att denna har stärkts i stor eller mycket stor utsträckning, vilket kan jämföras med 34 procent inom Humanistisk fakultet. Det är en skillnad på 41 procentenheter. På liknande sätt skiljer det nästan 32 procentenheter mellan doktorerna på Sahlgrenska akademien (87 procent) jämfört med Utbildningsvetenskaplig fakultet (56 procent) när det gäller färdigheten att *genomföra kvalificerad informationssökning*. Skillnaden

³⁵ Göteborgs universitet *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå Lå 2009/2010*. http://www.utbildning.gu.se/digitalAssets/1281/1281539_Antagningsordning_forskn_l_09-10_rev_okt_08_ver2.pdf (2012-06-15)

ligger på 31 procentenheter mellan Naturvetenskaplig fakultet (56 procent) och Humanistisk (25 procent) i att *handleda/instruera*, och 30 procentenheter gällande *arbeta i team/ samarbeta med andra* (Humanistisk fakultet 19 procent jämfört med Naturvetenskaplig fakultet 49 procent) samt *leda projekt* (Humanistisk fakultet 15 procent och Sahlgrenska akademien 45 procent).

Utifrån dessa siffror kan vi konstatera att forskarutbildningen vid Göteborgs universitet förbereder doktorerna på mycket olika sätt vid de olika fakulteterna. Detta beror till viss del på att forskningen också bedrivs på olika sätt inom olika ämnesområden. Olika aspekter kan vara mer eller mindre viktiga och vad som fokuseras i utbildningen skiljer sig därför åt.

Som nämndes ovan menar drygt en tredjedel av doktorerna på Humanistisk fakultet att utbildningen förberett dem för att undervisa/utbilda, medan hela tre fjärdedelar av dem på Naturvetenskaplig fakultet hävdar det samma. Kanske speglar detta att konkurrensen om undervisningstimmarna är hårdare vid vissa fakulteter än andra? Just denna färdighet kan dessutom tänkas spela stor roll för en eventuell framtida karriär inom universitetssektorn. Det är därför intressant att kort dra en parallell till var doktorerna faktiskt arbetar idag. Undersökningen har tidigare visat på att drygt 81 procent av doktorerna inom Humanistisk fakultet i dagsläget arbetar helt eller delvis inom universitetet, medan motsvarande andel är ca 43 procent för dem inom Naturvetenskaplig fakultet. Humanisterna inom akademien som sannolikt kommer att undervisa som del av sin tjänst, menar alltså att forskarutbildningen inte har stärkt denna färdighet. Det kan självklart vara så att det även ingår moment av undervisning i tjänster inom andra sektorer än universitet och högskolor, men det går ändå inte att förbise att denna färdighet är av stor vikt om doktorerna stannar kvar inom akademien efter sin disputation.

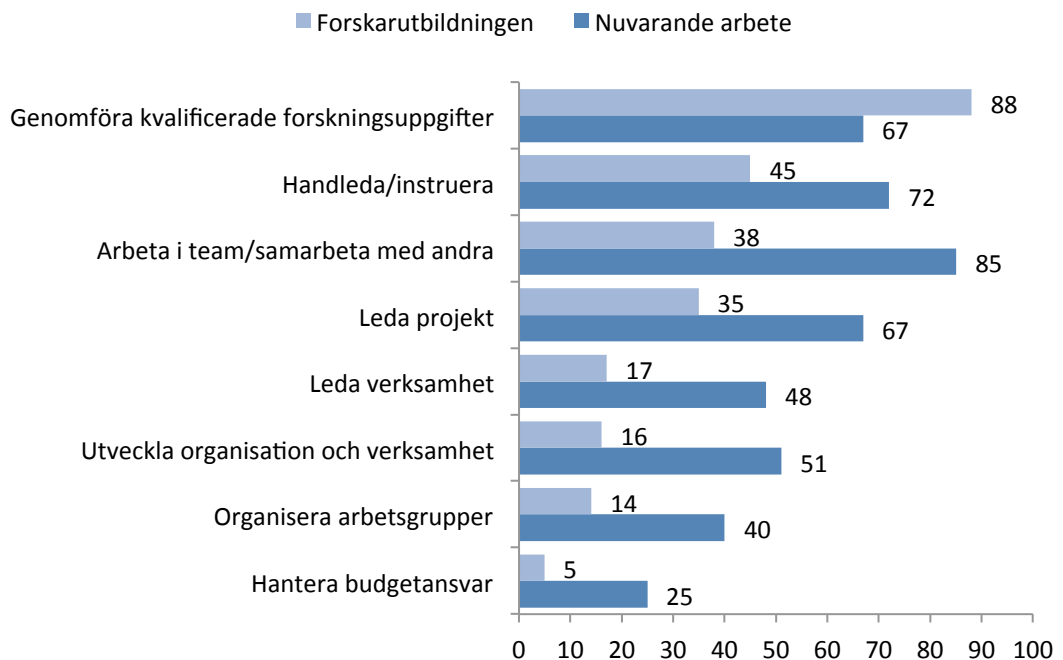
En annan aspekt som ofta framhålls som viktig i arbetslivet mer generellt är att kunna samarbeta med andra människor. Att åsikterna skiljer sig åt mycket mellan fakulteterna gällande denna färdighet speglar sannolikt hur den enskilde doktorandens arbete är strukturerat. Inom Naturvetenskaplig fakultet, där 49 procent menar att färdigheten stärkts, är det oftare så att de ingår i en forskargrupp medan avhandlingsarbetet inom Humanistisk fakultet, där motsvarande siffra visar på 19 procent, är mer av ett ensamarbete. Något som även kan påverka möjligheterna att exempelvis lära sig leda projekt.

Jämförelse av färdigheter som stärktes inom forskarutbildningen och vad som förväntas i det nuvarande arbetet

Som presenterats tidigare fick doktorerna även ta ställning till samma 19 aspekter i förhållande till det nuvarande arbetet. Jämför vi vad som stärktes i forskarutbildningen med vad som förväntas i arbetet visar det sig att det inte finns några större skillnader när det gäller att exempelvis *kritiskt granska och bedöma ny kunskap* (bilaga 2; figur 26).

94 procent av doktorerna menade denna aspekt stärktes inom utbildningen medan 91 procent anser att detta förväntas i arbetet. På motsvarande sätt är det inte heller någon större differens gällande att *självständigt lösa ny och komplexa problem, identifiera behov av ny kunskap och genomföra kvalificerad informationssökning*. Däremot finns det andra färdigheter med betydligt större skillnad. Figuren nedan visar de åtta aspekter som alla har en differens på 20 procentenheter eller mer.

Figur 30 Färdigheter och förväntningar inom forskarutbildning och nuvarande arbete (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1056-1136, Färdigheter inom forskarutbildningen: 1127-1136, Förväntningar i nuvarande arbete: 1056-1068. Fråga [25] Bedöm i vilken utsträckning forskarutbildningen stärkt dina färdigheter i följande avseenden. Respondenterna svarade på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Figuren bygger på dem som svarat alternativen I stor utsträckning (4) och I mycket stor utsträckning (5). Figuren innehåller de åtta färdigheter där skillnaderna mellan de två grupperna är 20 procentenheter eller mer.

Figuren visar att de stora skillnaderna ofta beror på att färdigheterna förväntas inom arbetet samtidigt som doktorerna menar att de inte har stärkts under forskarutbildningen. Det enda undantaget är *genomföra kvalificerade forskningsuppgifter*, där förhållandet är det omvända. Den procentuellt största differensen gäller färdigheten att *arbeta i team/samarbeta med andra*, 47 procentenheter. Detta uppfattas som en mycket viktig aspekt i arbetslivet, men inte något som doktorerna upplever har stärks under utbildningen. Resultaten vittnar om att det i flera fall finns en diskrepans mellan vad som förväntas i arbetslivet och vad forskarutbildningen tillhandahåller.

Frågan om doktoranders karriärvägar efter disputation har diskuterats flitigt bland annat inom ramen för Göteborgs universitets forsknings- och utbildningsstrategi 2009-2012.³⁶ Forskarutbildningsberedningen tillsatte en arbetsgrupp med uppdrag att för att ge stöd i utvecklingen av karriärmöjligheter och att undersöka var de disputerade fått anställning efter examen.³⁷ I rapporten lades stor fokus vid utveckling av doktoranders generiska, dvs. mer allmängiltiga, kunskaper vilka man menar kan öka de disputerades anställningsbarhet, inte minst på arbetsmarknaden utanför akademien. Ett exempel på en sådan generisk kunskap som nämns i rapporten är att "utveckla och leda projekt". Som figuren ovan visar, är differensen över 30 procentenheter mellan vad forskarutbildningen ger och arbetslivet kräver. Det finns således utrymme för att arbeta vidare med liknande frågor i framtiden, vilket även var en av arbetsgruppens slutsatser. Ett exempel på åtgärder som lämnades var att kartlägga om det fanns behov av ytterligare resurser för stöd av generiska kunskaper i forskarutbildningen samt att arbeta fram förslag på hur stöd för dessa kunskaper bättre kan integreras i utbildningen.³⁸

Även i Göteborgs universitets *Vision2020* nämns forskarutbildningen bland annat i anknytning till arbetsmarknaden.³⁹ Här framhålls att universitetet ska "arbeta för att utbildning på forskarnivå blir en viktig merit på arbetsmarknaden även utanför akademien".⁴⁰ Ur denna synvinkel kan resultaten som visas i figuren ovan utgöra en grund för framtida överväganden.

UPPMUNTRAN AV HANDEDAREN/NA

En av handledarens mest centrala uppgifter är att hjälpa doktoranden att utvecklas till en självständig forskare. Att på olika sätt uppmuntra doktoranden är ett led i detta arbete. I Göteborgsdoktorer 2011 ställdes därför en fråga om i vilken utsträckning handledaren/na uppmuntrade till olika typer av aktiviteter. Doktorernas svar vittnar inte bara om vilka delar de uppmanades ägna sig mer åt i utbildningen utan indikerar samtidigt vad handledaren/na uppfattar som viktigt och intressant inom deras forskningsfält.

³⁶ Göteborgs universitet (2009) Förändring för kvalitet och förnyelse. Forsknings- och utbildningsstrategier 2009-2012: http://www.gu.se/digitalAssets/1039/1039508_Fus.pdf

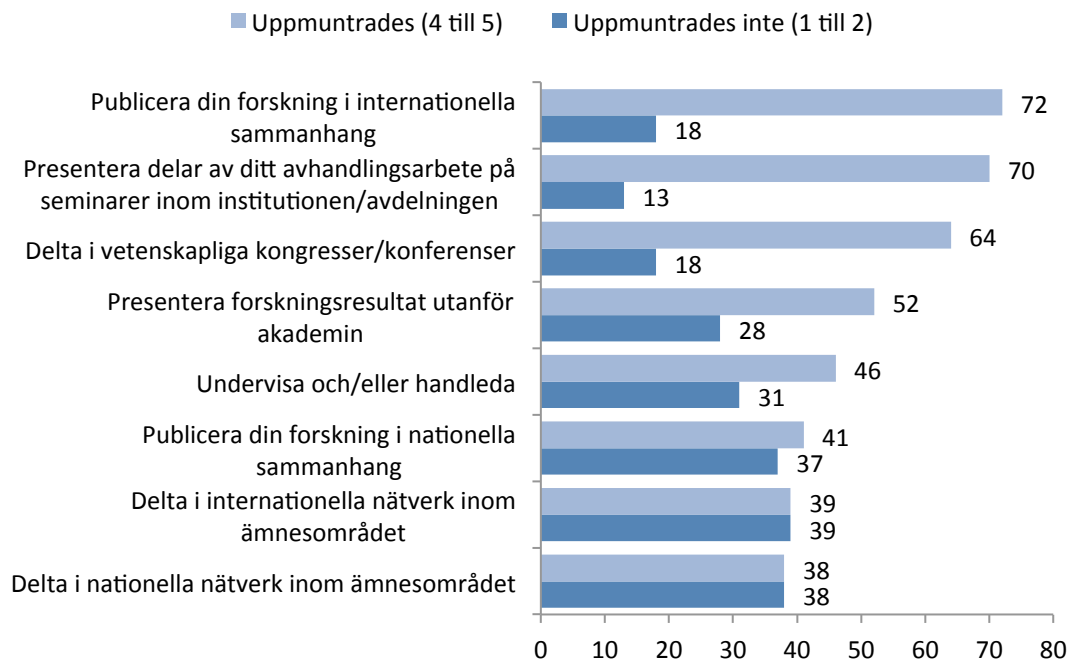
³⁷ Göteborgs universitet (2010) Slutrapport från arbetsgruppen för karriärvägar för doktorer. Dnr G 11 2177/10

³⁸ Göteborgs universitet (2010) Slutrapport från arbetsgruppen för karriärvägar för doktorer. Dnr G 11 2177/10, s 5 sant 8

³⁹ Göteborgs universitet (2012) Vision 2020, http://www.vision2020.gu.se/digitalAssets/1382/1382387_vision_web_bildspel_120924.pdf 2012-11-23

⁴⁰ Göteborgs universitet (2012) Vision 2020, s 24

Figur 31 Uppmuntran av aktiviteter inom forskarutbildningen (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1137-1144. Fråga [26] I vilken utsträckning uppmuntrades du under forskarutbildning av (någon av) din(a) handledare att... Respondenterna svarade på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

De aktiviteter som uppmuntrades i störst utsträckning var att publicera sin forskning i internationella sammanhang samt att presentera sitt avhandlingsarbete på interna seminarier. Att publicera sig nationellt verkar inte uppmuntras i lika stor utsträckning. Skillnaden är drygt 30 procentenheter mellan de två aktiviteterna. Inte heller nätverksbyggande uppmuntras i någon större utsträckning, varken internationellt eller nationellt. Det är i stort sett lika stora andelar som menar att de har som menar att de inte har uppmuntrats till detta.

Det inte går att se några större skillnader mellan kvinnor och män förutom när det gäller aspekten *delta i nationella nätverk* där andelen kvinnor som har svarat att de inte uppmuntrats är sex procentenheter högre än männen (bilaga 2; figur 28). Likaså visar figuren ovan att det skiljer nästan tio procentenheter i aktiviteten *publicera din forskning i nationella sammanhang* där kvinnorna upplever att de har uppmuntrats i högre utsträckning än vad männen gör.

Skillnaderna mellan olika fakulteter är däremot stor, i vissa fall till och med oerhört stor.

Figur 32 Uppmuntran till aktivitet av handledaren/na inom forskarutbildningen fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Presentera delar av ditt avhandlingsarbete på seminarer inom institutionen/avdelningen	61	73	73	69	76	46
Presentera forskningsresultat utanför akademien	38	30	46	65	48	41
Undervisa och/eller handleda	37	33	67	45	44	36
Delta i nationella nätverk inom ämnesområdet	33	30	37	41	35	48
Delta i internationella nätverk inom ämnesområdet	38	28	47	38	39	39
Delta i vetenskapliga kongresser/konferenser	54	40	76	72	55	48
Publicera din forskning i nationella sammanhang	29	34	34	47	36	53
Publicera din forskning i internationella sammanhang	45	29	97	90	55	45
TOTALT	78- 79	156- 160	175- 177	484- 488	160- 162	58- 59

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1137-1144. Fråga [26] I vilken utsträckning uppmuntrades du under forskarutbildning av (någon av) din(a) handledare att... Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från 1 mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Detta gäller framför allt aktiviteten att publicera sin forskning i internationella sammanhang, där 97 procent av doktorerna vid Naturvetenskaplig fakultet menar att detta uppmuntrats medan motsvarande siffra är 29 procent inom Humanistisk fakultet. Differensen är hela 68 procentenheter (sic). Gapet vittnar om stora skillnader i publiceringskultur mellan olika fakulteter, vilket i sig inte är något nytt. Olika ämnen präglas av olika kulturer och delvis vänder sig till andra grupper av läsare än de traditionellt akademiska. I detta ligger även skillnader i valet av avhandlingstyp, dvs. monografi eller sammanläggningsavhandling samt om doktoranden väljer att publicera via ett kommersiellt förlag eller via institutionen. Medan sammanläggningsavhandlingen till stor del består av (ofta, men inte alltid, publicerade) artiklar behövs monografins resultat skrivas om i artikelform för att kunna publiceras i tidskrifter.

När det gäller publicering går det även att se en skillnad i svaren mellan dem som arbetar inom respektive utanför akademien (bilaga 2; figur 29). Av dem som jobbar utanför universitets-/högskolesektorn menar lite drygt 83 procent att de uppmuntrats till internationell publicering, medan knappt 68 procent av dem inom akademien svara det samma. Det är en skillnad på 15 procentenheter.

Figuren ovan visar också att skillnaden mellan fakulteter när det gäller att delta i vetenskapliga kongresser/konferenser är inte lika stor som vid internationell publicering, men dock 36 procentenheter. Andelen doktorer inom Naturvetenskaplig fakultet som uppmuntrats till att gå på sådana uppgår till 76 procent och inom Humanistisk fakultet 40 procent. Nästan lika stor spridning är det i svaren kring aktiviteten

presentera forskningsresultat utanför akademien, 35 procentenheter, mellan doktorernas svar inom Sahlgrenska akademien (65 procent) och Humanistisk fakultet (30 procent). Som minst är skillnaden 18 procentenheter, då gällande att *delta i nationella nätverk* inom ämnesområdet, mellan återigen Humanistisk fakultet (30 procent) och i detta fall Utbildningsvetenskaplig fakultet (48 procent).

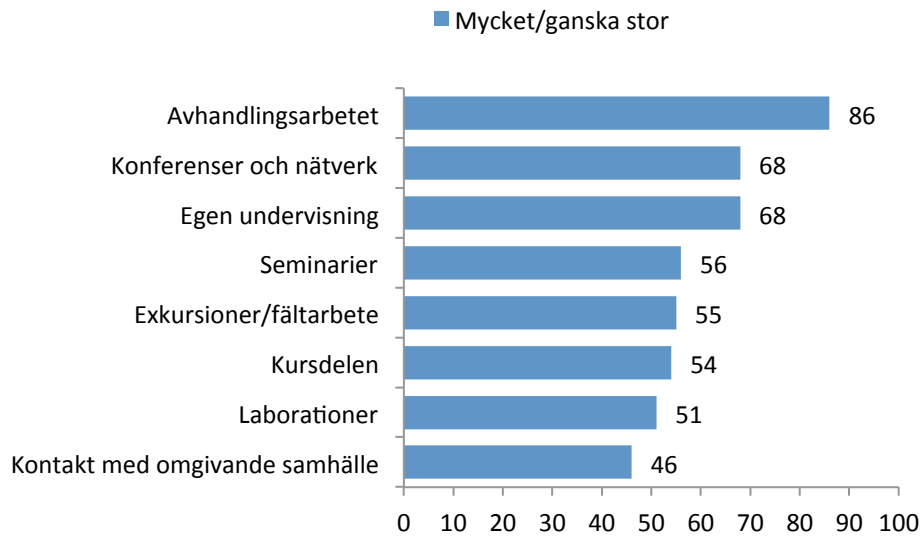
Ännu en gång stärks bilden av att det är mycket stora skillnader i utformningen av forskarutbildningen mellan fakulteterna, både vad gäller vad som lärs ut och vilka aktiviteter som doktoranderna uppmuntras engagera sig i. En av flera anledningar till detta är givetvis att de också möter skilda verkligheter efter disputation, men skillnaderna är trots detta mycket stora.

Det finns också skillnader mellan de olika ålderskategorierna. Generellt verkar doktorerna som är 60 år och över fått minst uppmuntran när det gäller alla aspekter (bilaga 2; figur 30). I fyra av de åtta aspekterna visar det sig att ju yngre doktorerna är, desto större andel har uppmuntrats. Det gäller *presentera delar av avhandlingsarbetet på seminarier inom institutionen/avdelningen*, *undervisa/handleda*, *delta i internationella nätverk inom ämnesområdet* samt *delta i vetenskapliga kongresser/konferenser*. Jämförelserna av den sistnämnda aspekten visar att differensen mellan den yngsta ålderskategorin och den äldsta är 19 procentenheter (75 procent i jämförelse med 46 procent). Skillnaderna är nästan lika stora mellan de två ålderskategorierna för aspekterna *undervisa/handleda* (17 procentenheter) samt *presentera delar av avhandlingsarbetet på seminarier inom institutionen/avdelningen* (15 procentenheter).

BEDÖMNING AV FORSKARUTBILDNINGENS NYTTA I DET NUVARANDE ARBETET

Forskarutbildningen består av ett flertal olika delar, allt från själva avhandlingsskrivandet till kurser och ibland egen undervisning. De moment som doktorerna anser sig haft mest nytta av i det nuvarande arbetet visas i figuren nedan.

Figur 33 Forskarutbildningens nytta i förhållande till nuvarande arbete (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 499-1072. Fråga [28] Bedöm nyttan av följande moment under din tid som forskarstuderande i förhållande till ditt nuvarande arbete. Respondenterna svarade på en femgradig skala från Mycket stor till Mycket liten. Det gick också att svara att momentet ej förekom/deltog ej. Dessa ingår inte i figuren, därav de stora skillnaderna i antalet respondenter. Figuren bygger på de som svarat Mycket eller Ganska stor.

Mest nytta har doktorerna haft av avhandlingsarbetet (86 procent). Därefter är det ett litet glapp till momentet *konferenser och nätverk* som drygt två tredjedelar anser att de haft mycket eller ganska stor nytta av. Nästan lika stor andel, 68 procent, anser sig vidare haft användning av *Den egna undervisningen* medan lite drygt hälften dragit nytta av *seminarier*, *exkursioner/fältarbete*, *kurser* samt *laborationer*. Därtill tycker mindre än hälften av doktorerna att de *kontakter med det omgivande samhället* som de hade under forskarutbildningen är användbara i deras arbete.

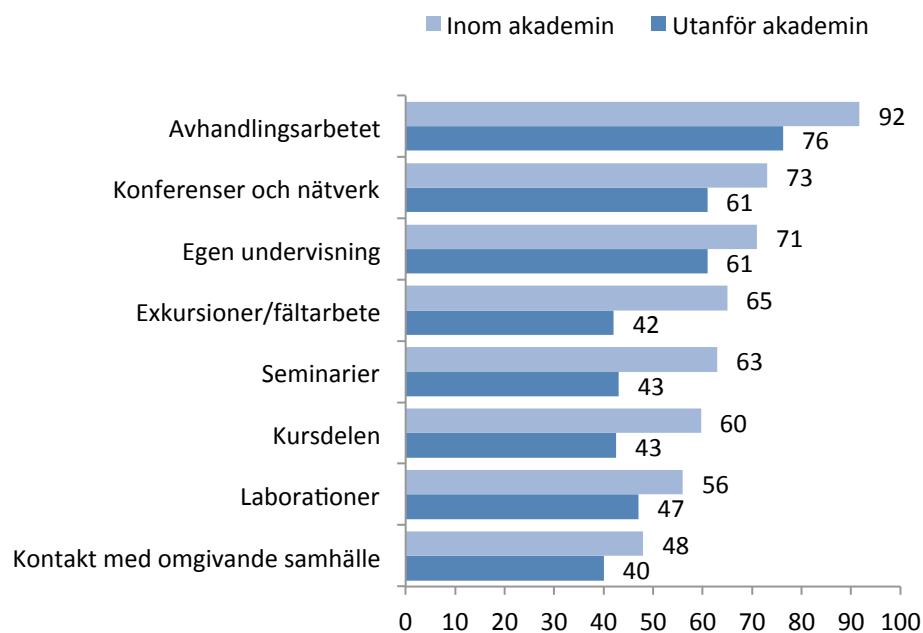
Också inom detta område finns en betydande skillnad i doktorernas svar mellan de olika fakulteterna (bilaga 2; figur 31). Störst differens finns när det gäller *laborationer* och *exkursioner/fältarbete* (59 respektive 39 procentenheter). Det beror på att dessa aktiviteter enbart ingår i en begränsad del av alla utbildningar, vilket exempelvis innebär att ingen av doktorerna inom Humanistisk fakultet har svarat att det haft stor betydelse i jämförelse med 59 procent inom Naturvetenskaplig fakultet. Utöver dessa två moment finns den största skillnaden i aktiviteten *seminarier* (31 procentenheter) mellan Utbildningsvetenskaplig fakultet (77 procent) och Sahlgrenska akademien (46 procent). Doktorerna har även haft olika mycket nytta av kursdelen. Av de från Samhällsvetenskaplig fakultet anser 73 procent att kurserna kommit till användning medan 46 procent på Sahlgrenska akademien anser det samma. På liknande sätt skiljer det 24 procentenheter när det gäller hur doktorerna uppfattar nyttan av *kontakter med det om-*

givande samhället, då mellan Utbildningsvetenskap (60 procent) och Naturvetenskap (36 procent).

Det går att urskilja en del skillnader i uppfattningar mellan kvinnor och män (bilaga 2; figur 32). Som störst är differensen 19 procent inom momentet *laborationer*. Nyttan skiljer sig även åt när det gäller *kontakter med det omgivande samhället*. 51 procent av kvinnorna har haft nytta av dessa medan motsvarande siffra för männen är 38 procent. Minst skillnad (3 procentenheter) finns inom momenten *avhandlingsarbetet* samt *egen undervisning*.

Återigen kan vi se skillnader mellan de som arbetar inom respektive utanför akademien. Figuren nedan visar att doktorerna inom universitets-/högskolesektorn är mer positiva till alla moment, än de som arbetar utanför.

Figur 34 Forskarutbildningens nytta i förhållande till nuvarande arbete fördelat på de som arbetar inom och utanför akademien (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 430-1014. Fråga [28] Bedöm nyttan av följande moment under din tid som forskarstuderande i förhållande till ditt nuvarande arbete. Respondenterna svarade på en femgradig skala från Mycket stor till Mycket liten. Figuren bygger på de som svarat Mycket stor (5) och Ganska stor (4) fördelat på de som arbetar inom respektive utanför akademien. De som har svarat Förekom ej/deltog ej, är inte med i figuren.

Skillnaden är som störst när det gäller nyttan av *exkursioner/fältarbete*, 23 procentenheter. Därefter *seminarier* med 20 procentenheter, *avhandlingsarbetet* med 16 procentenheter, *konferenser och nätverk* med 12 procentenheter samt *egen undervisning* med 10 procentenheters skillnad.

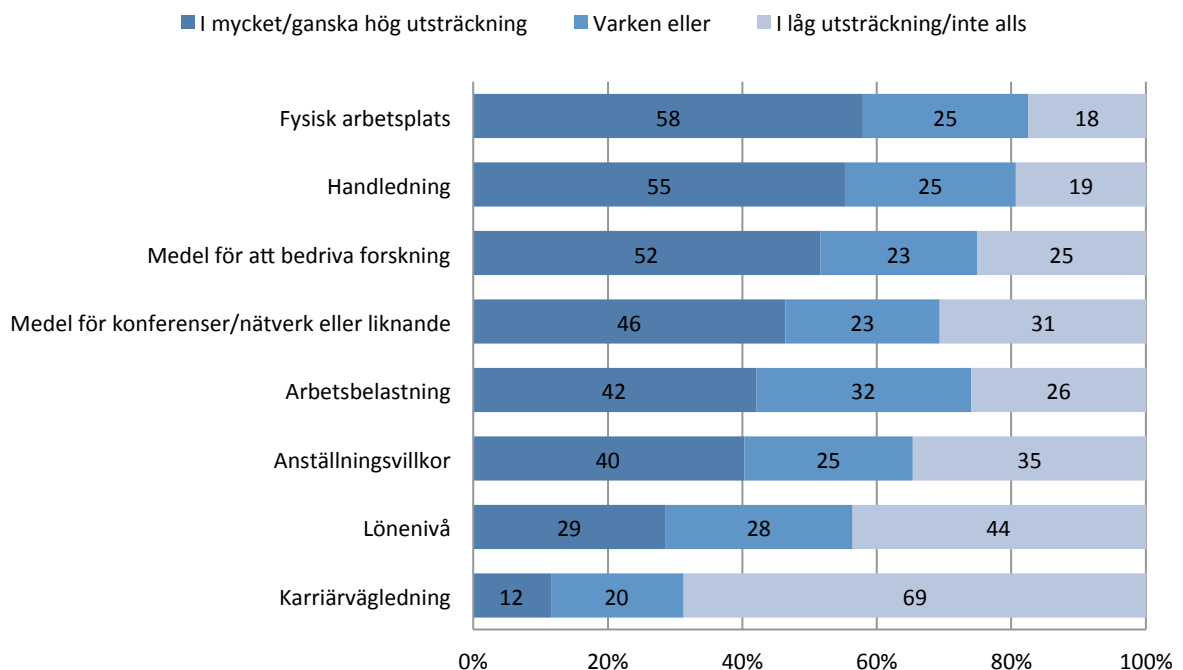
Sist men inte minst går det även att skönja vissa skillnader mellan olika åldersgrupper. När det gäller *kursdelen*, *avhandlingen* samt

seminarier verkar doktorerna ha mer nytta av dessa moment ju äldre de är. Tvärtom verkar de ha mer nytta av *exkursioner* och *konferenser* ju yngre de är (bilaga 2; tabell 33). Som störst är skillnaden mellan ålderskategorierna 31 procentenheter, då mellan gruppen 39 år eller yngre och gruppen 50-59 år. Skillnaden är minst när det gäller nyttan av handlingsarbetet mellan gruppen 60 år och över och doktorerna som är 39 år eller yngre (6 procentenheter).

BEDÖMNING AV STUDIE-/ARBETSFÖRHÅLLANDEN I FORSKARUTBILDNINGEN

Forskarutbildningen kan i vissa avseenden ses som både en utbildning och ett arbete. Medan innehållet i flera avseenden är av utbildningskaraktär har ofta (men inte alltid) ramarna runt forskarutbildningen under senare år fått en mer arbetsmässig prägel. I Göteborgsdoktorer 2011 ställdes frågan om vilka studie-/arbetsförhållanden i forskarutbildningen som fungerat väl. Figuren nedan visar både vad som har fungerat väl och vad som har fungerat mindre väl.

Figur 35 Bedömning av hur väl forskarutbildningen fungerade (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 940-1131. Fråga [27] I vilken utsträckning upplever du som forskarstuderande att följande förhållanden fungerade väl? Respondenterna svarade på en femgradig skala från I mycket hög utsträckning (5) till Inte alls (1). Det gick också att svara att aspekten inte gick att bedöma/var ej aktuell. De senare ingår inte i figuren.

Den aspekt som doktorerna är mest nöjda med är tillgången till en *fysisk arbetsplats* (58 procent). Lite drygt hälften, 55 procent, anser att

handledningen fungerat väl samtidigt som nästan 20 procent menar att den fungerat dåligt eller inte alls. Även *medel för att bedriva forskning* kommer över 50-procent strecket, även om var fjärde anser att det inte har fungerat särskilt väl. Däremot menar färre än hälften att det fungerat bra med *medel för konferenser/nätverk*. Såväl *arbetsbelastning*, *anställningsvillkor* som *lönenivå* hamnar också under 50 procent. Det är endast fyra av tio doktorer som menar att arbetsbelastning och anställningsvillkor har fungerat väl under forskarutbildningstiden. När det gäller lönenivå så är det 15 procentenheter fler som menar att den inte har fungerat än tvärtom (44 respektive 29 procent).

Längst ner i figuren hamnar aspekten *karriärvägledning*. Endast 12 procent menar att den har fungerat väl, medan hela 69 procent anser att den inte har fungerat. Variationerna är relativt små mellan fakulteterna. Som högst anser 18 procent (Sahlgrenska akademien) att den fungerat bra och som lägst 4 procent (Humanistisk fakultet). Så väl kvinnor som män, samt de som arbetar inom respektive utanför akademien lika är missnöjda i frågan. Utifrån enkäten kan vi dock inte avgöra på vilken nivå, handledare/institution/fakultet/centralt, som doktorernas missnöje speglar. Oavsett, verkar de eniga i sina bedömningar.

När det gäller de övriga förhållandena inom forskarutbildningen finns det, precis som tidigare, stora fakultetsskillnader (bilaga 2; figur 34). Som mest är differensen 44 procentenheter mellan Naturvetenskaplig och Humanistisk fakultet gällande hur väl det har fungerat med *medel för att bedriva forskning* (69 procent respektive 25 procent). På motsvarande sätt skiljer det 28 procentenheter i fråga om *medel för att åka på konferenser* mellan samma fakulteter. Det verkar således vara svårare för doktorander vid Humanistisk fakultet att finansiera såväl själva forskningen som konferenser än vid Naturvetenskaplig fakultet.

Undersökningen vittnar också om de skillnader i *anställningsvillkor* som finns inom universitetet. Medan knappt 30 procent av Handelshögskolans doktorer tycker att dessa har fungerat väl är motsvarande siffra 55 procent inom Utbildningsvetenskaplig fakultet. Skillnaderna i tillgången till *fysisk arbetsplats* ligger på 23 procent mellan Humanistisk fakultet (43 procent) och Handelshögskolan (66 procent). I fråga om såväl *lönenivå* som *handledning* är variationen mellan fakulteterna 19 procentenheter, först mellan Handelshögskolan (13 procent) och Humanistisk fakultet (32 procent) och sedan mellan Handelshögskolan och Utbildningsvetenskaplig fakultet. Sist men inte minst skiljer det 15 procent i hur väl doktorerna anser att det fungerat med arbetsbelastningen, då mellan Samhällsvetenskaplig fakultet (31 procent) och Sahlgrenska akademien (46 procent).

Det går även att urskilja vissa skillnader mellan olika ålderskategorier (bilaga 2; figur 35). I många fall är den yngsta kategorin mest nöjd och den äldsta minst nöjd. Detta gäller exempelvis *lönenivån*, *fysisk ar-*

betsplats, arbetsbelastning, medel för att åka på konferenser/nätverk samt medel för att bedriva forskning. Ibland är den procentuella skillnaden mellan dessa två grupper mycket stor. Det gäller t.ex. *arbetsbelastningen* där 48 procent av doktorerna som är 39 år och yngre menar att den fungerat väl, medan motsvarande siffra för de 60 år och över är 29 procent (differens på 19 procentenheter). Än större är skillnaden när det gäller *medel för att åka på konferenser/nätverk* med 25 procentenheter samt *medel för att bedriva forskning* där differensen är hela 33 procentenheter. Skillnaden i medel kan till viss del säkerligen härledas till förändrade finansieringsförhållanden för de som antagits till forskarutbildningen efter 1998.

Det finns inga större skillnader mellan kvinnors och mäns åsikter i frågan förutom när det gäller *arbetsbelastningen* där 40 procent av kvinnorna menar att det fungerat väl, medan motsvarande siffra för männen är 46 procent (bilaga 2; figur 36). Likaså skiljer det sju procentenheter i fråga om *medel för att bedriva forskning*, där kvinnorna är mer positiva än männen. På motsvarande sätt är det generellt små skillnader mellan dem som arbetar inom och utanför akademien (bilaga 2; figur 37). Den största skillnaden gäller *den fysiska arbetsplatsen* där de med arbete inom akademien i högre utsträckning menar att det har fungerat väl (62 procent i jämförelse med 55 procent).

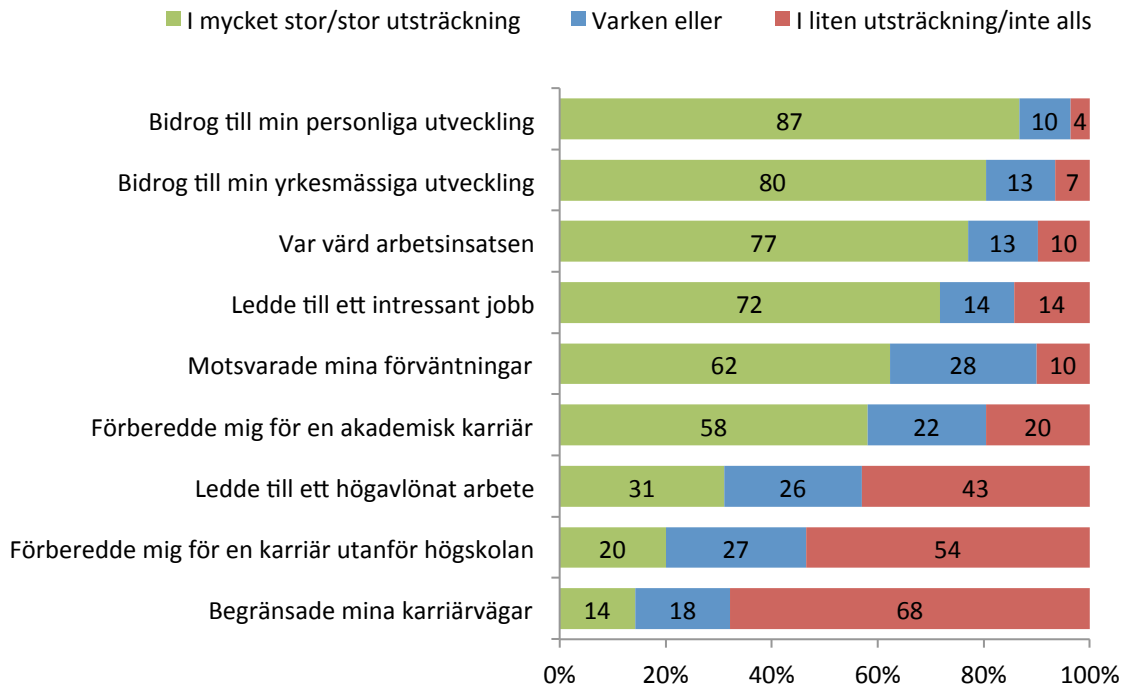
Att kunna erbjuda doktorer att tillfredsställande villkor under sina forskarstudier är ett av flera sätt att locka till sig de mest lämpade personerna både inom och utanför landets gränser. Steget att påbörja forskarutbildningen kan säkerligen vara svårt att ta om man har arbetat inom andra sektorer tidigare där kanske både lönenivå och anställningsförhållanden ser annorlunda ut.

FORSKARUTBILDNINGEN I BACKSPEGELN

I följande avsnitt redovisas svaren på frågor som berör forskarutbildningen på en övergripande nivå, exempelvis hur nöjda är doktorerna i allmänhet och huruvida de skulle rekommendera utbildningen till andra. Som nämndes i inledningen bör vi komma ihåg att det är mellan fyra och nio år sedan doktorerna disputerade. Det innebär att deras erfarenheter sedan dess sannolikt påverkar bilden av hur de i efterhand uppfattar sin doktorandtid.

Vi bad doktorerna ta ställning till nio olika påståenden och frågade hur de skulle bedöma forskarutbildningen utifrån dessa.

Figur 36 Bedömning av forskarutbildningen som helhet utifrån nio påståenden (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1131-1141. Fråga [29] Om du tänker tillbaka på din forskarutbildning som helhet – hur skulle du då bedöma den i följande avseenden? Respondenterna svarade på en femgradig skala från I mycket hög (5) utsträckning till Inte alls (1).

Figuren visar på att en stor del av doktorerna (87 respektive 80 procent) anser att forskarutbildningen bidrog till såväl deras personliga som deras yrkesmässiga utveckling. 77 procent menar också att utbildningen var värd arbetsinsatsen, medan något färre (72 procent) anser att den ledde till ett intressant jobb. De som arbetar inom akademien anser i högre utsträckning att de ledde till ett intressant jobb än de som arbetar utanför, 82 procent i jämförelse med 72 procent (bilaga 2; figur 38). Däremot menar knappt två tredjedelar att forskarutbildningen motsvarade deras förväntningar, 62 procent. Även om det enbart är en av tio som tvärt emot uppger att den **inte** motsvarade förväntningarna är det en relativt stor andel som har svarat att den varken gjorde det ena eller det andra, 28 procent. Det är svårt att veta om doktorernas förväntningar var realistiska eller inte. Ett sätt att få förväntningar och verklighet att stämma bättre överens är att från början ge doktoranderna en bra bild av vad forskarutbildningen innebär. Med god information, speciellt i början av utbildning men också löpande fram till disputation, är det lättare att bilda sig en uppfattning av hur forskarutbildningen fungerar och vilka krav som ställs.

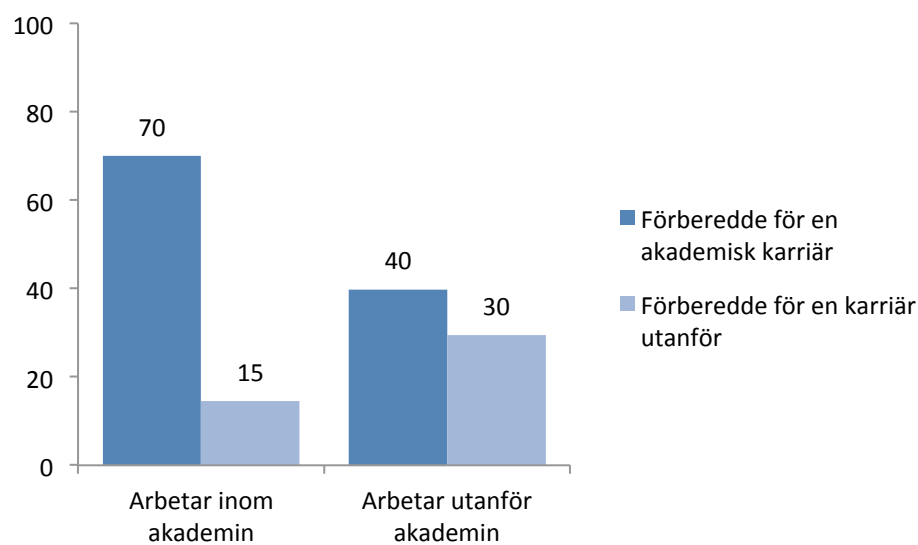
Ett annat intressant resultat är svaren på frågorna om utbildningen har förberett dem för en karriär både inom och utanför universitetet. 58 procent av doktorerna menar att den har förberett dem för en akademisk karriär samtidigt som var femte faktiskt hävdar det mot-

satta. Det omvända förhållandet gäller om utbildningen också förbereder för en karriär utanför. Enbart var femte tycker att så var fallet medan 54 procent menar att den inte har gjort det. Det är således tydligt att doktorerna anser att forskarutbildningen i högre utsträckning förbereder för en fortsatt akademisk karriär än en karriär utanför. Detta trots att nästan fyra av tio personer faktiskt arbetar utanför universitets-/högskolesektorn efter disputation.

Åsikterna skiljer sig, inte så överraskande, åt mellan dem som idag arbetar inom och utanför akademien.

Figur 37 Forskarutbildningens förberedelse för en karriär inom och utanför akademien (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1019-1028. Fråga [29] Om du tänker tillbaka på din forskarutbildning som helhet – hur skulle du då bedöma den i följande avseenden? Respondenterna svarade på en femgradig skala från 1 mycket hög utsträckning (5) till Inte alls (1). Figuren bygger på dem som svarat 5 och 4.

Medan 70 procent av de inom sektorn menar att forskarutbildningen förberedde dem för en akademisk karriär är motsvarande siffra för dem utanför 40 procent. Samtidigt menar 30 procent av dem utanför att utbildningen förberedde dem för en annan karriär, enbart 15 procent inom akademien svarade det samma. Det verkar således finnas ett glapp mellan forskarutbildningen och arbetslivet som väntar efter disputation. Detta gäller framför allt för arbete utanför universitets- och högskolesektorn.

Precis som tidigare svarar doktorerna olika beroende på inom vilken fakultet de disputerade. I jämförelse är dock skillnaderna inte lika stora som tidigare (bilaga 2; figur 39). Vid Sahlgrenska akademien menar hälften att utbildningen förberedde dem för en akademisk karriär medan motsvarande siffra för Handelshögskolan är 73 procent. Det är en skillnad på 23 procentenheter mellan fakulteterna. Skillnaderna är

inte alls lika stora mellan fakulteterna när det gäller en karriär utanför (13 procentenheter).

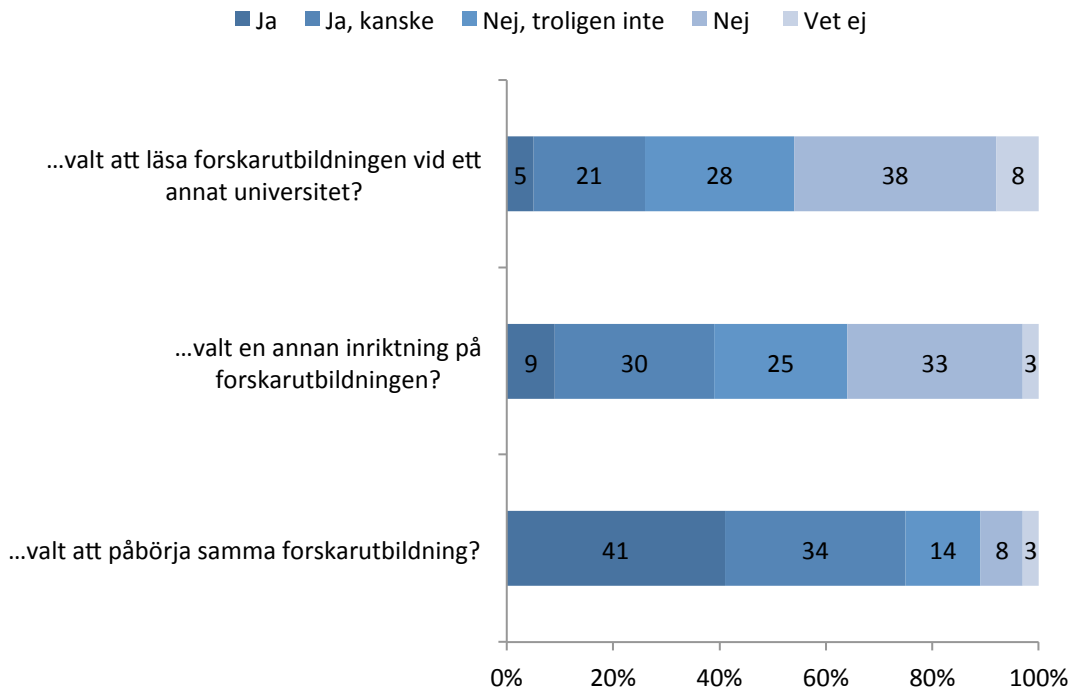
De som är yngre tenderar i högre utsträckning att tycka att utbildningen förberedde dem för såväl en akademisk karriär som en karriär utanför, än de äldre (bilaga 2; figur 40). Medan 69 procent av doktorerna i kategorin *39 år eller yngre* menar att utbildningen förberedde dem för en akademisk karriär är motsvarande siffra för dem 60 år och över 37 procent, vilket innebär en differens på 32 procentenheter.

Det går däremot inte att se några större skillnader i kvinnors och mäns åsikter förutom när det gäller den yrkesmässiga utvecklingen (bilaga 2; figur 41). 83 procent av kvinnorna menar att den bidrog till denna i jämförelse med 77 procent av männen.

Det är en relativt liten andel som tycker att forskarutbildningen begränsade deras karriärmöjlighet, 14 procent. Den största andelen gick på Handelshögskolan (23 procent) och minsta andel på Utbildningsvetenskapliga fakulteten (7 procent; se bilaga 2, figur 42). Dessutom visar det sig att doktorerna i den yngsta ålderskategorin känner sig mer begränsade i sin karriär än de äldre. Andelen minskar ju äldre doktorerna blir (bilaga 2; figur 43).

Ett sätt att undersöka uppfattningarna om forskarutbildningen som helhet är att fråga om doktorerna skulle gjort samma val idag som då. Svaren visas i figuren nedan.

Figur 38 Om du fick välja igen, hade du då...

Kommentar: Antal respondenter: 1128-1146. Fråga [30] Om du idag stått inför valet att inleda forskarstudier, hade du då...

Totalt hade 66 procent av doktorerna valt att återigen läsa vid Göteborgs universitet och 58 procent skulle ha läst samma inriktning på sin forskarutbildning om de hade stått inför det valet idag. Tre av fyra doktorer hade valt att påbörja exakt samma utbildning som de redan har gått om de fick välja idag.⁴¹ Vänder vi däremot på siffrorna menar en tredjedel att de skulle ha valt att studera vid ett annat universitet, 39 procent skulle ha valt en annan inriktning och slutligen skulle drygt två av tio ha valt att inte att påbörja samma forskarutbildning igen. Det finns således skäl att fundera på varför många doktorer skulle gjort andra val idag.

De som arbetar utanför universitetet hade i något mindre utsträckning påbörjat samma forskarutbildning igen samtidigt som de i något högre grad hade valt en annan inriktning, än de som arbetar inom akademien (bilaga 2; figur 44). Den största skillnaden i åsikterna mellan kvinnor och män det gäller om de skulle valt att läsa vid ett annat universitet. Här svarar 23 procent av kvinnorna *Ja* eller *Ja, kanske* medan motsvarande siffra för männen är 32 procent (bilaga 2; figur 45).

Precis som tidigare går det att skönja en del olikheter i svaren mellan fakulteterna (bilaga 2; figur 46). Skillnaderna är dock mindre i jämförelse med tidigare resultat. Minst benägna att välja samma utbildning igen är doktorerna vid Handelshögskolan (67 procent) medan störst andel finns inom Samhällsvetenskaplig fakultet (85 procent). Doktorerna från Sahlgrenska akademien skulle i lägre utsträckning välja att läsa vid ett annat universitet (18 procent) i jämförelse med de från Handelshögskolan (38 procent).

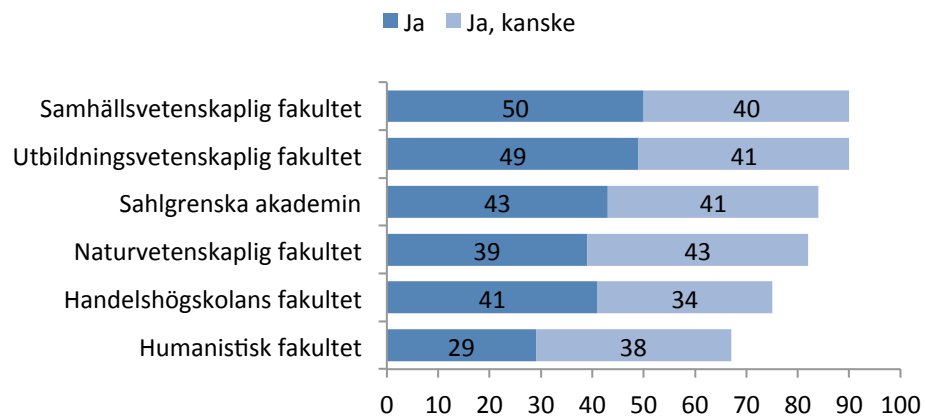
Det finns även vissa skillnader mellan de olika ålderskategorierna. Ju yngre de är desto större andel hade valt en annan inriktning på forskarutbildningen samt att läsa forskarutbildningen vid ett annat universitet (bilaga 2; figur 47). Andelen som hade valt att påbörja samma utbildning igen är störst hos de på 60 år eller över.

Ett annat sätt att studera doktorernas uppfattningar om forskarutbildningen är att fråga om de skulle rekommendera sin utbildning till andra. Analysen visar att 82 procent svara *Ja* eller *Ja, kanske* på den frågan (bilaga 2; figur 48). Fördelningen mellan fakulteterna ser ut på följande sätt:

---

⁴¹ I en studie vid Lunds universitet svarar 80 procent av doktorerna (tre år efter disputation) att de skulle valt att gå forskarutbildningen igen. Frågan är dock annorlunda ställd. Medan Göteborgsdoktorer frågar om de skulle välja samma forskarutbildning ställer Lund frågan på följande sätt: *Skulle du, med den erfarenhet du har idag, valt att påbörja forskarutbildningen?* Ola Holmström & Margareta Nilsson Lindström (2007) *Efter doktorsexamen – en alumnstudie*. Lunds universitet.

Figur 39 Rekommendera forskarutbildningen fördelat på fakultet* (procent)

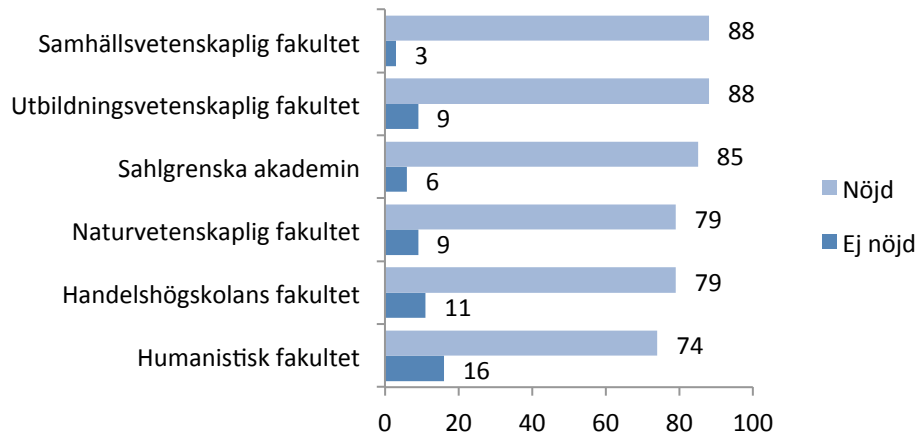
Kommentar: Totalt antal respondenter: 1146, Samhällsvetenskaplig fakultet: 163, Utbildningsvetenskaplig fakultet: 59, Sahlgrenska akademien; 487, Handelshögskolans fakultet 80, Naturvetenskaplig fakultet: 176 och Humanistisk fakultet: 160. Fråga [31] Skulle du rekommendera andra att läsa den forskarutbildning som du har gått? Figuren bygger på de som svarat Ja samt Ja, kanske. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter var för lågt (5 respektive 17 personer).

90 procent av doktorerna från såväl Samhällsvetenskaplig som Utbildningsvetenskaplig fakultet skulle rekommendera sin forskarutbildning till andra. Motsvarande siffra är 67 procent för Humanistisk fakultet, vilket ger en skillnad på 23 procentenheter mellan fakulteterna. Det går inte att se några större skillnader i åsikter mellan varken kvinnor och män eller mellan de som arbetar inom respektive ut-
anför akademien. Däremot finns det skillnader mellan de olika ålderskategorierna. Medan 89 procent av de på 60 år eller över rekommenderar sin utbildning svarar knappt 77 procent av de som är 40-49 år det samma (bilaga 2; figur 49).

Allt som allt framhåller sammanlagt 83 procent av doktorerna att de är ganska eller mycket nöjda med sin forskarutbildning vid Göteborgs universitet (bilaga 2; figur 50). Enbart åtta procent menar att de inte är särskilt nöjda eller inte nöjda alls. Forskarutbildningen får således ett mycket gott betyg av sina doktorer.

Det finns dock vissa skillnader i hur nöjd man är mellan de olika fakulteterna.

Figur 40 Nöjd med forskarutbildningen fördelat per fakultet* (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1149, Samhällsvetenskaplig fakultet: 164, Utbildningsvetenskaplig fakultet: 59, Sahlgrenska akademien: 487, Naturvetenskaplig fakultet: 177, Handelshögskolans fakultet: 80, och Humanistisk fakultet: 160. Fråga [33] Allt sammantaget hur nöjd är du med din forskarutbildning? *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i figuren eftersom antalet respondenter var för lågt (5 respektive 17 personer).

Andelen nöjda är som störst inom Samhällsvetenskaplig och Utbildningsvetenskaplig fakultet (för mer detaljerad information se bilaga 2; figur 51). Minst nöjda är doktorerna inom Humanistisk fakultet och på Handelshögskolan. Det finns ingen skillnad i hur nöjd man är mellan kvinnor och män. Däremot tenderar de som arbetar utanför akademien vara mindre nöjda än de som arbetar kvar, 79 procent i jämförelse med 86 procent (bilaga 2; figur 52). Detta kan till viss del vara en orsak till att vissa doktorer har valt att lämna universitets-/högskolesektorn. Det går även att se en viss skillnad mellan de olika ålderskategorierna. Mest nöjda är doktorerna som är 39 år eller yngre och minst nöjda är de som är 40-49 år. Differensen mellan de två grupperna uppgår till 10 procentenheter (67 procent i jämförelse med 57 procent).

Handledningens betydelse för upplevelsen av forskarutbildningen

Analyserna visar att handledningen i stor utsträckning påverkar doktorernas upplevelser av forskarutbildningen. Tittar vi närmare på de som framhåller att handledningen inte har fungerat väl och jämför dessa med de som tycker att handledning har fungerat på ett bra sätt kan vi i vissa fall se stora skillnader.⁴² Detta gäller exempelvis om forskarutbildningen motsvarade deras förväntningar. Av de som är missnöjda⁴³ med handledningen svarade en tredjedel, 33 procent, att

⁴² Analyserna utgår ifrån fråga 27 I vilken utsträckning upplevde du som forskarstuderande att följande förhållande fungerade väl? Där doktorerna har fått ta ställning till just handledning.

⁴³ De som har svarat 1 eller 2 på en 5-gradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1)

utbildningen inte hade motsvarat deras förväntningar i jämförelse med drygt 2 procent för de som är nöjda⁴⁴.

Det går även att se stora skillnader i uppfattningen om forskarutbildningen var värd arbetsinsatsen eller inte. Av de som är missnöjda med handledningen svarar drygt 25 procent att utbildningen inte var värd det arbete de lade ner, medan motsvarande siffra är 5 procent för de som är nöjda. Nästan 45 procent av de som är missnöjda med handledningen hade dessutom inte valt att påbörja samma forskarutbildning igen om det stod inför valet idag, vilket kan jämföras med 14 procent hos den andra gruppen.

Upplevelsen av handledningen påverkar även doktorernas inställning till om de skulle rekommendera sin forskarutbildning till andra samt hur nöjd man är med utbildningen generellt sett. 44 procent av de som anser att handledningen inte har fungerat skulle inte, eller troligen inte, rekommendera andra att läsa utbildningen. Detta kan jämföras med 9 procent av de som menar att handledningen fungerade bra. Var fjärde disputerad som är missnöjd med handledningen framhåller samtidigt att de inte är särskilt nöjda eller inte nöjda alls med utbildningen mer generellt (26 procent), vilket kan jämföras med drygt 2 procent av de som är nöjda med handledningen.

Ytterligare en intressant aspekt är att de som är missnöjda med handledningen i lägre utsträckning anser att forskarutbildningen har förberett dem för en framtida karriär såväl inom som utanför akademien. De är alltså mer missnöjda med forskarutbildningens förberedelser för den framtida karriären på ett mer övergripande plan.

Handledningen är en aspekt som fokuserats i Göteborgs universitets nya visionsdokument. Här går att läsa att universitetet ska arbeta med att kvalitetssäkra formerna för bland annat handledning.⁴⁵ Analysen av enkäten visar på vikten av väl fungerande handledning vilket gör arbetet med fortsatt kvalitetssäkring mycket viktigt.

VILKEN ARBETSMARKNADSSEKTOR HADE DOKTORERNA TÄNKT SIG

Vissa som påbörjar forskarutbildningen har en klar bild av vad de vill att den ska leda till, andra har kanske inte funderat lika mycket. I Göteborgsdoktorer ställdes frågan om vilken yrkesbana doktorerna hade tänkt sig när de påbörjade sina studier. Nästan hälften, 48 procent, svarade att de ville ha en *fortsatt akademisk karriär* medan 22 procent svarar att de hade tänkt sig någon *annan än akademiska karriär*. Var tredje hade *ingen tydlig avsikt*. Jämför vi dessa resultat med

⁴⁴ De som har svarat 4 eller 5 på en 5-gradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1)

⁴⁵ Göteborgs universitet (2012) *Vision 2020*, s 24

resultaten från inom vilken arbetsmarknadssektor som doktorerna *faktiskt* arbetar inom idag ser vi att 56 procent anger att de arbetar inom statlig sektor dit universitetet tillhör. Som tidigare nämnts finns hela 90 procent av doktorerna i denna grupp inom universitets/högskolevärlden.

Precis som tidigare finns stora skillnader mellan doktorerna uppfattningar beroende på inom vilken fakultet de disputerade.

Figur 41 Tänkt yrkesbana fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Fortsatt akademiska karriär	57	63	34	40	56	71
Annan än akademisk karriär	17	6	24	31	16	9
Ingen tydlig avsikt	27	31	42	29	28	20
TOTALT	79	160	176	483	160	59

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1138. Fråga [24] När du började forskarutbildningen, vilken yrkesbana hade du i första hand tänkt dig efter doktorsexamen? HHN = Handels-högskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Figuren visar att doktorerna från Utbildningsvetenskaplig fakultet i störst utsträckning hade tänkt sig en framtida karriär inom akademien medan andelen är lägst inom Naturvetenskaplig fakultet. Det innebär dock inte att doktorerna från Naturvetenskaplig fakultet i störst utsträckning hade planer på en utomakademisk karriär utan snarare att en stor andel inte hade någon tydlig avsikt när det började sin utbildning. Hela 42 procent framhåller detta. De som i störst utsträckning tänkte sig en annan än en akademisk karriär var doktorerna från Sahlgrenska akademien. Det är i sig inte ett överraskande resultat med tanke på de starka kopplingarna till arbetslivet, exempelvis sjukvården.

Jämför vi återigen med var doktorerna arbetar idag ser vi att en stor andel av dem som jobbar inom statlig sektor mycket riktigt är disputerad från Utbildningsvetenskaplig fakultet (bilaga 2; figur 5). På motsvarande sätt arbetar doktorerna från Sahlgrenska akademien och Naturvetenskaplig fakultet i klart lägre utsträckning inom den statliga sektorn än genomsnittet för Göteborgs universitet.

Det är något fler män som tänkte sig en akademisk karriär än kvinnor, 52 procent i jämförelse med 45 procent. Kvinnorna hade i sin tur planer på en annan karriär än den akademiska i större utsträckning än vad männen hade, 23 procent i jämförelse med 20.

På motsvarande sätt finns det också skillnader mellan dem som idag arbetar inom universitets-/högskolesektorn och dem utanför. 59 procent av dem inom akademien svarar att de hade också hade tänkt sig en karriär där, 14 procent tänkte sig en karriär utanför och 27 procent hade ingen tydlig avsikt. När det gäller dem som arbetar utanför

högskolesektorn fördelar sig svaren i stort sett jämnt mellan de tre alternativen (bilaga 2; figur 53)

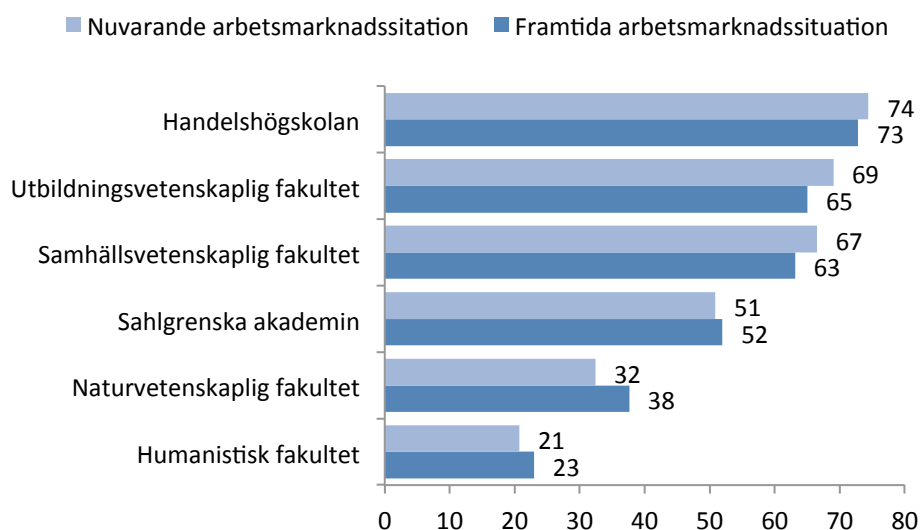
Det går även att skönja vissa skillnader beroende på ålder (bilaga 2; figur 54). Lägst andel doktorer som hade tänkt sig en akademisk karriär återfinns bland dem 39 år eller yngre till skillnad från grupperna 40-49 år samt 50-59 år med högst andel. Differensen mellan dessa åldersgrupper är 10 procentenheter. Doktorerna som är 39 år och yngre utgör istället den grupp som både i störst utsträckning hade tänkt sig en annan än akademisk karriär och inte hade någon tydlig avsikt.

TANKAR KRING DEN NUVARANDE OCH FRAMTIDA ARBETSMARKNAD

Frågor om hur doktorerna bedömer både den nuvarande och den framtida arbetssituationen för dem med motsvarande forskarutbildning ger inte bara en fingervisning om hur de uppfattar dagens arbetsmarknad utan kan också ses som ett mått på deras framtidstro. Enkätsvaren visar att 49 procent av doktorerna anser att den nuvarande situationen på arbetsmarkanden är ganska eller mycket god. Hälften av doktorerna ser också positivt på den framtida arbetsmarknaden. Nästan var tredje ser dock dystert på dagens situation och menar att den är ganska eller mycket dålig. Motsvarande siffra för framtiden är 24 procent. Generellt ser en större andel doktorer något ljusare på framtiden än på dagens situation (bilaga 2; figur 55).

Precis som tidigare är skillnaderna stora beroende på fakultetstillhörighet.

Figur 42 Bedömning av nuvarande och framtida arbetsmarknadssituation fördelat på fakultet* (procent)

Kommenar: Totalt antal respondenter: 1149, Handelshögskolan: 77-78, Utbildningsvetenskaplig fakultet: 57-58, Samhällsvetenskaplig fakultet: 160-161, Sahlgrenska akademien: 476-485, Naturvetenskaplig fakultet: 173-176, Humanistisk fakultet: 156-159. Fråga [32] Hur bedömer du den nuvarande respektive den framtida arbetsmarknadssituationen för personer med motsvarande forskarutbildning som din? Figuren bygger på de som har svarat Mycket god och Ganska god på en femgradig skala från Mycket god till Mycket dålig. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i figuren eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Doktorerna från Handelshögskolan är mest positiva både till deras nuvarande och till den framtida arbetsmarknaden. Därefter kommer de från Utbildningsvetenskaplig fakultet tätt följt av doktorerna från Samhällsvetenskaplig fakultet. Minst entusiastiska är de disputerade från Humanistisk fakultet där dryga 20 procent ser positivt på såväl den nuvarande som den framtida arbetsmarknadssituationen.

Generellt är kvinnor något mer pessimistiska i sin bedömning än männen. 46 procent av kvinnorna menar att såväl den nuvarande och den framtida arbetsmarknadssituationen är ganska eller mycket god medan motsvarande siffror för männen är 55 respektive 53 procent. Den procentuella skillnaden är däremot större mellan olika ålderskategorier. Svaren visar på att doktorerna uppfattar både den nuvarande och den framtida arbetsmarknaden som mindre god ju yngre de är (bilaga 2; figur 54). Exempelvis anser 36 procent av de 39 år eller yngre att den nuvarande arbetsmarknadssituationen är mycket eller ganska god medan 61 procent av de 60 år eller över hävdar det samma, vilket är 25 procentenheters skillnad. En möjlig förklaring till denna differens kan vara att de äldre redan har en längre erfarenhet av arbete bakom sig medan den yngre åldersgruppen inte har varit lika etablerade på arbetsmarknaden före sina forskarstudier. Med en mer begränsad arbetslivserfarenhet är det sannolikt svårare att bedöma vilka arbeten som står en till buds.

KÄLLFÖRTECKNING

- Göteborgs universitet (2009) *Förändring för kvalitet och förnyelse. Forsknings- och utbildningsstrategier 2009-2012.*
http://www.gu.se/digitalAssets/1039/1039508_Fus.pdf
- Göteborgs universitet *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå Lå 2009/2010.*
http://www.utbildning.gu.se/digitalAssets/1329/1329960_antagningsordning-2011-12-grundochavanceradniva.pdf
- Göteborgs universitet (2010) *Slutrapport från arbetsgruppen för karriärvägar för doktorer. Dnr G 11 2177/10.*
http://www.rk.gu.se/digitalAssets/1324/1324561_pm-karri--rv--gar-avrapportering-fr-fub-med-f--rslag-till-beslut-dnr-g-11-2177-10--2-.pdf
- Göteborgs universitet (2010) *Plan för kvalitetsarbetet vid Göteborgs universitet 2011-2012.* Styrdokument Dnr U 5271/10.
http://www.gf.adm.gu.se/digitalAssets/1327/1327284_kvalitetsplan_20112012-tryckt.pdf
- Göteborgs universitet (2012) *Vision 2020.*
http://www.vision2020.gu.se/digitalAssets/1382/1382387_vision_web_bildspel_120924.pdf
- Holmström, Ola & Nilsson Lindström, Margareta (2007) *Efter doktorexamen – en alumnstudie.* Lunds universitet
- Högskoleförordningen, SFS 1993:100
- Högskoleverket (2007) *Forskarutbildningsreformen 1998 - genomströmning och examination.* 2007:35 R
- Högskoleverket (2010) *Doktorexaminerades etablering på arbetsmarknaden.* 2010:21 R
- Högskoleverket (2011) *Universitet & högskolor. Högskoleverkets årsrapport 2011.* 2011:8R
- Högskoleverket (2011/12) *Rörligheten mellan svenska lärosäten bland professorer, lektorer och adjunkter.*
- Jordansson, Birgitta & Bringselius, Louise (2011) *Kraven på rörlighet i akademien befäster mansdominansen.* Newsmill 2011-09-02.
- Kungl. Maj:ts proposition nr 31 1969
- Prop. 1997/98:1 *Budgetpropositionen för 1998*
- Prop. 2000/01:3 *Forskning och förnyelse*

Schaller, Joseph & Sternvik, Josefine (2012) *Göteborgsakademiker 2010. Arbetsituation och syn på utbildningen bland Göteborgs universitets alumner*. Göteborgs universitet.
http://www.analys.gf.gu.se/digitalAssets/1306/1306738_goteborgsakademiker_2010_enkat.pdf

SOU 2004:27 *En ny doktorsutbildning – kraftsamling mot excellens och tillväxt*

Statistiska Centralbyrån (2011) *Universitet och högskolor. Personal vid universitet och högskolor 2010*. Statistiska meddelanden UF 23 SM 1101

BILAGA I

TEKNISK RAPPORT

STUDIENS UPPLÄGG OCH URVALSRAM

Göteborgsdoktorer genomfördes under våren 2011 och är den första undersökningen av disputerade på övergripande nivå vid Göteborgs universitet. Detta ger goda möjligheter att jämföra samma förhållanden mellan olika fakulteter inom universitetet.

Enkäten skickades ut i pappersformat⁴⁶ men gav även respondenterna möjlighet att besvara frågorna på webben. Undersökningen riktade sig till alla som har tagit ut en doktorsexamen från Göteborgs universitet mellan åren 2003 och 2008. Studien är med andra ord en totalundersökning.

ENKÄTEN OCH DATAUNDERLAGET

Enkäten bestod av 40 frågor uppdelade på fem områden: 1) Före forskarutbildningen, 2) Efter forskarutbildningen, 3) Nuvarande arbetssituation, 4) Forskarutbildningen samt 5) Bakgrund. De allra flesta frågor hade fasta svarsalternativ och flera av dessa innehöll även underfrågor. Frågorna togs fram av avdelningens utredare i samråd med en referensgrupp bestående av representanter från universitetets olika delar samt kåren. Enkäten tog ungefär xx minuter att fylla i och testades på ett antal personer med doktorsexamen före utskick.

Förutom själva frågeformuläret fick respondenterna också ett följebrev och en penna att fylla i enkäten med. Brevet förklarade syfte med undersökningen, hur den skulle genomföras samt innehöll en länk med inloggningsuppgifter för dem som hellre ville svara på enkäten via webben. Pappers- och webbenkäten innehöll identiska frågor och endast en enkät per respondent ingick i den slutliga datamängden. I de fall där någon fyllt i enkäten både på papper och via webben användes den enkät som hade flest ifyllda frågor.

Enkätsvaren kompletterades med registeruppgifter från det studieadministrativa systemet Ladok. På så sätt kunde antalet frågor minskas utan att någon information om respondenterna gick förlorad. Från Ladok inhämtades följande variabler:

- Kön
- Ålder
- Institution
- Fakultet
- Vetenskapsområde
- Ämnesområde
- Antal högskolepoäng på avklarade forskarkurser
- Antagningsdatum
- Datum för examensuttag
- Disputationsdatum
- Datum för sista prestation

---

⁴⁶ Se bilaga 1

- Typ av doktorsexamen

Ovanstående uppgifter inhämtades för hela populationen, vilket gör att de kan användas för att kunna genomföra en fylligare bortfallsanalys.⁴⁷

FÄLTARBETET

Undersökningens fältperioden varade från i mitten av mars då den första enkäten skickades ut till början av juni 2011. I följebrevet som skickades med ombads respondenterna besvara frågorna och skicka tillbaka enkäten till undersökningsföretaget Kinnmark Information AB i ett bifogat, frankerat svarskuvert alternativt besvara enkäten på webben. Avdelningen stod själva för upprättandet och insamlandet av webbenkäten. Svaren från denna vidarebefordrades sedan till undersökningsföretaget i god tid inför nästa påminnelseutskick. Kinnmark Information AB sammanförde sedermera svaren från pappers- och webbenkäten i en och samma datafil innan den slutliga filen levererades till avdelningen.

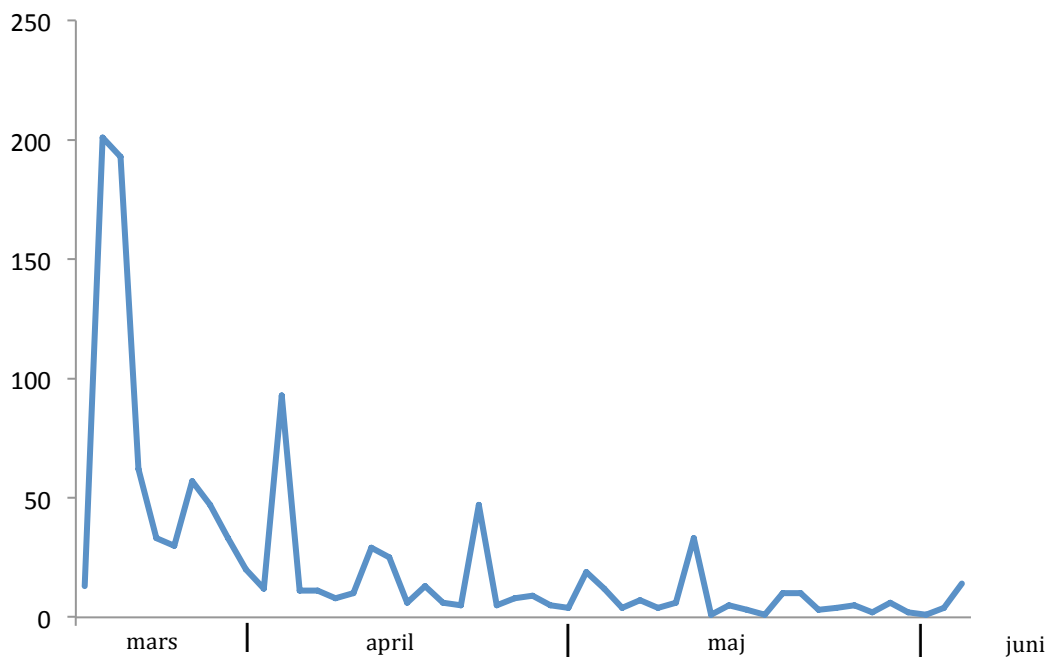
Respondenterna nåddes av den första enkäten torsdagen 17 mars. Fram till fältstoppet den 6 juni skickades sammanlagt fyra påminnelser ut postalt. Den första i form av ett påminnelsekort medan de övriga tre var påminnelsebrev tillsammans med nya enkäter. Påminnelserna är mycket viktiga eftersom de bidrar till att underlaget blir mer representativt. I samband med att påminnelserna skickades sändes även tackkort ut till dem som besvarat enkäten.

Påminnelseutskicken hade en direkt positiv inverkan på svarsfrekvensen. Figurerna nedan (figur 1 och 2) visar det dagliga inflödet av enkäter. Generellt sker de brantaste topparna i samband med att nya påminnelser skickades ut till respondenterna, medan de mindre topparna indikerar tidpunkterna för när avdelningen sände över de insamlade webbenkäterna till undersökningsföretaget.

Figur 1 Dagligt inflöde av enkäter i Göteborgsdoktorer 2011, 18 mars t.o.m. 6 juni (antal)

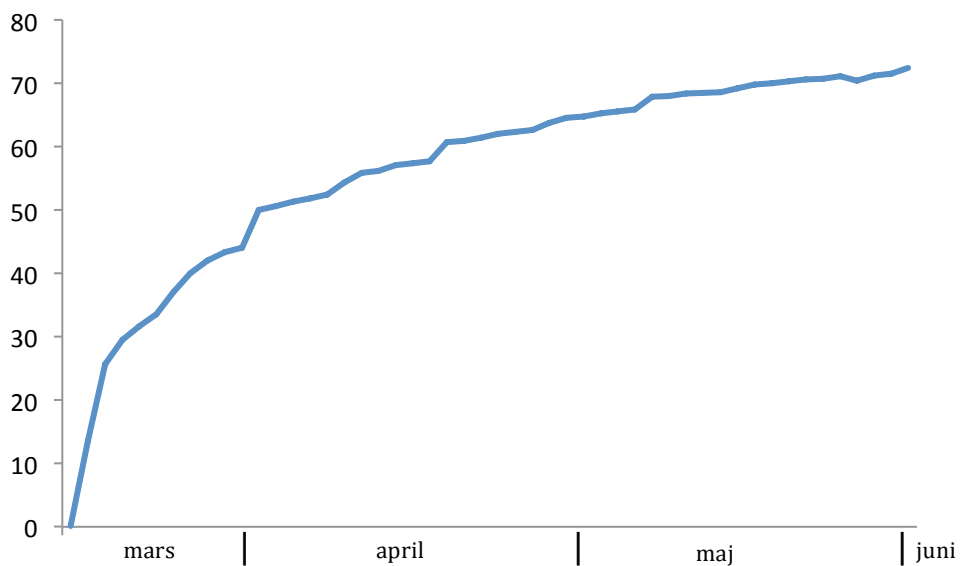
---

⁴⁷ Se avsnittet Bortfallsanalys nedan.

Kommentar: Visar endast dagar då posten utkommer.

Figur 2 Dagligt inflöde av enkäter i Göteborgsdoktorer 2011, 18 mars t.o.m. 6 juni (kumulativ andel)

Kommentar: Visar endast dagar då posten utkommer.

Figuren ovan visar att 32 procent av alla utskickade enkäter hade fyllts i och skickats tillbaks redan efter en vecka. Efter ytterligare en och en halv vecka hade hälften av enkäterna besvarats.

SVARSFREKVENNS OCH BORTFALL

Enkäten skickades ut till sammanlagt 1677 personer och besvarades av 72,4 procent (59 procent kvinnor och 41 procent män) vilket är ett mycket bra resultat.⁴⁸ Generellt är den allmänna trenden för många undersökningar den motsatta. Även väletablerade undersökningar som exempelvis SOM-institutets riksundersökningar⁴⁹ samt Statistiska Centralbyråns (SCB) studie av högskoleexaminerades inträde på arbetsmarknaden⁵⁰ visar på senare tid upp en allt svagare svarsfrekvens.

De kvinnliga doktorerna i undersökningen har svarat i högre utsträckning än de manliga. Däremot verkar det generellt sett inte finnas några större skillnader i svaren mellan kvinnor och män. Likaså är de äldre doktorerna (50-59 år samt 60 år eller över) mer benägna att svara än, framför allt, gruppen 40-49 år.

En av anledningarna till vår undersökningens mycket höga svarsfrekvenser är sannolikt att kompletterande uppgifter hämtades från Ladok och då inte behövdes ställas i frågeformuläret. Det bidrog till att enkäten blev mindre omfattande än vad den annars hade blivit. Möjligheten att svara på webben bidrog förmodligen också till att höja svarsfrekvensen. Av dem som svarade på enkäten valde 20 procent att göra det via webben.

Drygt en fjärdedel (26 procent) av männen som besvarade enkäten valde att göra det elektroniskt. Motsvarande siffra för kvinnorna var 16 procent. Det var samtidigt vanligare att de yngre svarade på webben i jämförelse med de äldre. 39 procent av dem 39 år eller yngre valde detta tillvägagångssätt i jämförelse med 9 procent av de 60 år eller över. Det går även att skönja vissa fakultetsskillnader. En tredjedel av doktorerna på Sahlgrenska akademien tog exempelvis chansen att svara elektroniskt medan doktorerna vid Konstnärlig fakultet enbart svarade i pappersformat.⁵¹ Genom att erbjuda möjligheten att svara på webben når vi således två grupper som generellt sett är svårare att få svar ifrån, nämligen män och yngre personer. Även om vi med säkerhet inte kan veta att dessa grupper i större utsträckning hade valt att avstå från att svara om pappersenkäten varit det enda alternativet, kan vi ändå anta att webbversionen haft någon form av positiv inverkan.

Av de 1677 personer som fick enkäten valde nio personer att skicka tillbaka den tom (ej ifylld). Ytterligare 82 enkäter föll bort

⁴⁸ Nettosvarfrekvens

⁴⁹ Vernersdotter, Frida (2012) Den nationella SOM-undersökningen 2011 i Lennart Weibull, Henrik Oscarsson

& Annika Bergström (red) *I framtidens skugga*. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

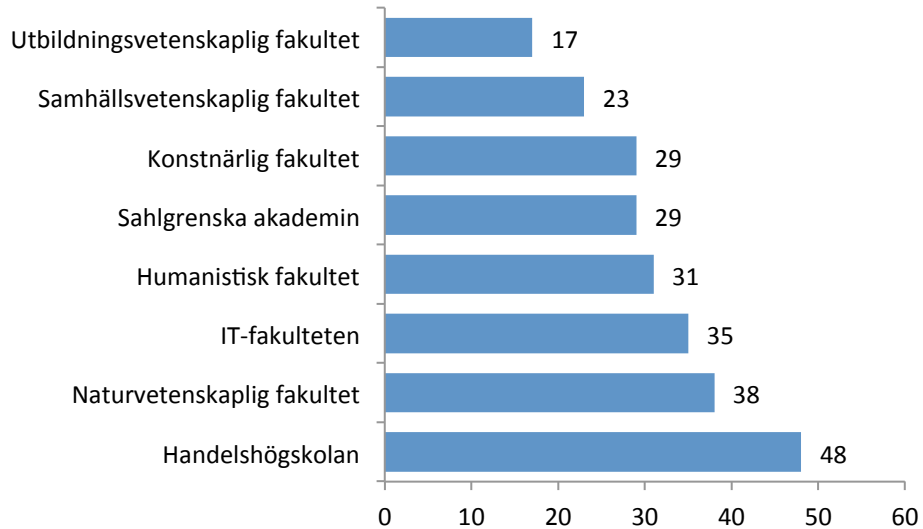
⁵⁰ SCB (2010) *Inträde på arbetsmarknaden. Examinerade från högskolan 2006/2007*. Tema-rapport 2010:06

⁵¹ Antalet doktorer från Konstnärlig fakultet uppgår dock bara till fem personer.

enligt principerna för naturligt bortfall, den stora majoriteten av dessa på grund av okänd adress. Totalt har undersökningen ett knappt 28-procentigt bortfall på nettourvalet. Det finns dock skillnader när det gäller bortfallsandelen mellan de olika fakulteterna.

Figur 3 Bortfall fördelat per fakultet, Göteborgsdoktorer 2011 (procent)

Bortfallet är som högst inom Handelshögskolan (48 procent). Inom denna fakultet är det enbart drygt hälften av doktorerna som har svarat. Lägst är bortfallet inom Utbildningsvetenskaplig fakultet (17 procent). Skillnaden mellan dessa två fakulteter är stor, hela 31 procentenheter. Även i avdelningens tidigare undersökning *Göteborgsakademiker 2010* finns en liknande skillnad i bortfall mellan Handelshögskolan och Utbildningsvetenskap, även om den inte var lika stor (11 procentenheter).⁵²

Det finns flera möjliga förklaringar till varför bortfallsbilden ser ut som den gör. Som tidigare nämnts tenderar kvinnor att svara i något högre utsträckning än män och äldre i något högre utsträckning än yngre. På Handelshögskolan är studenterna generellt yngre än snittet för Göteborgs universitet, medan förhållandet är det direkt motsatta på Utbildningsvetenskaplig fakultet. Likaså är andelen manliga doktorer högre på Handelshögskolan än vid resterande GU medan andelen kvinnliga doktorer är högre på Utbildningsvetenskap. Dessa två aspekter kan sannolikt förklara delar av bortfallet.

⁵² Schaller & Sternvik (2012) s 77

Förutom det externa bortfallet som diskuterats ovan finns även ett så kallat internt bortfall. Det innebär ett bortfall på enskilda frågor i enkäten. I vissa fall beror det på att delar av frågan inte har fyllt i, i andra fall att hela fråga har lämnats obesvarad eller att respondenten har fyllt i fler rutor än vad anvisningarna tillåter.

Det interna bortfallet i Göteborgsdoktorer 2011 skiljer sig mycket åt mellan de olika frågorna. En djupare analys visar exempelvis att fråga sex⁵³ har ett bortfall mellan 7,9 och 14,6⁵⁴ procent, beroende på underfråga, vilket tyder på att frågan och/eller svarsalternativen har varit svåra att förstå eller besvara. På liknande sätt antyder det interna bortfallet på fråga tio⁵⁵ att den och framför allt underfrågorna inte fungerade som vi hade tänkt. Dessa två frågor kräver ytterligare bearbetning och omformulering inför nästa enkätundersökning av doktorer.

Analysen visar också att frågorna som rör det nuvarande arbetet generellt tenderar att ha ett högre internt bortfall än de frågor som rör forskarutbildningen. Fråga 16 och 25⁵⁶ innehåller exempelvis exakt samma aspekter, men i det ena fallet bedöms de utifrån i vilken utsträckning doktorerna förväntas kunna dessa i det nuvarande arbetet och i det andra fallet huruvida forskarutbildningen har stärkt dessa färdigheter. Fråga 16 har ett internt bortfall mellan 7,5 och 10 procent medan motsvarande siffror för fråga 25 är 0,9 respektive 3,4 procent. Det talar för att det inte är själva frågebatteriet i sig som i första hand är problematiskt utan den egna bedömningen utifrån doktorernas arbete. Denna bild bekräftas av bortfallet på exempelvis fråga 18⁵⁷ (7,8 procent) och fråga 28⁵⁸ (mellan 6,6 och 7,4 procent) som också de fokuserar på utbildningens relevans och nytta för det aktuella arbetet.

Varför doktorerna är mindre benägna att svara på just de arbetsrelaterade frågorna är svårt att veta fullt ut. Möjligen uppfattades frågorna kring forskarutbildningen som mer intressanta än de rörande det egna arbetet. Kanske hade man förväntat sig att forskarutbildningen skulle leda till en annan typ av arbete med andra typer av arbetsuppgifter, arbetsförhållande och/eller lön än vad den faktiskt gjorde. I så fall skulle vissa av dessa frågor kunna uppfattas som känsliga att svara på.

⁵³ Fråga 6. Hur stor del av tiden efter doktorsexamen har du...

⁵⁴ Detta är det enskilt högsta interna bortfallet i undersökningen.

⁵⁵ Fråga 10. Arbetar du idag helt eller delvis inom universitetet/högskolan samt funderfrågorna Ja, jag arbetar på Göteborgs universitet och Ja, jag arbetar på annat universitet/högskolan.

⁵⁶ Fråga 16. I vilken utsträckning förväntas du i ditt nuvarande arbete kunna följande? Fråga 25. Bedöm i vilken utsträckning forskarutbildningen stärkt dina färdigheter i följande avseende.

⁵⁷ Fråga 18. Är de kunskaper och färdigheter du fick under din forskarutbildning relevanta för det arbete som du utför idag?

⁵⁸ Fråga 28. Bedöm nyttan av följande moment under din tid som forskarstudent i förhållande till ditt nuvarande arbete.

Generellt finns det inget ökat bortfall på de längre frågebatterierna i förhållande till de kortare frågorna. Det går inte heller att se att bortfallet skulle öka i slutet av enkätens frågor, vilket i så fall hade indikerat att den var för omfattande.

För de uppgifter som hämtades från Ladoksystemet är det interna bortfallet så gott som obefintligt. I de fall det förekommer beror detta på registreringsfel eller avsaknad av inrapporterade uppgifter.

ANALYSMÖJLIGHETER

Som nämndes in inledningen ger undersökningen möjlighet att jämföra och belysa samma aspekter vid universitetets alla fakulteter. På så sätt kan likheter och skillnader inom forskarutbildningen tydliggöras. Resultaten kan även användas som underlag i det ständigt pågående kvalitetsarbetet.

Undersökningen innehåller även vissa begränsningar. Trots att den är baserad på ett totalurval är antalet doktorer inom framför allt Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten förhållandevis lågt i jämförelse med de äldre mer etablerade fakulteterna vid universitetet.⁵⁹ En risk med ett lågt antal respondenter är att det vid olika korstabuleringar skulle kunna vara möjligt att identifiera enskilda individer. För att förhindra detta har vi i många fall valt att inte presentera några resultat från dessa två fakulteter.

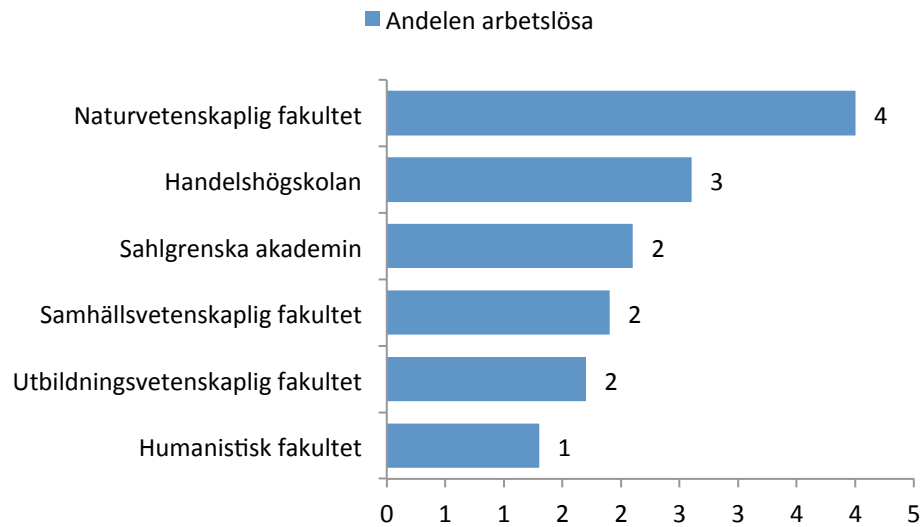
En annan aspekt att hålla i bakhuvudet medan man läser resultaten är att en stor andel av de doktorer som har besvarat enkäten kommer från Sahlgrenska akademien (43 procent). Det innebär att svaren från dessa doktorer har stor inverkan på resultaten som visas även på aggregerad universitetsnivå.

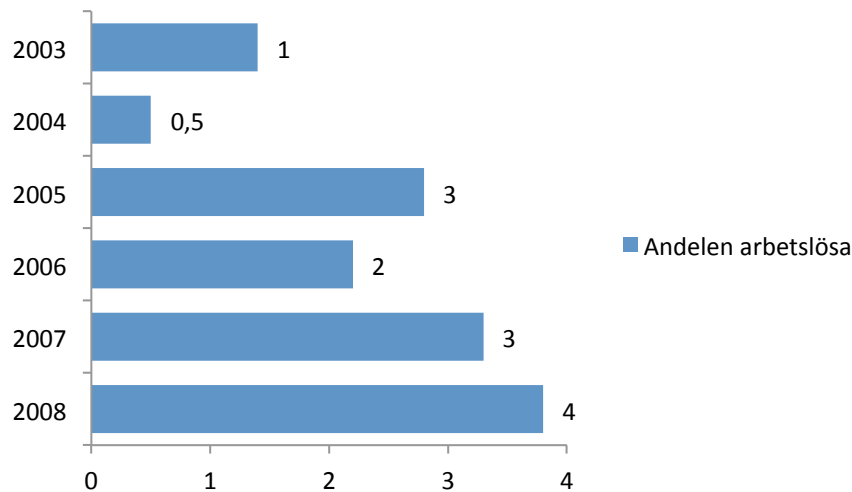
⁵⁹ 17 respondenter vid IT-fakulteten och 5 respondenter vid Konstnärlig fakultet.

BILAGA II

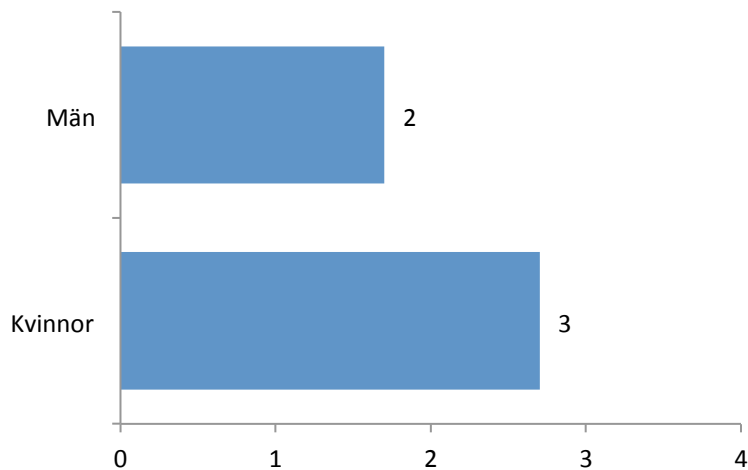
FIGUR- FÖRTECK- NING

Figur 1 Andelen arbetslösa fördelat per fakultet* (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1130; Naturvetenskaplig fakultet: 173. Handelshögskolan: 77, Sahlgrenska akademien: 485, Samhällsvetenskaplig fakultet: 160, Utbildningsvetenskap: 58, Humanistisk fakultet: 155, *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Figur 2 Andelen arbetslösa fördelat på examensår (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1130; År 2003: 214, år 2004: 191, år 2005:176, år 2006: 182, år 2007:182, år 2008: 185.

Figur 3 Andelen arbetslösa fördelat på kön (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1130, Män: 465, Kvinnor: 665.

Figur 4 Anställningsform fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Tillsvidareanställning	83	63	67	78	78	84
Anställd i eget företag	1	6	3	5	8	0
Postdoc-anställning/forskarassistent	9	15	21	12	14	8
Tidsbegränsad anställning ≤ 6 månader	4	15	6	4	6	0
Tidsbegränsad anställning ≥ 6 månader	7	14	7	6	5	4
Provanställning	0	1	1	0	0	0
Timanställning	0	4	3	9	0	0
TOTALT	71	144	162	458	151	49

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1056; HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer). Tabellen bygger på de som har svarat att de har någon form av tillsvidareanställning.

Figur 5 Arbetsmarknadssektor fördelat per fakultet* (procent)

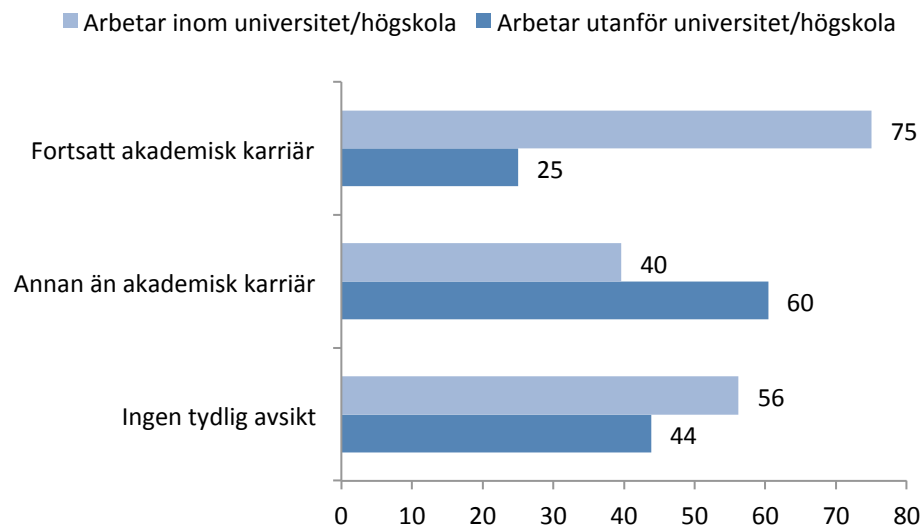
	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Statlig	80	75	46	36	86	88
Kommunal	4	6	6	4	2	6
Landsting/region	3	4	8	48	7	0
Privata näringslivet	17	6	34	13	3	0
Eget företag	1	8	3	5	7	0
Ideell organisation	0	1	2	0	1	0
Kooperativ	0	0	1	0	0	0
Annat	6	3	4	1	1	0
TOTALT	71	144	162	458	151	49

Kommentar: Tabellen bygger på de som har svarat att de har någon form av tillsvidareanställning. Totalt antal respondenter: 1035; HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Figur 6 Anställda inom och utanför universitetsvärlden fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Arbetar idag inom universitet/högskola	70	84	42	51	81	96
Har inte alls arbetat utanför universitet/högskola sedan doktorsexamen	57	44	29	29	62	69
Har arbetat utanför universitet/högskola merparten av tiden efter doktorsexamen	19	26	49	57	16	8
TOTALT	62- 69	136- 144	158- 164	421- 444	135- 140	39- 43

Kommentar: Tabellen redovisar svaren från två olika frågor. Det översta svarsalternativet kommer från fråga 10: *Arbetar du idag helt eller delvis inom universitet/högskola?* Totalt antal respondenter: 1013. De två nedre svarsalternativen från fråga 6: *Hur stor del av tiden efter doktorsexamen har du varit anställd utanför universitetsvärlden?* Totalt antal respondenter: 985. HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Figur 7 Ursprunglig karriäravsikt utifrån nuvarande position

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1025.

Figur 8 Andel av universitets/högskoleanställda som arbetar vid GU respektive andra lärosäten fördelat på fakultet (procent)

	Helt och hållet på GU	Delvis på GU	Helt och hållet på annat lärosäte	Delvis på annat lärosäte	TOTALT
HHN	45	12	39	18	49
HFN	40	19	37	13	116
NFN	35	12	49	10	68
SA	43	33	20	7	228
SFN	53	11	33	8	118
UFN	48	15	35	13	46
ANTAL	44	21	31	11	637

Kommentar: HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

**Figur 9 Förväntade kunskaper inom det nuvarande arbetet, per examensår.
Andel som anger I mycket stor/stor utsträckning (4-5)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	TOTALT
Självständigt lösa nya och komplexa problem	95	93	91	93	90	91	92
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	93	89	89	90	92	94	91
Identifiera behov av ny kunskap	90	83	85	86	87	85	86
Följa kunskapsutvecklingen inom det område min forskarutbildning avsåg	72	65	72	72	73	74	71
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	73	60	71	63	66	69	67
Genomföra kvalificerad informationssökning	79	70	80	76	79	77	77
Genomföra utrednings-/utvärderingsarbete	63	62	67	57	57	57	61
Göra omvärldsanalys	45	45	44	37	32	33	39
Utveckla organisation och verksamhet	53	53	53	53	50	49	52
Utveckla produkter	17	15	17	16	17	9	15
Utveckla tjänster	23	22	28	22	22	18	22
Leda verksamhet	60	52	47	49	43	41	49
Leda projekt	74	67	72	65	65	62	67
Hantera personalansvar	23	24	20	16	15	15	19
Hantera budgetansvar	32	28	29	26	17	19	26
Handleda/instruera	74	71	73	75	69	73	73
Undervisa/utbilda	69	67	62	64	59	64	65
Organisera arbetsgrupper	50	44	40	40	35	34	41
Arbeta i team/samarbeta med andra	89	84	90	83	78	89	86
SAMTLIGA (ANTAL)	195- 199	168- 178	155- 161	169- 171	162- 163	162- 168	1012- 1040

Figur 10 Förväntade kunskaper inom det nuvarande arbetet, per fakultet. Andel som anger I mycket stor/stor utsträckning (4-5) (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN	TOTALT
Självständigt lösa nya och komplexa problem	96	85	89	94	97	94	92
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	97	87	85	94	93	94	91
Identifiera behov av ny kunskap	87	81	81	88	87	94	86
Följa kunskapsutvecklingen inom det område min forskarutbildning avsåg	76	64	57	73	80	89	71
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	82	65	58	66	76	68	67
Genomföra kvalificerad informationssökning	82	74	69	80	82	72	77
Genomföra utrednings-/utvärderingsarbete	72	42	69	62	57	55	61
Göra omvärldsanalys	57	33	33	35	50	50	39
Utveckla organisation och verksamhet	53	45	43	52	62	53	52
Utveckla produkter	10	10	26	16	10	6	15
Utveckla tjänster	28	17	23	23	20	23	22
Leda verksamhet	47	41	49	48	55	57	49
Leda projekt	68	45	75	69	75	66	67
Hantera personalansvar	21	17	12	23	16	17	19
Hantera budgetansvar	33	20	24	23	31	32	26
Handleda/instruera	78	65	56	77	79	81	73
Undervisa/utbilda	70	65	43	66	75	81	65
Organisera arbetsgrupper	41	30	33	43	44	51	41
Arbeta i team/samarbeta med andra	84	73	91	84	82	83	86
SAMTLIGA (ANTAL)	67- 71	142- 145	161- 163	450- 463	148- 155	46- 50	1012- 1040

Kommentar: HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

Figur 11 Förväntade kunskaper inom det nuvarande arbetet, per anställningssektor. Andel som anger I mycket stor/stor utsträckning (4-5)

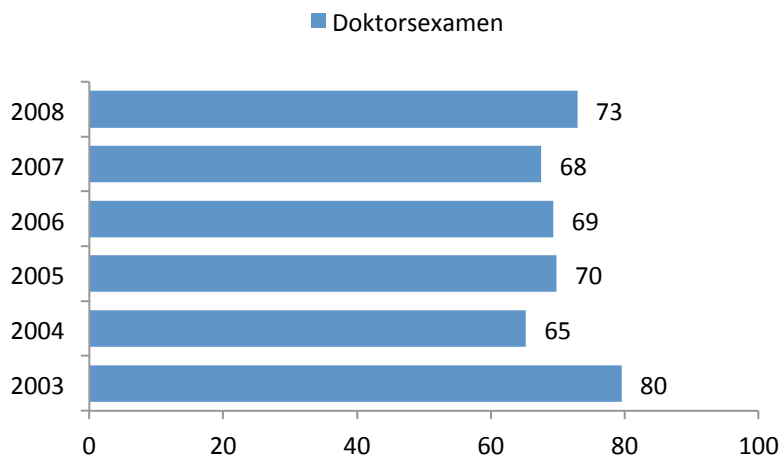
	Universitet	Statlig (alla, inkl. universitetet)	Kommun	Landsting /region	Privat sektor	Eget företag	TOTALT
Självständigt lösa nya och komplexa problem	93	94	87	92	88	96	92
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	93	93	86	94	80	92	91
Identifiera behov av ny kunskap	88	87	87	88	75	92	86
Följa kunskapsutvecklingen inom det område min forskarutbildning avsåg	81	79	59	72	43	77	71
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	81	78	44	57	56	54	67
Genomföra kvalificerad informationssökning	86	84	67	74	66	65	77
Genomföra utrednings-/utvärderingsarbete	56	58	69	61	77	67	61
Göra omvärldsanalys	39	42	47	33	37	52	39
Utveckla organisation och verksamhet	47	50	67	56	49	62	52
Utveckla produkter	9	10	11	9	46	20	15
Utveckla tjänster	17	18	24	22	39	41	22
Leda verksamhet	48	49	51	46	45	56	49
Leda projekt	69	70	58	62	73	62	67
Hantera personalansvar	19	19	31	18	13	23	19
Hantera budgetansvar	24	26	33	21	26	40	26
Handleda/instruera	79	76	73	79	47	79	73
Undervisa/utbilda	74	70	62	71	35	77	65
Organisera arbetsgrupper	41	41	43	41	31	42	41
Arbeta i team/samarbeta med andra	84	83	86	89	92	75	86
SAMTLIGA (ANTAL)	622- 634	572- 585	43- 45	237- 252	145- 148	51- 52	1012- 1040

Figur 12 Bedömning av forskarutbildningens relevans för det arbete man utför idag fördelat på ålderskategori samt examensår (procent)

	Mycket stor relevans	Ganska stor relevans	Varken eller	Ganska liten relevans	Mycket liten relevans	TOTALT (ANTAL)
39 år eller yngre	63	25	6	5	1	358
40-49 år	56	31	7	4	2	340
50-59 år	55	31	7	5	2	245
60 år eller över	54	38	5	2	1	97
2003	63	26	5	4	3	200
2004	54	30	9	6	2	177
2005	56	30	7	5	2	162
2006	60	25	8	5	1	169
2007	57	34	6	4	0	164
2008	58	33	4	3	2	168
Kvinnor	60	29	6	4	1	599
Män	56	31	7	5	2	441
SAMTLIGA	58	30	6	4	2	1040

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1040. Figuren bygger på de som har angett att de förvärvsarbetar på hel- alternativt deltid.

Figur 13 Bedömning av behovet av doktorsexamen för nuvarande arbete fördelat på examensår (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1035. Figuren bygger på de som har angett att de förvärvsarbetar på hel- alternativt deltid.

Figur 14 Nöjd med det nuvarande arbetet fördelat på ålderskategori, examensår och anställningsform* (procent)

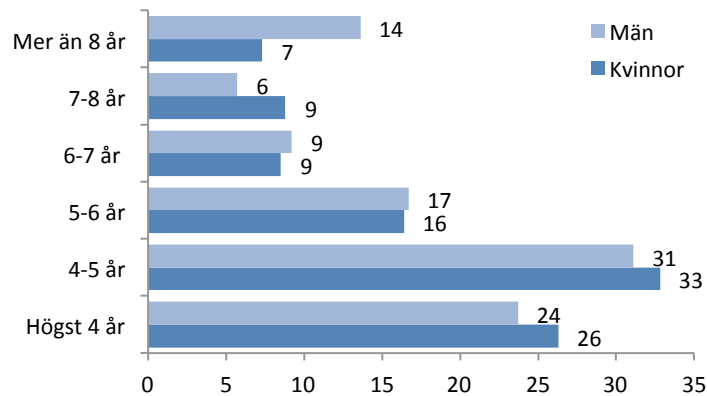
	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Inte särskilt nöjd	Inte nöjd alls	TOTALT
39 år eller yngre	50	43	4	3	0	357
40-49 år	45	45	6	3	1	342
50-59 år	48	43	4	4	1	244
60 år eller över	59	35	4	0	1	96
2003	53	41	4	2	1	200
2004	48	44	3	4	1	177
2005	44	47	5	4	1	163
2006	50	40	7	2	1	169
2007	49	44	6	1	0	163
2008	46	44	4	5	1	167
Tillsvidareanställning	49	44	4	3	1	782
Anställd i eget företag	54	35	4	6	0	48
Post doc-anställning	56	40	3	2	0	144
Tidsbegränsad anställning ≤ 6 mån	29	53	15	2	2	62
Tidsbegränsad anställning ≥ 6 mån	39	49	5	7	0	74
SAMTLIGA	48	43	5	3	1	1039

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1039. Figuren bygger på de som har angett att de förvärvsarbetar på hel- alternativt deltid. *Anställningsformerna *Provanställning* samt *Timanställning* återges ej eftersom antalet respondenter är för lågt.

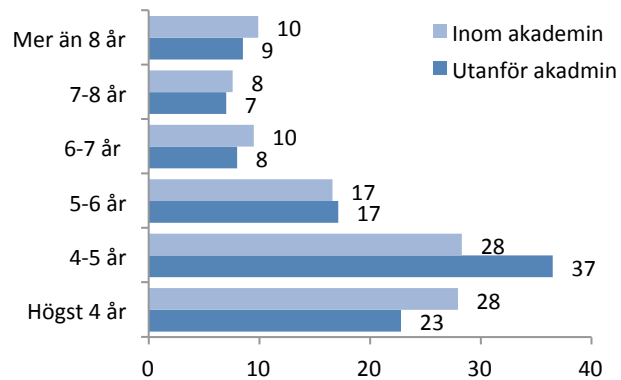
Figur 15 Nöjd med nuvarande arbete utifrån forskarutbildningens relevans (procent)

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Inte särskilt nöjd	Inte nöjd alls	TOTALT (ANTAL)
Mycket stor relevans	59	38	2	1	0	603
Ganska stor relevans	38	53	6	3	0	307
Varken eller	27	44	18	11	0	66
Ganska liten relevans	21	43	9	21	7	44
Mycket liten relevans	13	50	6	13	19	16

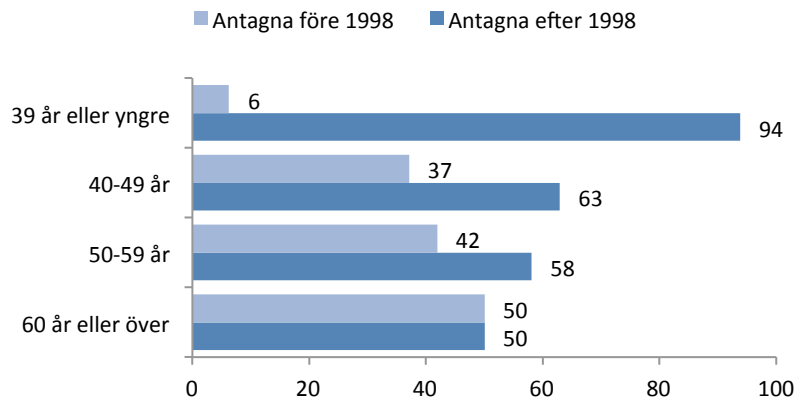
Kommentar: Totalt antal respondenter: 1036. Figuren bygger på de som har svarat att de har någon form av tillsvidareanställning.

Figur 16 Genomströmning fördelat på kön (procent)

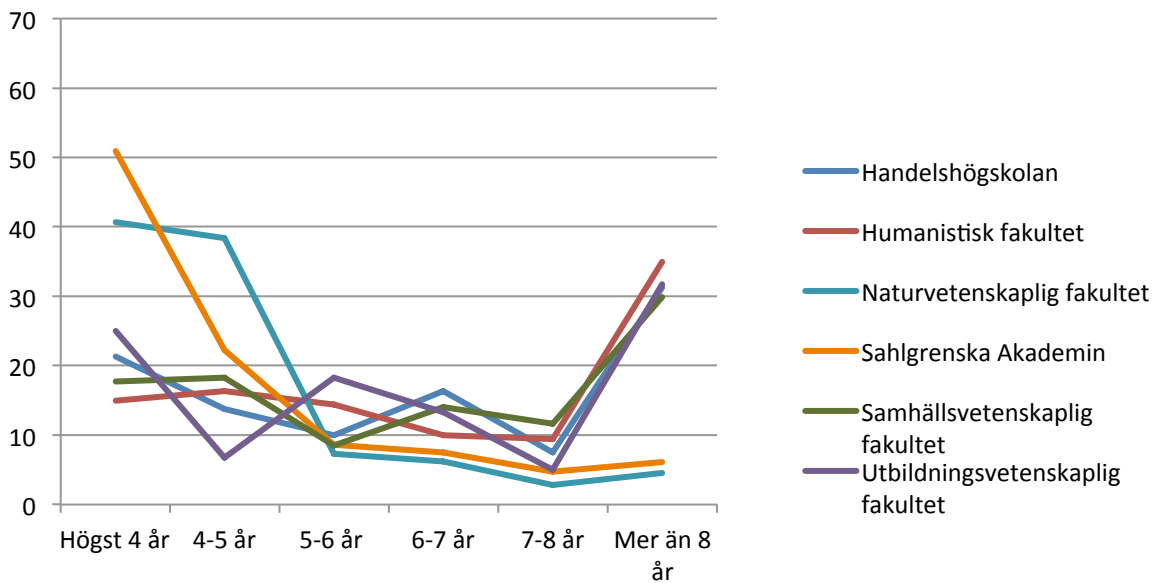
Kommentar: Antal respondenter: 1103, kvinnor: 647, män: 456.

Figur 17 Genomströmning fördelat på doktorer som arbetar inom och utanför akademien (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1031, inom akademien: 609, utanför akademien: 386.

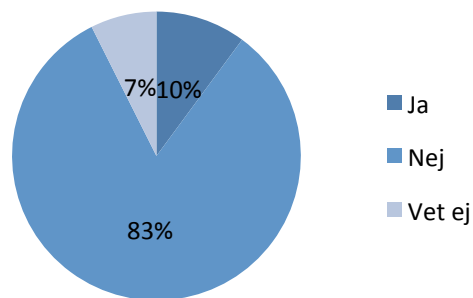
Figur 18 Antagna före och efter 1998 fördelat på ålder (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1151, Antagna före 1998: 337, Antagna efter 1998: 814.

Figur 19 Bruttostudietid baserat på Ladokuppgifter fördelat på fakultet* (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1154, Handelshögskolan: 80, Humanistisk fakultet: 160, Naturvetenskaplig fakultet: 177, Sahlgrenska akademien: 491, Samhällsvetenskaplig fakultet: 164, Utbildningsvetenskaplig fakultet: 60. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Figur 20 Andelen doktorer som bedrivit sin forskarutbildning inom ramen för en forskarskola (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1144.

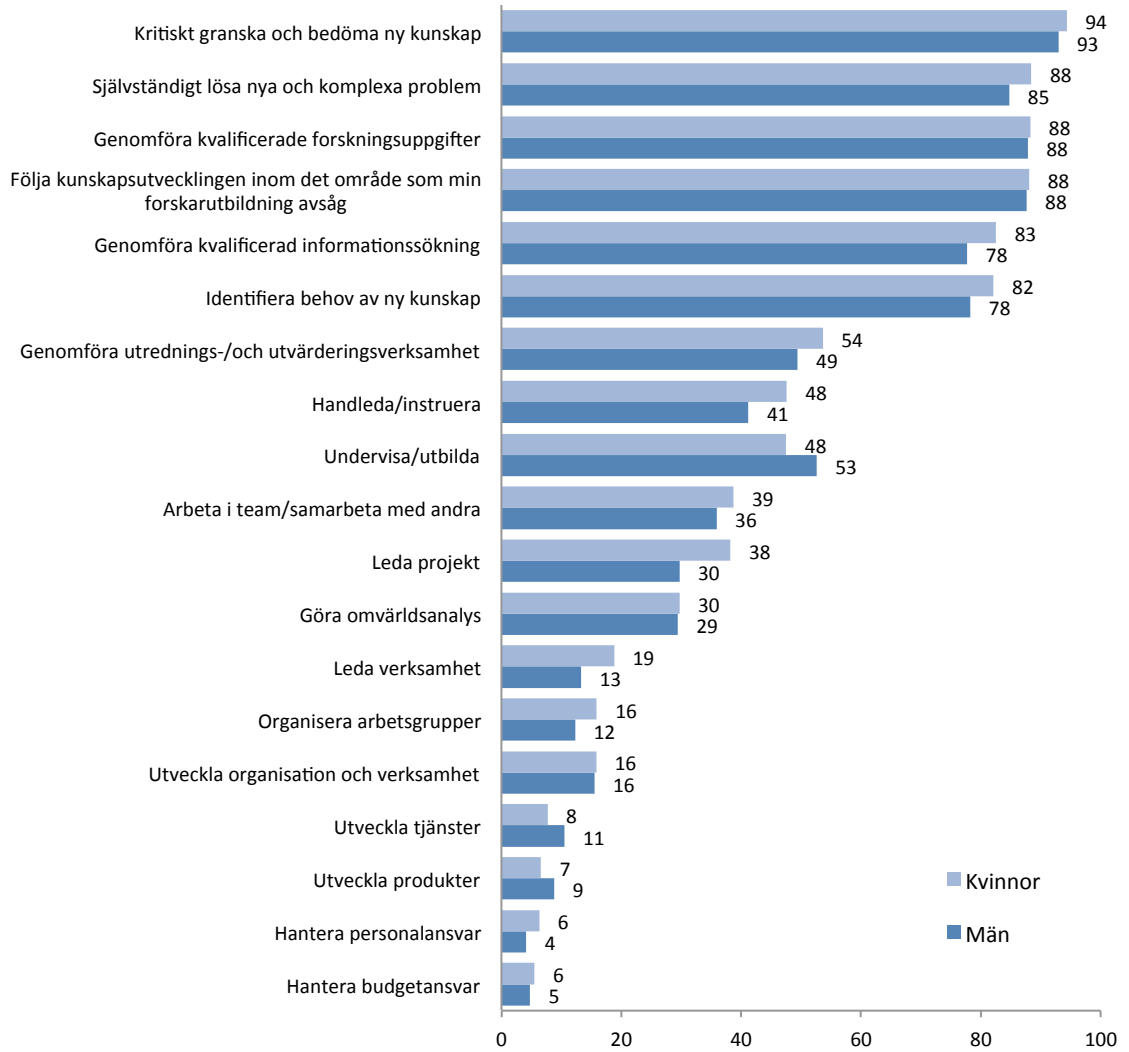
Figur 21 Forskarutbildning vid andra miljöer än Göteborgs universitet fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Annat svenskt lärosäte	61	40	26	35	58	67
Utländskt lärosäte	46	63	65	28	48	33
Tillämpningsmiljö	12	9	32	49	12	13
TOTALT (ANTAL)	33	43	54	148	59	15

Kommentar: HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

Figur 22 I vilken utsträckning färdigheter stärkts inom forskarutbildningen fördelat på kön (procent)

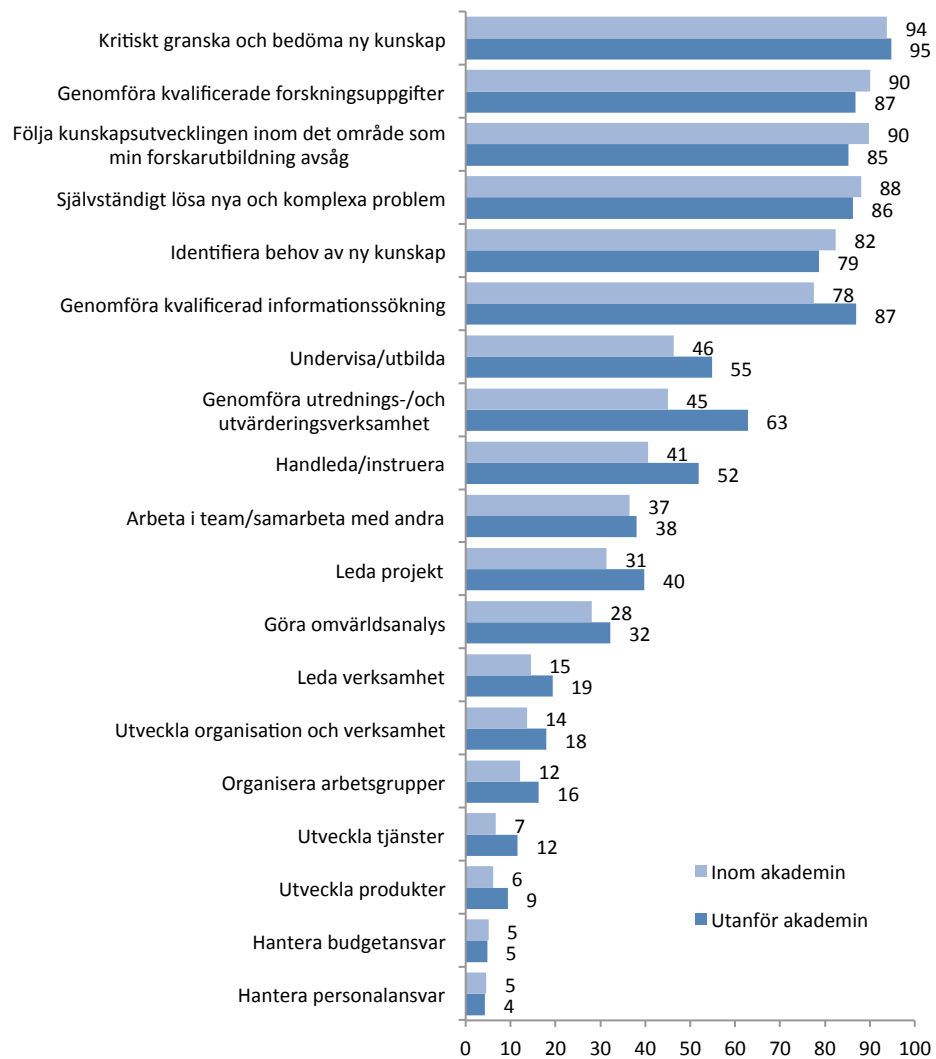
Kommentar: Antal respondenter: 1113-1142, kvinnor: 654-672, män 459-470. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 23 I vilken utsträckning färdigheter stärkts inom forskarutbildningen fördelat på ålder (procent)

	39 år och yngre	40-49 år	50-59 år	60 år och över
Självständigt lösa nya och komplexa problem	92	86	83	81
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	95	93	96	90
Identifiera behov av ny kunskap	80	78	87	77
Följa kunskapsutvecklingen inom det område som min forskarutbildning avsåg	90	87	87	87
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	92	88	89	77
Genomföra kvalificerad informationssökning	85	81	79	69
Genomföra utrednings-/och utvärderingsverksamhet	48	54	55	51
Göra omvärldsanalys	23	35	31	30
Utveckla organisation och verksamhet	12	16	19	21
Utveckla produkter	6	9	7	9
Utveckla tjänster	6	8	12	15
Leda verksamhet	16	15	19	18
Leda projekt	38	33	33	34
Hantera personalansvar	4	6	5	6
Hantera budgetansvar	4	6	6	5
Handleda/instruera	49	38	46	50
Undervisa/utbilda	58	47	41	50
Organisera arbetsgrupper	13	15	14	18
Arbeta i team/samarbeta med andra	45	36	33	31
TOTALT	274-	358-	249-	130-
	387	366	255	137

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1113-1142. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 24 I vilken utsträckning färdigheter stärkts inom forskarutbildningen fördelat på de som arbetar inom och utanför akademien (procent)

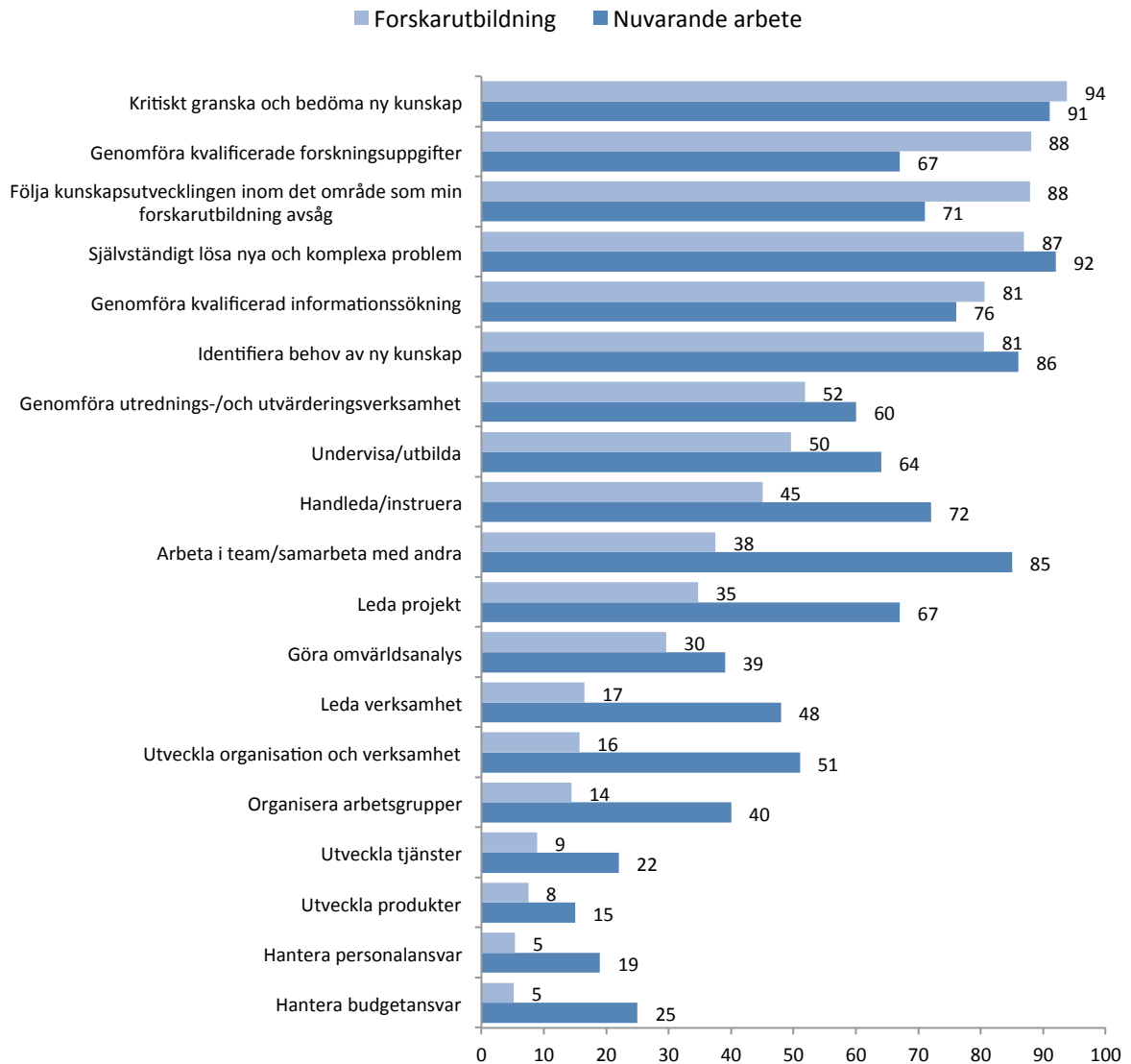
Kommentar: Antal respondenter: 1007-1029, inom akademien: 616-631, utanför akademien: 391-400. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 25 I vilken utsträckning färdigheter stärkts inom forskarutbildningen fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Självständigt lösa nya och komplexa problem	90	83	94	85	87	83
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	92	92	98	93	83	93
Identifiera behov av ny kunskap	82	77	78	80	86	86
Följa kunskapsutvecklingen inom det område som min forskarutbildning avsåg	84	85	90	89	90	80
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	89	84	93	86	95	80
Genomföra kvalificerad informationssökning	74	70	84	87	83	56
Genomföra utrednings-/och utvärderingsverksamhet	56	39	54	54	51	48
Göra omvärldsanalys	43	23	23	25	38	43
Utveckla organisation och verksamhet	21	10	14	19	8	19
Utveckla produkter	10	3	9	10	3	2
Utveckla tjänster	17	5	7	11	4	11
Leda verksamhet	14	8	22	21	8	18
Leda projekt	27	15	44	45	22	27
Hantera personalansvar	5	3	6	7	2	2
Hantera budgetansvar	9	3	5	6	2	5
Handleda/instruera	35	25	56	51	39	47
Undervisa/utbilda	44	34	75	49	45	46
Organisera arbetsgrupper	10	6	17	18	7	21
Arbeta i team/samarbeta med andra	30	19	49	46	24	37
TOTALT	76-	153-	175-	472-	157-	56-
	79	160	177	486	162	59

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1113-1142. Tabellen bygger på de som har svarat 4 och 5 på en femgradig skala från 1 mycket stor utsträckning (5) till inte alls (1). HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

Figur 26 Färdigheter som stärktes inom forskarutbildningen i jämförelse med vad som förväntas i det nuvarande arbetet (procent)

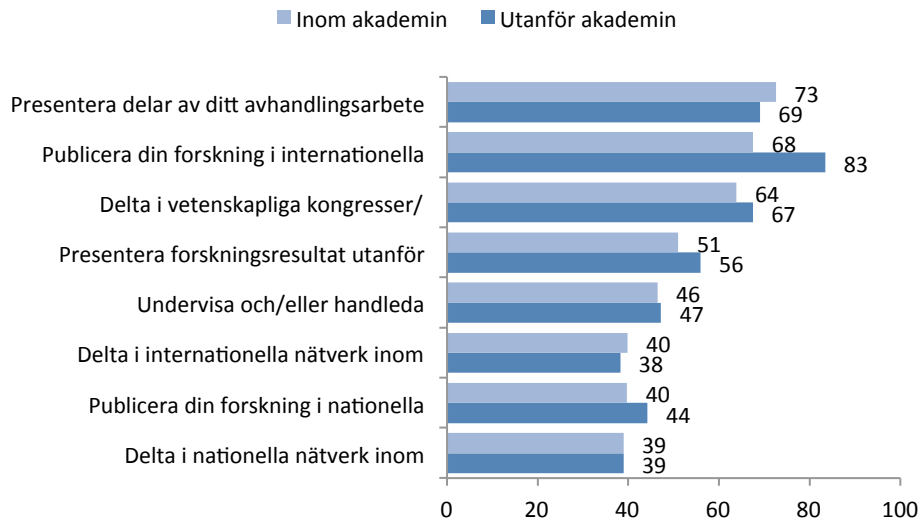
Kommentar: Totalt antal respondenter: 1038-1136. Färdigheter inom forskarutbildningen: 1113-1136, Förväntningar i nuvarande arbete: 1038-1068. Respondenterna svarade på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Figuren bygger på dem som svarat alternativt I stor utsträckning (4) och I mycket stor utsträckning (5).

Figur 28 Uppmuntran till aktivitet av handledaren/na inom forskarutbildningen fördelat på kön (procent)

	Kvinnor		Män	
	Uppmuntrades (4 till 5)	Uppmuntrades inte (1 till 2)	Uppmuntrades (4 till 5)	Uppmuntrades inte (1 till 2)
Presentera delar av ditt avhandlingsarbete på seminarer inom institutionen/avdelningen	68	15	72	11
Presentera forskningsresultat utanför akademien	52	27	51	30
Undervisa och/eller handleda	44	32	47	30
Delta i nationella nätverk inom ämnesområdet	38	41	41	38
Delta i internationella nätverk inom ämnesområdet	38	41	39	35
Delta i vetenskapliga kongresser/konferenser	64	17	64	19
Publicera din forskning i nationella sammanhang	45	36	35	38
Publicera din forskning i internationella sammanhang	73	17	71	19

Kommentar: Antal respondenter: 1137-1144, kvinnor: 668-675, män: 467-470. Figuren bygger på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 29 Uppmuntran till aktivitet av handledaren/na inom forskarutbildningen fördelat på de som arbetar inom och utanför akademien (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1028-1032, inom akademien: 631-633, utanför akademien: 396-400. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 30 Uppmuntran till aktivitet av handledaren/na inom forskarutbildningen fördelat på ålder (procent)

	39 år och yngre	40-49 år	50-59 år	60 år och över
Presentera delar av ditt avhandlingsarbete på seminarier inom institutionen/avdelningen	75	73	64	60
Presentera forskningsresultat utanför akademien	51	52	56	46
Undervisa och/eller handleda	52	47	38	35
Delta i nationella nätverk inom ämnesområdet	39	37	43	29
Delta i internationella nätverk inom ämnesområdet	42	39	38	30
Delta i vetenskapliga kongresser/konferenser	75	62	59	46
Publicera din forskning i nationella sammanhang	36	40	44	50
Publicera din forskning i internationella sammanhang	83	68	71	56
TOTALT	385- 387	361- 365	253- 256	136- 138

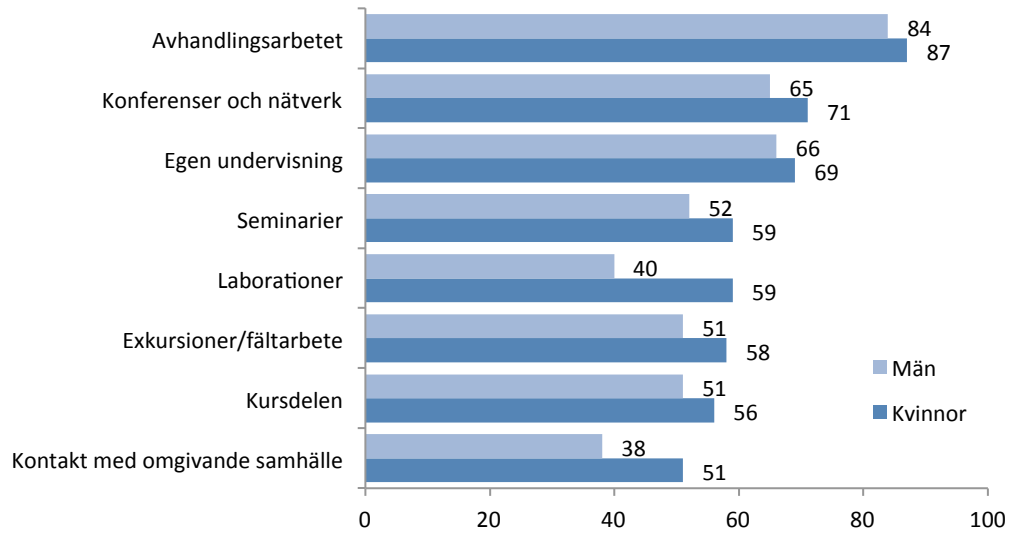
Kommentar: Totalt antal respondenter: 1137-1144. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 31 Forskarutbildningens nytta i förhållande till nuvarande arbete fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Kursdelen	49	52	55	46	73	71
Seminarier	66	60	51	46	73	77
Laborationer	21	0	59	53	39	29
Exkursioner/fältarbete	72	55	66	33	68	65
Avhandlingsarbetet	92	85	80	84	92	98
Egen undervisning	73	66	71	62	79	65
Konferenser och nätverk	70	64	70	70	63	70
Kontakt med omgivande samhälle	50	37	36	44	58	60
TOTALT	14- 72	21- 150	108- 166	160- 462	26- 151	7- 51

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1069-1078. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Det fanns även möjlighet att svara Deltog ej/förekom ej. HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

Figur 32 Forskarutbildningens nytta i förhållande till nuvarande arbete fördelat på kön (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 499-1072, kvinnor: 241-625, män: 218-447. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Det fanns även möjlighet att svara Deltog ej/förekom ej. Dessa är inte med i figuren.

Figur 33 Nyttan av olika moment i forskarutbildningen i förhållande till det nuvarande arbetet fördelat på ålder (procent)

	39 år och yngre	40-49 år	50-59 år	60 år och över
Kursdelen	47	49	61	71
Seminarier	55	55	56	63
Laborationer	62	44	31	36
Exkursioner/fältarbete	57	57	52	41
Avhandlingsarbetet	84	85	88	90
Egen undervisning	71	67	64	65
Konferenser och nätverk	73	67	65	62
Kontakter med omgivande samhälle	38	47	53	46
TOTALT	157- 363	152- 350	77- 250	25- 110

Kommentar: Totalt antal respondenter: 499-1072. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från Mycket stor (5) till Mycket liten (1). Det fanns även möjlighet att svara Deltog ej/förekom ej. Dessa är inte med i figuren.

Figur 34 Bedömning av hur väl forskarutbildningen fungerade fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Anställningsvillkor	29	37	43	43	32	55
Lönenivå	13	32	31	28	24	32
Fysisk arbetsplats	66	43	66	59	54	55
Arbetsbelastning	36	39	46	46	31	36
Medel för konferenser/nätverk eller liknande	36	30	58	52	34	49
Medel för att bedriva forskning	39	25	69	59	33	36
Karriärvägledning	9	4	10	18	4	13
Handledning	46	49	56	57	55	64
TOTALT	59- 76	103- 158	165- 176	433- 480	123- 160	36- 56

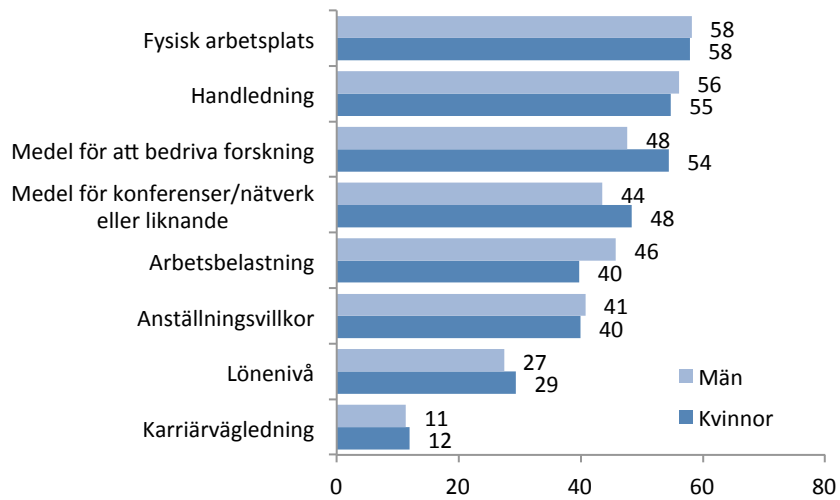
Kommentar: Totalt antal respondenter: 940-1131. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Det fanns även möjlighet att svara Kan ej bedöma/Var ej aktuellt. Dessa är inte med i figuren. HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

Figur 35 Bedömning av hur väl forskarutbildningen fungerade fördelat på ålder (procent)

	39 år och yngre	40-49 år	50-59 år	60 år och över
Anställningsvillkor	42	38	40	45
Lönenivå	31	27	27	25
Fysisk arbetsplats	67	53	54	49
Arbetsbelastning	48	42	39	29
Medel för att åka på konferenser/nätverk	59	45	34	34
Medel för att bedriva forskning	66	49	39	33
Karriärvägledning	14	9	13	11
Handledning	57	50	57	63
TOTALT	352- 387	295- 361	202- 250	91- 133

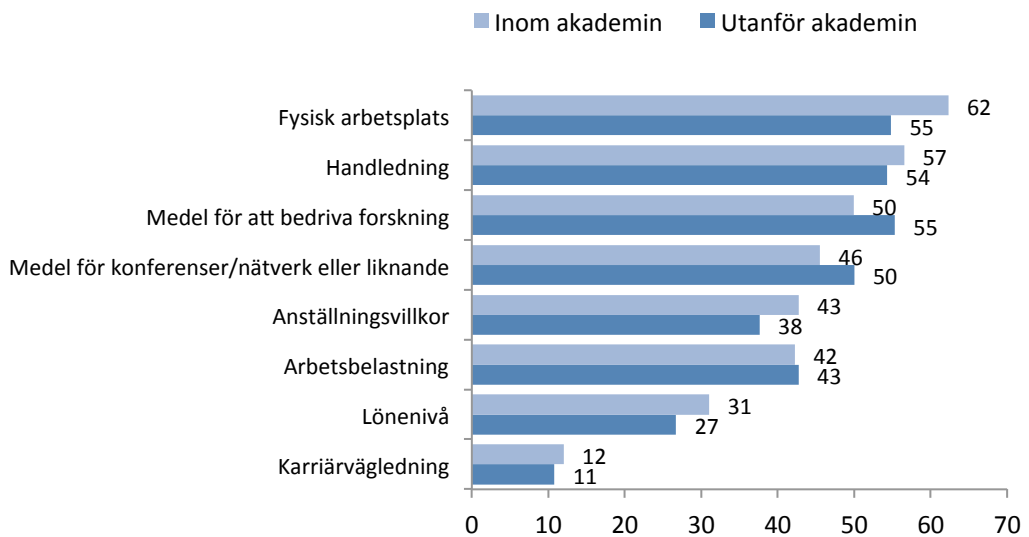
Kommentar: Antal respondenter: 940-1131. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Det fanns även möjlighet att svara Kan ej bedöma/Var ej aktuellt. Dessa är inte med i figuren.

Figur 36 Bedömning av hur väl forskarutbildningen fungerade fördelat på kön (procent)

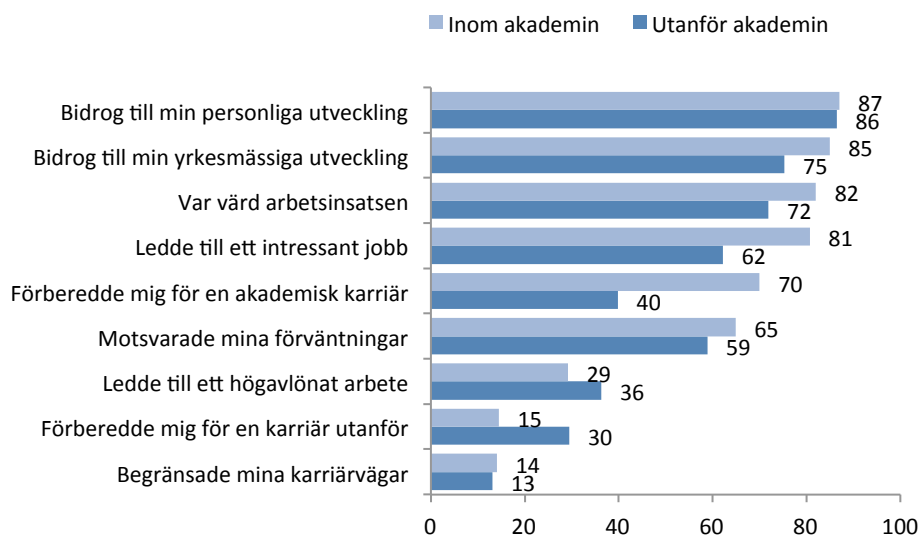
Kommentar: Antal respondenter: 840-1139, kvinnor: 541-665, män: 399-468. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Det fanns även möjlighet att svara Kan ej bedöma/Var ej aktuellt. Dessa är inte med i figuren.

Figur 37 Bedömning av hur väl forskarutbildningen fungerade fördelat på de som arbetar inom och utanför universitetet (procent)

Kommentar: Antal respondenter 859-1024, inom akademien: 503-613, utanför akademien: 327-396. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). Det fanns även möjlighet att svara Kan ej bedöma/Var ej aktuellt. Dessa är inte med i figuren.

Figur 38 Bedömning av forskarutbildningen som helhet utifrån nio påståenden fördelat på de som arbetar inom och utanför universitetet (procent)

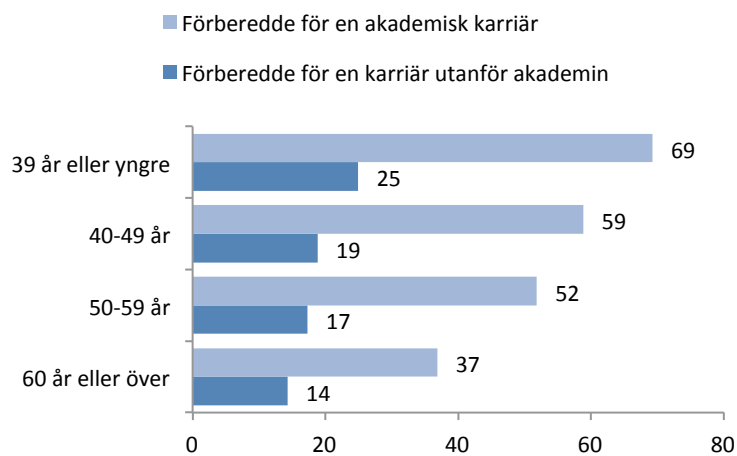
Kommentar: Antal respondenter: 1019-1029, inom akademien: 626-634, utanför akademien: 393-398. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från 1 mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 39 Bedömning av forskarutbildningen som helhet utifrån nio påståenden fördelat på fakultet* (procent)

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
Bidrog till min yrkesmässiga utveckling	74	74	78	81	85	92
Bidrog till min personliga utveckling	81	86	89	86	87	93
Förberedde mig för en karriär utanför högskolan	28	13	24	24	9	12
Förberedde mig för en akademisk karriär	73	59	65	50	66	59
Ledde till ett höglönat arbete	37	28	36	28	28	35
Begränsade mina karriärvägar	23	18	21	12	10	7
Var värd arbetsinsatsen	71	75	78	76	80	81
Ledde till ett intressant jobb	82	65	72	68	82	76
Motsvarade mina förväntningar	53	54	67	61	69	67
TOTALT	78- 79	158- 160	174- 177	477- 484	158- 163	57- 59

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1131-1141. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från 1 mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1). HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. * Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

Figur 40 Forskarutbildningens förberedelse för en karriär inom och utanför akademien fördelat på ålder (procent)

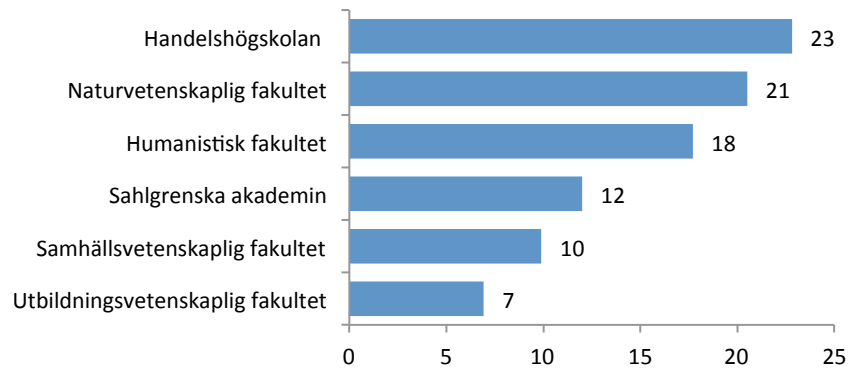
Kommentar: Antal respondenter: 1131. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 41 Bedömning av forskarutbildningen som helhet utifrån nio påståenden fördelat på kön (procent)

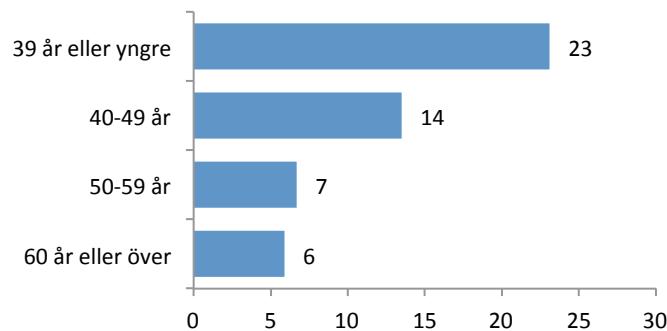
Kommentar: Antal respondenter: 1131-1141, kvinnor: 664-670, män: 467-471. Figuren bygger på de som svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 42 Forskarutbildningen begränsade mina karriärvägar, fördelat på fakultet* (procent)

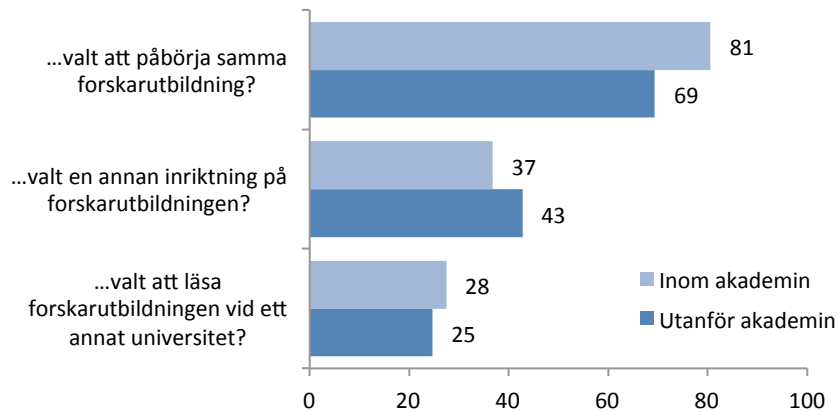
Kommentar: Antal respondenter: 1137, Handelshögskolan: 79, Humanistisk fakultet: 158, Naturvetenskaplig fakultet: 176, Sahlgrenska akademien: 483, Samhällsvetenskaplig fakultet: 161, Utbildningsvetenskaplig fakultet: 58. *Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i figuren eftersom antalet respondenter är för lågt. Figuren bygger på de som har svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

Figur 43 Forskarutbildningen begränsade mina karriärvägar, fördelat på ålder (procent)

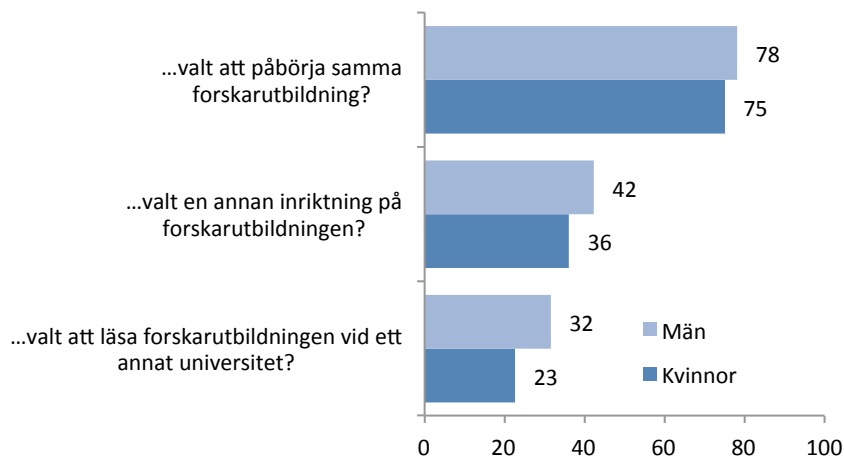
Kommentar: Antal respondenter: 1137. Figuren bygger på de som har svarat 4 och 5 på en femgradig skala från I mycket stor utsträckning (5) till Inte alls (1).

**Figur 44 "Om du fick välja igen, hade du då..."
fördelat på de som arbetar inom och utanför akademien (procent)**

Kommentar: Antal respondenter 333-1035, inom akademien: 212-635, utanför akademien: 121-400. Figuren bygger på de som har svarat svarsalternativen Ja samt Ja, kanske. De som har svarat Vet ej ingår inte i figuren.

**Figur 45 "Om du fick välja igen, hade du då..."
fördelat på kön (procent)**

Kommentar: Antal respondenter: 1128-1146, kvinnor: 661-674, män: 467-472. Figuren bygger på de som har svarat svarsalternativen Ja samt Ja, kanske. De som har svarat Vet ej ingår inte i figuren.

**Figur 46 "Om du fick välja igen, hade du då..."
fördelat på fakultet* (procent)**

	HHN	HFN	NFN	SA	SFN	UFN
...valt att läsa forskarutbildningen vid ett annat universitet?	38	36	34	18	29	18
...valt en annan inriktning på forskarutbildningen?	36	40	49	37	39	29
...valt att påbörja samma forskarutbildning?	67	72	71	75	85	83
TOTALT	76- 78	154- 159	177	484- 490	159- 162	56- 58

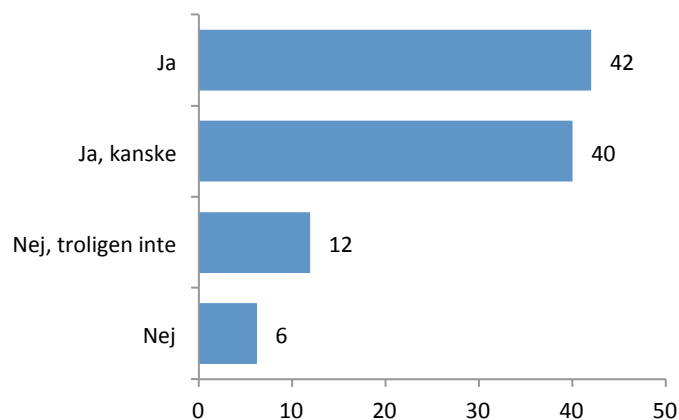
Kommentar: Totalt antal respondenter: 1128-1146. Figuren bygger på de som har svarat svarsalternativen Ja samt Ja, kanske. De som har svarat Vet ej ingår inte i figuren. HHN = Handelshögskolans fakultet, HFN = Humanistisk fakultet, NFN = Naturvetenskaplig fakultet, SA = Sahlgrenska akademien, SFN = Samhällsvetenskaplig fakultet, UFN = Utbildningsvetenskaplig fakultet. * Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt (5 respektive 17 personer).

**Figur 47 "Om du fick välja igen, hade du då..."
fördelat på ålder (procent)**

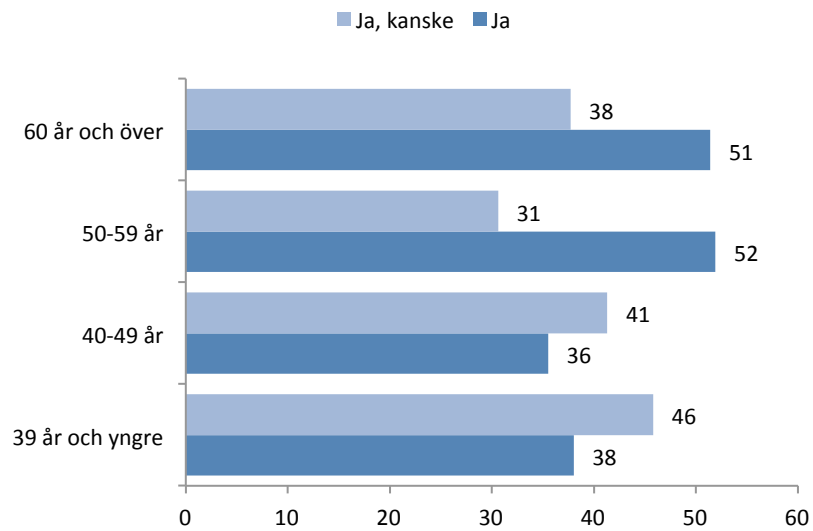
	39 år och yngre	40-49 år	50-59 år	60 år och över
...valt att läsa forskarutbildningen vid ett annat universitet?	32	27	20	20
...valt en annan inriktning på forskarutbildningen?	43	40	33	33
...valt att påbörja samma forskarutbildning?	75	71	80	82
TOTALT	384- 387	359- 366	253- 256	132- 137

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1128-1146. Figuren bygger på de som har svarat svarsalternativen Ja samt Ja, kanske. De som har svarat Vet ej ingår inte i figuren.

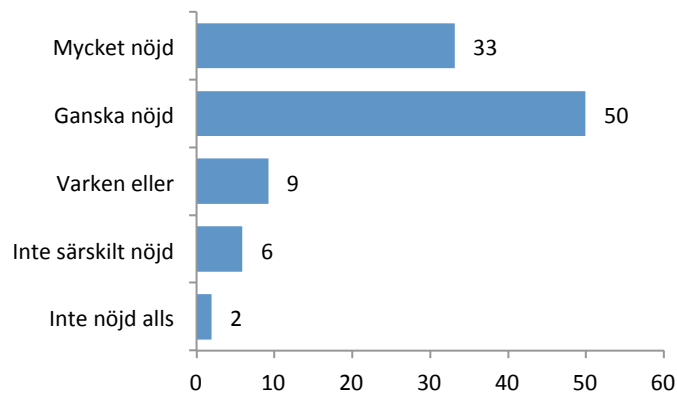
Figur 48 Rekommendera forskarutbildningen? (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1146.

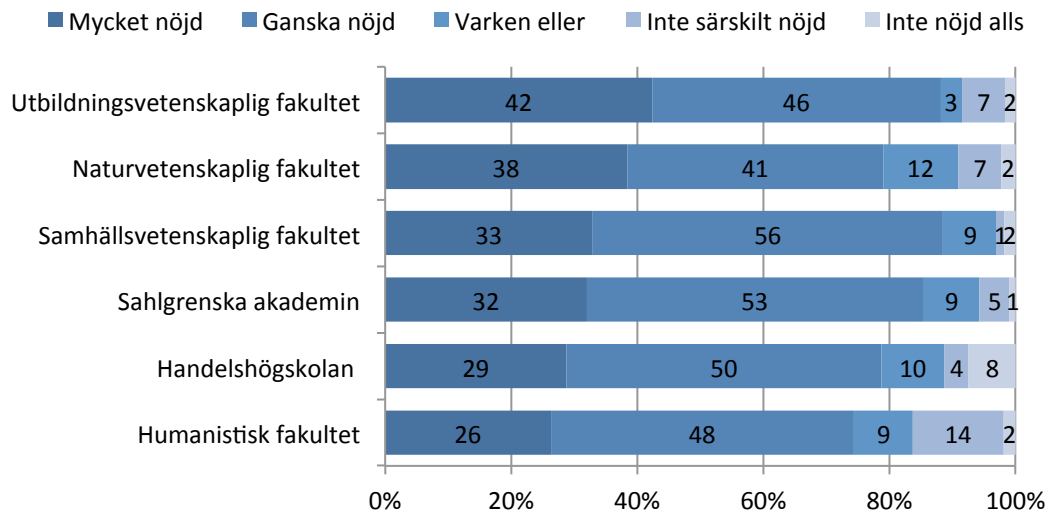
Figur 49 Rekommendera forskarutbildningen fördelat på ålder (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1146. Figuren bygger de som har svarat Ja, kanske samt Ja på en fyrgradig skala från Ja till Nej.

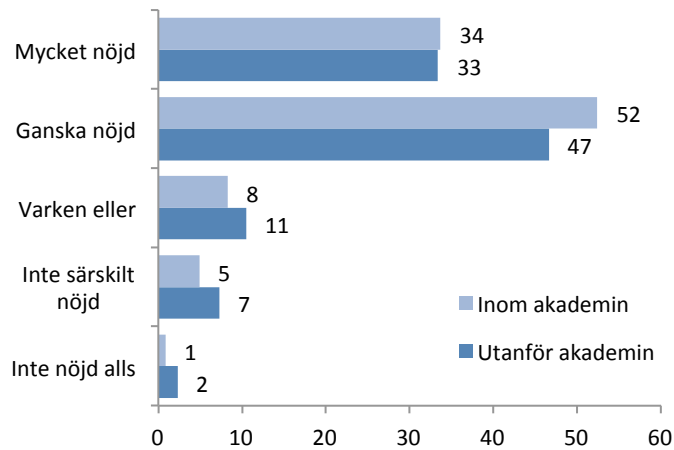
Figur 50 Nöjd med forskarutbildningen (procent)

Kommentar: Antal respondenter: 1149.

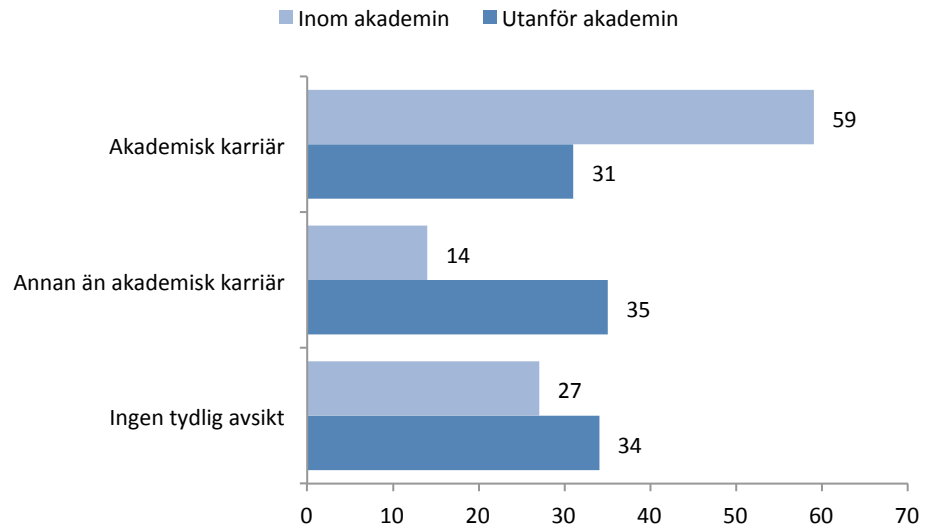
Figur 51 Nöjd med forskarutbildningen fördelat på fakultet* (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1149. * Konstnärlig fakultet och IT-fakulteten finns inte med i tabellen eftersom antalet respondenter är för lågt.

Figur 52 Nöjd med forskarutbildningen fördelat på de som arbetar inom och utanför akademien (procent)

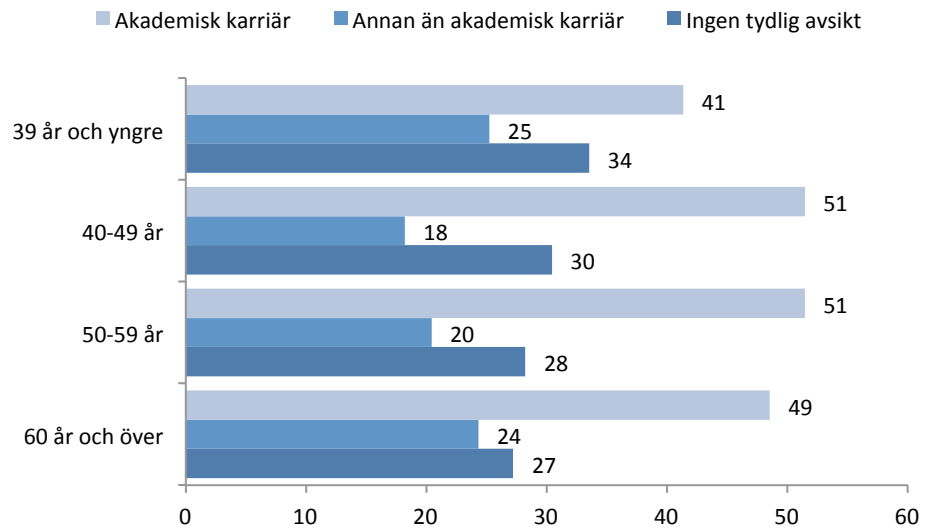
Kommentar: Antal respondenter: 1036, Inom akademien: 637, Utanför akademien: 399.

Figur 53 Tänkt yrkesbana fördelat på de som arbetar inom och utanför akademien (procent)

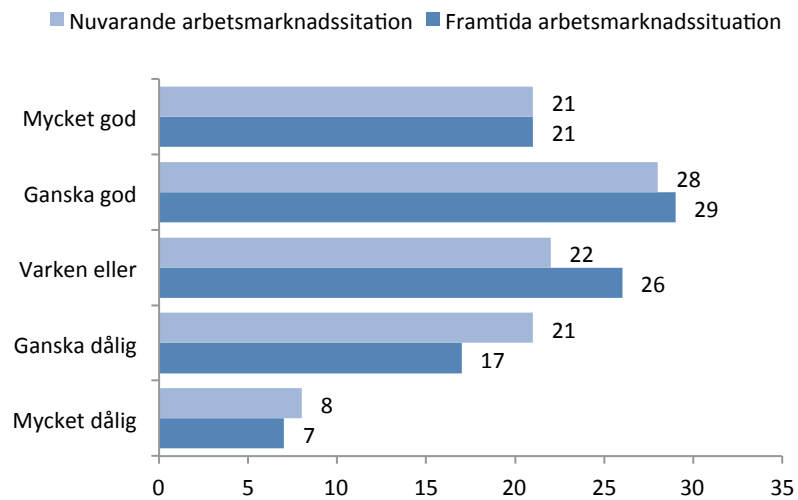

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1025, Inom akademien: 631, Utanför akademien: 394.

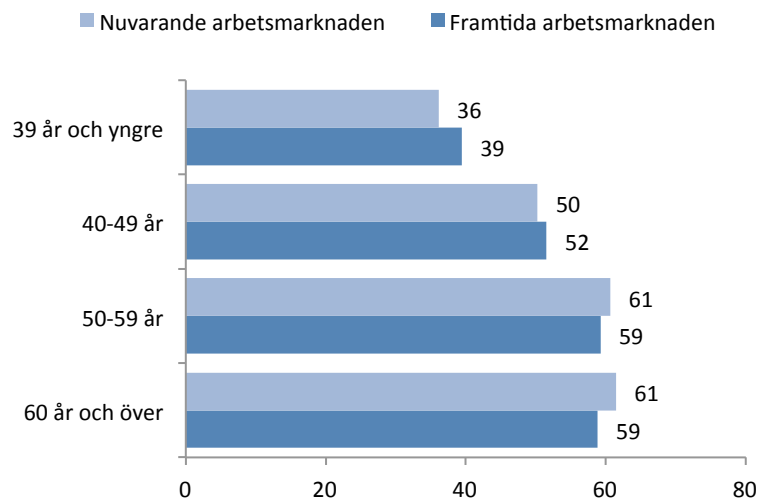
Figur 54 Tänkt yrkesbana fördelat på ålder (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1138.

Figur 55 Bedömning av arbetsmarknadssituationen (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1139 respektive 1121.

Figur 56 Bedömning av arbetsmarknadssituationen fördelat på ålder (procent)

Kommentar: Totalt antal respondenter: 1139 respektive 1121. Figuren bygger på de som har svarat alternativen Mycket god samt Ganska god på en femgradig skala från Mycket god till Mycket dålig.

BILAGA III

ENKÄTEN

GÖTEBORGS DOKTORER 2011

En enkät till dig som har disputerat
vid Göteborgs universitet

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Här följer några frågor om tiden före, under och efter din forskarutbildning vid Göteborgs universitet samt om din bakgrund. Du behöver inte ange inom vilket ämne eller vid vilken institution du disputerade, eftersom dessa uppgifter kommer att hämtas från studentregistret Ladok.

FÖRE FORSKARUTBILDNINGEN

1. Vid vilket lärosäte bedrev du **merparten** av din grundläggande universitets-/högskoleutbildning? Markera endast ett svarsalternativ.

- Göteborgs universitet
 Annat svenskt universitet/högskola, nämligen: .....
 Utländskt lärosäte, nämligen: .....

2. Vad gjorde du närmast innan du **formellt** blev antagen till forskarutbildningen vid Göteborgs universitet? Flera svarsalternativ kan anges.

☐ Studerade på grundutbildningsnivå vid universitet/högskola	☐ Gjorde värnplikt
☐ Läste forskarutbildningskurser	☐ Var arbetslös
☐ Arbetade <i>vid</i> universitet/högskola	☐ Var föräldraledig
☐ Arbetade <i>utanför</i> universitet/högskola	☐ Var sjukskriven
	☐ Annat: .....

3. Hade du någon arbetslivserfarenhet innan du påbörjade dina studier på forskarutbildningen? Markera endast ett svarsalternativ.

- Nej
 Ja, *enbart* sommar- och/eller helgjobb
 Ja, mindre än 1 år
 Ja, 1-2 år
 Ja, 2-5 år
 Ja, mer än 5 år

EFTER FORSKARUTBILDNINGEN

4. Har du varit arbetslös någon gång sedan du avslutade din forskarutbildning?

- Nej
 Ja, hela tiden → Gå vidare till fråga 20
 Ja, periodvis i sammanlagt ..... månader (ange sammanlagd arbetslöshetstid i heltid)

5. Har du, eller har du haft, någon tidsbegränsad meriteringstjänst (t.ex. post doc-anställning eller forskarassistenttjänst) efter avlagd doktorsexamen? *Flera svarsalternativ kan anges.*

- Nej
- Ja, i Sverige
- Ja, utomlands

6. Hur stor del av tiden efter doktorsexamen har du ...

	Ingen tid alls	Under en kortare tid (<50%)	Under ungefär hälften av tiden	Under merparten (>50%)/hela tiden
... varit anställd på det ställe (t.ex. avdelning/enhet/institution) där du gick merparten av din forskarutbildning?	☐	☐	☐	☐
... varit anställd utanför universitetsvärlden?	☐	☐	☐	☐
... varit fast anställd (tillsvidareanställd)?	☐	☐	☐	☐
... arbetat som universitetslärare?	☐	☐	☐	☐
... arbetat med forskning?	☐	☐	☐	☐
... haft arbetsuppgifter som varit relevanta i förhållande till din forskarutbildning?	☐	☐	☐	☐

NUVARANDE ARBETSSITUATION

7. Vilken av de här grupperna tillhör du för närvarande?

- Förvärvsarbetande, heltid (även post doc, föräldraledig, sjukskriven)
- Förvärvsarbetande, deltid (även post doc, föräldraledig, sjukskriven)
- Arbetslös (även föräldraledig, sjukskriven)
- Genomgår arbetsmarknadsutbildning/har arbete i arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- Studerande (även föräldraledig, sjukskriven)
- Pensionär
- Annat, nämligen: .....

} *Gå vidare till fråga 20*

8. Vilken anställningsform har du för närvarande? *Flera svarsalternativ kan anges.*

- Tillsvidareanställning (ej egenföretagare)
- Anställd i eget företag
- Post doc-anställning/forskarassistenttjänst
- Tidsbegränsad anställning om 6 månader eller mindre (t.ex. vikariat, projektanställning, gästforskare - ej post doc/forskarassistent)
- Tidsbegränsad anställning om mer än 6 månader (t.ex. vikariat, projektanställning, gästforskare - ej post doc/forskarassistent)
- Provanställning
- Timanställning
- Vet ej

9. Hur länge har du arbetat på din nuvarande arbetsplats?

- 6 månader eller mindre
- 7-12 månader
- 1-3 år
- Längre än 3 år

10. Arbetar du idag helt eller delvis inom universitet/högskola?

- Nej $\longrightarrow$ *Gå vidare till fråga 12*
- Ja, jag arbetar på ...
	Helt och hållet	Delvis	Inte alls
... Göteborgs universitet	☐	☐	☐
... annat universitet/högskola	☐	☐	☐

11. a) Var i universitetets/högskolans organisation arbetar du? *Flera svarsalternativ kan anges.*

- I en forskargrupp eller motsvarande
- I en centrubildning eller motsvarande
- På en institution eller motsvarande
- På fakultetsnivå, t.ex. fakultetskansli/nämnd eller motsvarande
- På universitetsövergripande nivå, t.ex. förvaltning, ledning eller motsvarande
- På universitetsbibliotek
- Annan, nämligen: .....

b) Ange din tjänstebeteckning: .....

12. Inom vilken arbetsmarknadssektor arbetar du för närvarande? *Flera svarsalternativ kan anges.*

☐ Statlig	☐ Eget företag
☐ Kommunal	☐ Ideell organisation
☐ Landsting/region	☐ Kooperativ
☐ Privata näringslivet (ej eget företag)	☐ Annat, nämligen: .....

13. Om du fick välja fritt, vilken arbetsmarknadssektor skulle du helst vilja arbeta inom?
Markera endast ett svarsalternativ.

☐ Universitet/högskola	☐ Eget företag
☐ Statlig (exkl. universitet/högskola)	☐ Ideell organisation
☐ Kommunal	☐ Kooperativ
☐ Landsting/region	☐ Annat, nämligen: .....
☐ Privata näringslivet (ej eget företag)	

14. Vilken är din nuvarande totala månadsinkomst (brutto, d.v.s. före skatt)?

..... kr/månad (ange sammanlagd månadslön omräknat till heltid)

15. **Var ligger din nuvarande arbetsplats (geografiskt)?** Markera endast ett svarsalternativ.

☐ I Göteborgsregionen	☐ Annan ort i Svealand
☐ I Halland eller Västra Götaland (ej Göteborgsregionen)	☐ I Norrland
☐ I Malmöregionen	☐ Annat land i Norden
☐ Annan ort i Götaland	☐ Annat land i Europa
☐ I Stockholmsregionen	☐ Annat land i världen, nämligen: .....
	.....

16. **I vilken utsträckning förväntas du i ditt nuvarande arbete kunna följande?**

Svara på skalan från "I mycket stor utsträckning" till "Inte alls".

	I mycket stor utsträckning				Inte alls
	5	4	3	2	
Självständigt lösa nya och komplexa problem	☐	☐	☐	☐	☐
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiera behov av ny kunskap	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom det område som min forskarutbildning avsåg	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra kvalificerad informationssökning (t.ex. litteratur- och databassökning)	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra utrednings-/utvärderingsarbete	☐	☐	☐	☐	☐
Göra omvärldsanalys	☐	☐	☐	☐	☐
Utveckla organisation och verksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
Utveckla produkter	☐	☐	☐	☐	☐
Utveckla tjänster	☐	☐	☐	☐	☐
Leda verksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
Leda projekt	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera personalansvar	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera budgetansvar	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda/instruera	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisa/utbilda	☐	☐	☐	☐	☐
Organisera arbetsgrupper	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta i team/samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐	☐
Annan central uppgift, ange vilken/vilka:					
.....	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐

17. Vilken lägsta utbildningsnivå/examen bedömer du vara tillräcklig för ditt arbete?

Markera endast ett svarsalternativ.

☐ Grundskoleutbildning	☐ Licentiatexamen
☐ Gymnasieutbildning	☐ Doktorsexamen
☐ Grundläggande universitets-/högskoleutbildning	

18. Är de kunskaper och färdigheter som du fick under din forskarutbildning relevanta för det arbete som du utför idag?

Mycket stor relevans	Ganska stor relevans	Varken eller	Ganska liten relevans	Mycket liten relevans
☐	☐	☐	☐	☐

19. Allt sammantaget hur nöjd är du med ditt nuvarande arbete?

Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Inte särskilt nöjd	Inte alls nöjd
☐	☐	☐	☐	☐

FORSKARUTBILDNINGEN

20. När påbörjade du dina forskarstudier?

År: ..... Termin (ht/vt): .....

- Vet ej/kommer ej ihåg

21. Fanns det delar av din forskarutbildning som var förlagda till annan miljö än Göteborgs universitet?

- Nej $\longrightarrow$ Gå vidare till fråga 22
 Ja, min forskarutbildning var (helt eller delvis) förlagd till ...

	En liten del (<50%)	Ungefär hälften	Merparten (>50%)/hela
... annat svenskt lärosäte	☐	☐	☐
... utländskt lärosäte	☐	☐	☐
... tillämpningsmiljö (t.ex. sjukhus, industri, statlig förvaltning)	☐	☐	☐

22. Hur lång tid tog det för dig från det att du började på forskarutbildningen tills dess att du tog ut din doktorsexamen?

Antal år: ..... (ange sammanlagd tid som du aktivt bedrev forskarstudier)

23. Har din forskarututbildning bedrivits inom ramen för en forskarskola?

- Nej
 Ja
 Vet ej

24. När du började forskarutbildningen, vilken yrkesbana hade du i första hand tänkt dig efter doktorsexamen?

- Fortsatt akademisk karriär
 Annan än akademisk karriär
 Ingen tydlig avsikt

25. Bedöm i vilken utsträckning forskarutbildningen stärkt dina färdigheter i följande avseenden: Svara på skalan från "I mycket stor utsträckning" till "Inte alls".

	I mycket stor utsträckning				Inte alls 1
	5	4	3	2	
Självständigt lösa nya och komplexa problem	☐	☐	☐	☐	☐
Kritiskt granska och bedöma ny kunskap	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiera behov av ny kunskap	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom det område som min forskarutbildning avsåg	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra kvalificerade forskningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra kvalificerad informationssökning (t.ex. litteratur- och databassökning)	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra utrednings-/utvärderingsarbete	☐	☐	☐	☐	☐
Göra omvärldsanalys	☐	☐	☐	☐	☐
Utveckla organisation och verksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
Utveckla produkter	☐	☐	☐	☐	☐
Utveckla tjänster	☐	☐	☐	☐	☐
Leda verksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
Leda projekt	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera personalansvar	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera budgetansvar	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda/instruera	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisa/utbilda	☐	☐	☐	☐	☐
Organisera arbetsgrupper	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta i team/samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐	☐

29. Om du tänker tillbaka på din forskarutbildning som helhet - hur skulle du bedöma den i följande avseenden? Svara på skalan från "I mycket stor utsträckning" till "Inte alls".

	I mycket stor utsträckning				Inte alls 1
	5	4	3	2	
Motsvarade mina förväntningar	☐	☐	☐	☐	☐
Ledde till ett intressant jobb	☐	☐	☐	☐	☐
Var värd arbetsinsatsen	☐	☐	☐	☐	☐
Begränsade mina karriärvägar	☐	☐	☐	☐	☐
Ledde till ett högavlönat arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Förberedde mig för en akademisk karriär	☐	☐	☐	☐	☐
Förberedde mig för en karriär utanför högskolan	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrog till min personliga utveckling	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrog till min yrkesmässiga utveckling	☐	☐	☐	☐	☐

30. Om du idag stått inför valet att inleda forskarstudier, hade du då ...

	Ja	Ja, kanske	Nej, troligen inte	Nej	Vej ej
... valt att påbörja samma forskarutbildning?	☐	☐	☐	☐	☐
... valt en annan inriktning på forskarutbildningen?	☐	☐	☐	☐	☐
... valt att läsa forskarutbildning vid ett annat universitet?	☐	☐	☐	☐	☐

31. Skulle du rekommendera andra att läsa den forskarutbildning som du har gått?

Ja	Ja, kanske	Nej, troligen inte	Nej
☐	☐	☐	☐

32. Hur bedömer du den nuvarande respektive den framtida arbetsmarknadssituationen för personer med motsvarande forskarutbildning som din?

	Mycket god	Ganska god	Varken eller	Ganska dålig	Mycket dålig
Den nuvarande arbetsmarknadssituationen	☐	☐	☐	☐	☐
Den framtida arbetsmarknadssituationen	☐	☐	☐	☐	☐

33. Allt sammantaget hur nöjd är du med din forskarutbildning?

Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Inte särskilt nöjd	Inte alls nöjd
☐	☐	☐	☐	☐

34. Utifrån den samlade arbetslivserfarenheten du har idag, ber vi dig ange ...

a) ... vad som är viktigast och mest användbart för dig ifrån din forskarutbildning.

.....
.....
.....
.....

b) ... om det är något du önskar att din forskarutbildning skulle ha innehållit mer av.

.....
.....
.....
.....

BAKGRUND

35. Var har du huvudsakligen vuxit upp? *Markera endast ett svarsalternativ.*

☐ I Göteborgsregionen	☐ Annan ort i Svealand
☐ I Halland eller Västra Götaland (ej Göteborgsregionen)	☐ I Norrland
☐ I Malmöregionen	☐ Annat land i Norden
☐ Annan ort i Götaland	☐ Annat land i Europa
☐ I Stockholmsregionen	☐ Annat land i världen, nämligen: .....
	.....

36. Vilket är ditt modersmål? *Flera svarsalternativ kan anges.*

- Svenska
 Annat än svenska, nämligen: .....

37. Vilken är dina föräldrars högsta utbildningsnivå?
Markera med ett kryss för mor och ett kryss för far.

	Mor	Far
Folkskola eller mindre än grundskolenivå	☐	☐
Grundskola eller motsvarande	☐	☐
Gymnasium, realskola, folkhögskola eller motsvarande	☐	☐
Universitet/högskola på grundutbildningsnivå	☐	☐
Universitet/högskola på forskarutbildningsnivå	☐	☐
Vet ej	☐	☐

38. Hade du avbrott för föräldraledighet under din tid som forskarstuderande?

- Nej
- Ja, i sammanlagt ..... månader (ange sammanlagd föräldraledighet i heltid)

39. Hade du hemmavarande barn under 18 år under din tid som forskarstuderande?

- Nej
- Ja, under en liten del (<50%) av utbildningstiden
- Ja, under ungefär hälften av utbildningstiden
- Ja, under merparten (>50%)/hela utbildningstiden

40. Var du gift/levde i ett samboförhållande under din tid som forskarstuderande?

- Nej
- Ja, under en liten del (<50%) av utbildningstiden
- Ja, under ungefär hälften av utbildningstiden
- Ja, under merparten (>50%)/hela utbildningstiden

ETT STORT TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Göteborgs universitet planerar inom några år att genomföra en ny undersökning riktad till disputerade. Därför vill vi gärna ha dina eventuella synpunkter på enskilda frågor eller på formuläret som helhet.

Göteborgsdoktorer 2011 är en frågeundersökning som riktar sig till dig som tagit en doktorsexamen vid Göteborgs universitet under åren 2003 till och med 2008.

Undersökningen är den första i sitt slag vid Göteborgs universitet och kommer att genomföras regelbundet. Återkoppling från tidigare doktorander är viktig för utbildningens utveckling och anpassning till arbetslivets krav.

Göteborgs universitet samarbetar med Kinnmark Information AB som trycker och sköter insamlingen av enkäterna.

Har du frågor som rör din medverkan i undersökningen eller om hur du fyller i enkäten, ring gärna Kinnmark Information AB, telefon 020-28 28 30.

Undersökningen genomförs vid avdelningen för analys och utvärdering vid Göteborgs universitet. Du är välkommen att ringa eller skicka e-post till oss:

Josefine Sternvik, undersökningsledare
telefon: 031-786 6197   e-post: josefine.sternvik@gu.se

Cecilia Bokenstrand, avdelningschef
telefon: 031-786 1973   e-post: cecilia.bokenstrand@gu.se

Anna Clara Stenvall, utredare
telefon: 031-786 6444   e-post: anna.clara.stenvall@gu.se

När du har fyllt i enkäten skickar du in den i det bifogade svarskuvertet (portot är betalt). Vill du hellre besvara enkäten via internet använder du inloggningsuppgifterna nedan.

Logga in med uppgifterna nedan:

ETT STORT TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Denna kod är endast till för att vi skall kunna läsa av inkomna formulär och inte skicka ut påminnelser i onödan.
